

Poetski kutak / Priredio: preč. Lazar Novaković

Došašće

ON dolazi... Daljine drhte.
Visine plamte. Zvijezde se pale.
Srca se mole.
Došašće.

ON dolazi... Dubine ječe.
Ruke se šire. Zjenice gore.
Molitve zore.
Došašće.

ON dolazi... Psalmi žubore.
Pjesme romone. Žrtve već krijepe
Božansko Dijete.
Došašće.

s. M. Fides Vidaković

ISSN 1451-2149

katolički list
GOD. XXVI. BR. 11 (300)
studeni (novembar) 2019.
cijena 150 din

PIŠE: VLČ. VINKO CVIJIN

/ RIJEČ UREDNIKA

Riječi

Četiri
najvažnije
male riječi,
lako je od srca
iskreno reći!

One su
samo
zato male
da bi u dječje
srce stale.

Dobrog su srca
najbolji gosti:
MOLIM,
HVALA,
IZVOLI,
OPROSTI.

Poštovani čitatelji,

ovu pjesmicu napisao je pjesnik **Aleksandar Kalmar**. Prošlo je, uistinu, mnogo godina od kako smo ju kao prvašići učili u školi, ali bojim se da postajemo društvo u kojemu te riječi izazivaju čuđenje i odjek davnoga djetinjstva. Te četiri malene riječi oslikavaju djetinje srce u odraslom čovjeku. Srce koje se najprije obraća Bogu, a onda svome bližnjemu. Možemo s pravom reći da riječi MOLIM, HVALA, IZVOLI i OPROSTI izražavaju bit kršćanske vjere.

Meni je pripala čast u ime *Zvonika*, i svih onih koju su ga tijekom 25 godina uređivali, reći najprije Bogu, a onda i svima vama, i onima koji danas nisu više s nama, te četiri malene riječi.

Molim

Svi oni koji su imali bilo kakve veze s uređivanjem ili pisanjem za *Zvonik*, znaju da bez molitve nije moguće. Najprije se molim Bogu za inspiraciju da bismo osmislili naredni broj *Zvonika*, a zatim da bi išta nadahnuto mogli napisati. Poslije toga moliš ljude da odvoje svoje dragocjeno vrijeme i napišu tekstove koje će ispuniti sadržaj našega lista. Poslije toga moliš sve vjernike da prepoznaju i pročitaju trud „naših ruku“.

Hvala

Pokojni profesor Tomislav Ivančić napisao je prekrasnu knjigu pod naslovom „Lijepo je što postojiš“. *Zvonik* večeras s ponosom može reći: „Hvala vam što postojim!“ Uistinu, bez svih vas koji ste tijekom 25 godina pomogli izdavanje tog mjesečnika, koji ste ga svih godina uređivali, koji ga sada uređujete, bez vas koji ga kupujete i čitate, *Zvonik* ne bi postojao. Od srca vam svima hvala!

Izvoli

Darivanje je jedna od najljepših izraza čovječstva. Naš list ponosno se diči bogatom sadržajnom baštinom, ali to nije njegova najveća vrijednost. Njegova najveća vrijednost jest zajedništvo svih onih koji su svoje srce ostavili na papiru i koji su od srca darivali ono čime su raspolagali da bi *Zvonik* postojao i opstajao. Zato je on dio našega srca, našega vjerničkog i bačkog identiteta. I dan danas ne bi postojao da nema vaših darova.

Oprosti

Jubilejom *Zvonika* koristim se da zahvalim na upornom i vrijednom radu prethodnim urednicima i svim članovima Uredništva u ranijim i u sadašnjem sastavu. Svi smo se tijekom godina, unatoč nenamjernim propustima kojih je zasigurno bilo, trudili i trudimo da *Zvonik* izgledom bude dopadljiv, a sadržajem kako formativan tako i informativan. Naravno da uvijek može više i uvijek može bolje. Trudimo se vjerno svjedočiti o duhovnom i kulturnom životu naše biskupije, Crkve i vjernika. Kao što se u vjeri i ljubavi uvijek može napredovati, tako je i moja želja, kao i svih članova Uredništva, da budemo još bolji. Zato se i uzdamo u Boga da nam daruje snage i nadahnuća za daljnja napredovanja. Sve vas molim da nam u tomu pomognete suradnjom i prijedlozima da bismo bili još bolji, na opće dobro i napredak.

urednik

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVI., broj 300
Studen (novembar) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Mirjana Crnković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 300.

6

Tema
Potencijali katoličkih
medija – Hrvatska
katolička mreža

16

Događanja u Subotičkoj biskupiji
200 godina župne crkve
Svih svetih u Čonoplji

23

Biblijski osvrti
Svršetak svijeta ili
Došašće

42

In memoriam
Dr. Andrija Kopilović

9

Jubileji
Proslavljena 25. obljetnica
Katoličkog lista Zvonik

20

Liturgija

26

Intervju
Zvonik - plod zajedništva

45

Vjeronauk za odrasle
Kršćanski živjeti je
„blago“!

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica i zadnja stranica:

Petar Gaković

* Zvonik

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

Često se sjetim prodavačice cvijeća kod koje sam redovito kupovala cvijeće dok sam živjela u njezinom gradu. Kod nje se nije dolazilo samo po cvijeće, dolazilo se i po šalicu razgovora. Žena je to koja je znala primijetiti kako se tko osjeća, imala je širok osmijeh, veliko srce i plemenitu dušu. Kada bi znala što o njoj pišem, vjerojatno bi joj bilo neugodno jer o sebi nikada nije puno razmišljala. Više je mislila o drugima i radila za njih.

Bila je i veoma poštena. Iako je mogla, nije gledala kako će zaraditi, bolje rečeno, dobit joj nije bila najvažnija. Cvijeće je znala i darivati, osobito kada bi se susrela s patnjom drugih ljudi. Osobe koje su kupovale cvijeće za grobove svojih najdražih znala bi iznenaditi i ponekim poklonjenim cvijetom. Nije iskorištavala ljudsku nevolju. Rado je dijelila s drugima, ne samo cvijeće nego i životno iskustvo.

Znala je da sam kupovala cvijeće za crkvu, tako da je meni prodavala povoljnije. Odricala se zarade, a poneki cvijet darovala bi Gospi ili sv. Anti. Najčešće bi to namijenila za svoju djecu koju je s ljubavlju odgajala i za koje je sve svoje darovala. Jednom prilikom kada sam kupovala cvijeće i kada sam rekla kako je kod nje uvijek povoljno, rekla mi je: „Neću te uštignuti.“ Znala sam da je mislila na to kako ne želi zarađivati na cvijeću koje će krasiti oltare u crkvi, uzimala bi onoliko novca za koliko ga je ona nabavila. No meni se ta njena tvrdnja „neću uštignuti“ urezala u srce i u pamćenje.

Često se nađem u situaciji kada bih mogla nekog drugog uštignuti, ponekad riječima, ponekad svojom ravnodušnošću, ponekad svojim pogrešnim djelima ili

propuštenim dobrom koje sam trebala učiniti, a nisam. Koliko puta me netko nešto zamoli, a meni je prva misao reći nešto grubo prije nego što učinim zamljeno. Ponekad zastanem jer sjetim se njene rečenice: „neću uštignuti.“ Često, poput farizeja iz evanđelja (usp. Lk 18, 9-14), poželim osuditi „ostale ljude“, grabežljivce i nepravednike. Uštignem svojom osudom, uštignem u srcu, što možda nitko nije ni primijetio. Nitko, osim Onoga kojemu je sve poznato, čak i broj naših vlasi na glavi.

I na kraju, zašto sam pisala o prodavačici cvijeća? Zato što mislim da mi često svece zamišljamo kao neke nadzemaljske osobe, s aureolom oko glave, zagonetnim smiješkom i dalekim pogledom, a oni su zapravo posve obični ljudi koji žive među nama. Toliko su „obični“ da ih često ni ne primijetimo. Možda i zato što se oni ne hvale i ne ističu. Nije im stalo do ljudske hvale, jer svoj mir nalaze u Bogu. Nije im stalo do ljudskog mišljenja, jer su okusili Božju nepromjenjivu ljubav koju čak ni ljudski grijeh neće umanjiti. Vjerujem da je gospođa koja prodaje cvijeće na putu svetosti na koji smo svi pozvani. Vjerujem da živi i svjedoči svoju vjeru na najbolji mogući način.

Bože, daruj nam takvo srce i takvo pokajanje koje je imao carinik iz Lukine prispodobе. Daj nam carinikovu poniznost da ne osuđujemo druge, već da znamo tražiti oprostjenje za svoje grijehe. Samo tako ćemo moći biti darežljiviji prema drugima i zadobiti oprostjenje i milost novoga početka. Samo tako ćemo, poput prodavačice cvijeća, i mi svoju vjeru živjeti i svjedočiti svojim bližnjima.

POTENCIJALI katoličkih medija – Hrvatska katolička mreža

Svi oni koji prate i oni koji rade u medijima, znaju da je *istina srce svake vijesti*. No danas, više nego ikada, traje borba za plasiranjem te istine u javnost. Sveti Otac u dokumentu „Istina će vas osloboditi (Iv 8, 32). Fake news i novinarstvo mira“, upozorava da „moramo razotkriti ono što bi se moglo nazvati ‘zmijskim taktikama’ koje koriste oni koji se prurušavaju kako bi mogli udariti u bilo koje vrijeme i na bilo kojemu mjestu“.

Zadaće i ustrojstvo Hrvatske katoličke mreže

Svjesni tih stvarnosti, pred Hrvatsku katoličku mrežu stavljeno je nekoliko ciljeva: da bude hrvatska i katolička, ali prvenstveno u službi evangelizacije i ispunjenja poslanja. Stoga je naš zadatak svakodnevno pronaći prikladan jezik i načine kako Radosnu vijest evanđelja navijestiti čovjeku da se on u njoj prepozna, da u njoj otkrije svoje mjesto, svoju ulogu, da otkrije koliko ga Bog ljubi. Također, naš je zadatak afirmacija rehumanizacije dijaloga i komunikacije, jer je zahvaljujući razvoju interneta i društvenih mreža komunikacija postala posredovana, nepersonalna, virtualna, a Crkva je stvarnost, usmjerena na čovjeka koji želi komunikaciju.

Povijesno gledajući, Crkva je prednjačila u korištenju i stvaranju medija i koliko su joj okolnosti dopuštale išla je u korak s medijima prepoznajući u njima saveznika, a ne protivnika. Tako je i danas. Objedinjavanjem Hrvatskog katoličkog radija i Informativne katoličke agencije stvorena je Hrvatska katolička mreža. Dva jaka, i u široj javnosti prepoznata medija Hrvatske biskupske konferencije, u nekoliko mjeseci su tehnički i tehnološki promijenjena, gotovo iz temelja, a da ni sekunde nije stao program ili objava vijesti.

Što se događalo? Oba medija preseljenjem su integrirana na jedno mjesto u zgradi Hrvatske biskupske konferencije na Ksaveru. Hrvatski katolički radio u potpunosti je digitaliziran i opremljen novom opremom, a

novi tehnološki procesi optimizirali su način rada tako da su voditelji sada istodobno i realizatori te povremeno glazbeni urednici. Radio je postao multimedijски pa novinari i urednici samostalno snimanju, montiraju i čitaju svoja izvješća. Raširenost interneta omogućila je HKR-u čujnost u cijelom svijetu pa je modernizirana i mrežna stranica da bi slušanje radija preko interneta bilo lako dostupno.

Pri osmišljavanju nove stranice HKR-a imali smo tri cilja – prvi da stranica bude (kako se to moderno govori) *user friendly* prilagođena korisnicima tako da se na njoj naši korisnici/slušatelji lako snalaze, odnosno da radio mogu uključiti jednim klikom miša. Drugi cilj bio je transparentnost i vizualna atraktivnost najava emisija i gostiju te ažuran tjedni raspored našeg programa i treći, lako dostupna arhiva. Slušatelji se često vežu za neke emisije, sadržaje i voditelje pa naknadno žele ponovno poslušati emisiju ili ju poveznicom podijeliti s bliskim osobama. Mi smo sva ta tri cilja uspješno ostvarili. Potvrda nam je stigla kada smo od strukovne organizacije HURiN-a, zajednice svih hrvatskih radijskih postaja dobili nagradu za najbolju internetsku stranicu.

Osobito motivirajući bio je posjet novog apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Giorgia Lingue Hrvatskoj katoličkoj mreži koji nam je otkrio da svako jutro na HKR-u sluša i moli krunicu. Mons. Lingua čestitao nam je i zahvalio na našem radu ističući da smo i sami svjesni „koliko je važno da riječi Evanđelja i molitve dopru i do onih koji su u svojim domovima, nepokretni, bolesni i osamljeni“.

Odgovorno poslanje HKR-a i IKA-e

Upravo ta stvarnost, da smo često jedini prijatelj osobama iz ranjivih skupina, sve nas motivira i potvrđuje da uz posao imamo i odgovorno poslanje. Uz tu *hrastovu šumu* slušatelja koji su svakodnevno uz nas, HKR se novom programskom koncepcijom otvorio i prema mladima, prema *zlatnom klasju* žednom ispravne

duhovnosti. Dnevno svjedočimo pozitivnim reakcijama djevojaka i mladića, mladih žena i muškaraca kojima je Božja riječ odaslana putem radija svakodnevna inspiracija. U godinu dana, broj pratitelja stranice Hrvatskog katoličkog radija na Facebooku, povećao se s 20 na gotovo 33 tisuće pratitelja, a ako znamo da su mladi najviše potrošači društvenih mreža, onda nas to posebno raduje.

Sam program HKR-a djelomično smo promijenili s jednim ciljem – da duhovni i vjerski sadržaji budu jasnije istaknuti u programu, a informativni program skrojen prema našoj agendi. Glazbeni izbor emitiranih

Naš zadatak svakodnevno jest pronaći prikladan jezik i načine kako Radosnu vijest evanđelja navijestiti čovjeku da se on u njoj prepozna, da u njoj otkrije svoje mjesto, svoju ulogu, da otkrije koliko ga Bog ljubi. Naš je zadatak i afirmacija rehumanizacije dijaloga i komunikacije, jer je zahvaljujući razvoju interneta i društvenih mreža komunikacija postala posredovana, nepersonalna, virtualna, a Crkva je stvarnost, usmjerena na čovjeka koji želi komunikaciju.

pjesama temelji se na njihovoj umjetničkoj, duhovnoj i moralnoj vrijednosti u skladu s koncepcijom radija. Program HKR-a osvježen je i novim multimedijским emisijama kao što su Argumenti, emisija koja se emitira od ponedjeljka do četvrtka svako jutro nakon vijesti HKR-a u 8 sati, a u kojoj s relevantnim sugovornicima otvoreno i bez zadržke progovaramo o najosjetljivijim crkvenim temama, društveno-političkim događajima i anomalijama. Iako smo crkveni medij, ne bojimo se propitkivati, apelirati i educirati. HKR je danas radio koji se: sluša, gleda i čita. Spojili smo nove medije i lokalne televizije s radijskom formatom. Tako se *Argumenti* mogu gledati uživo na Facebook stranici Hrvatskog katoličkog radija ili u reprizi svakoga dana u 15 sati na VTV-u – regionalnoj televiziji sjeverozapadne Hrvatske ili navečer na Radioteleviziji Herceg Bosne. I ne mislimo tu stati. Od idućeg tjedna bit ćemo u programu SBTv, dakle vidjet će nas cijela Slavonija. HKR je radio i koji se čita tako što vijek emisija produžujemo objavama na IKA-i pa su Argumenti često citirani i u drugim medijima, posebice portalima.

Veliki iskorak napravili smo i redizajnom Informativne katoličke agencije. IKA, koja je prema organskoj definiciji, medijski servis agencijskih vijesti, zahvaljujući modernom dizajnu i tehnologijama, ima sadržajnije i atraktivnije oblikovane vijesti time i prezentnije, a uspostavljanjem Foto, Audio i Video servisa, IKA je također postala multimedijalna. Sam proces rada počiva na brojnim suradnicima i urednicima koji vijesti ažuriraju vrlo često i nakon 22 sata. Tjedno naši korisnici pročitaju preko 100 tisuća objava, što je pet puta više nego prije redizajna stranice agencije.

Svjesni, agresivnog razvoja interneta, opasnosti, ali i mogućnosti novih medija, Hrvatska katolička mreža prije godinu dana pokrenula je i svoj portal te mobilnu aplikaciju HKM. Željeli smo, mimo IKA-e, koja je, među ostalim, i službeno zrcalo HBK, otvoriti prostor za vijesti iz župa koje možda nisu za naslovnice, ali su u službi dobrohotnosti i dobrotvornosti, uzajamnog pomaganja, ljubavi i zajedništva, pravde i mira. I ne samo to, otvorili smo prostor za duhovnost, svjedočanstva laika o dubini svoje vjere te za vijesti koje promiču ljepote naše Domovine, vrijednosti Domovinskog rata, jezika, glazbe i kulture. Iako se činilo da nam neće biti lako sadržajno oblikovati portal Hrvatske katoličke mreže jer se ovdje ne radi o *copy paste* novinarstvu, gotovo svakodnevno imamo 10 do 15 novih objava. Vodeći se istinom s početka ovoga obraćanja, inzistiramo na čvrstom, provjerenom izvoru informacije. I zato danas, kao glavni urednik Hrvatske katoličke mreže, mogu odgovorno tvrditi da su katolički mediji čuvari novinarske profesije. U eri građanskog, aktivističkog, tabloidnog i (hiper)senzacionalističkog novinarstva, katolički mediji su oaze novinarstva. U središtu naših objava su činjenice, ljudi i njihova svjedočanstva te primarno Riječ Božja, a ne manipulacija ili senzacija

skrojena prema zakonima tržišta ili za ideološko i političko nadmetanje.

Jedan smo od rijetkih radija koji imaju Vremeplov, Domoljubne minute, Vijesti iz kulture i Vijesti iz života Crkve. Čuvari smo hrvatske glazbene i kulturne baštine, promicatelji činjenja dobrih djela. Programom se približavamo svakom malom čovjeku koji čini dobra djela, bez obzira na vjersku ili bilo koju drugu pripadnost jer na taj način i druge potičemo na dobročinstva.

Svjesni smo, također, da su mediji tu da pomognu Crkvi predstaviti se suvremenom svijetu, da joj olakšavaju unutarnji dijalog, omogućuju joj da shvati mentalitet suvremenih ljudi kojima treba objaviti poruku spasenja. I zato posebno želim istaknuti da iza svih naših poteza stoje i konkretni rezultati. Raste nam slušanje i čitanost, a time i utjecaj u javnosti. Mladi danas nisu otišli iz Hrvatske, mladi su danas otišli na internet koji u svojoj širini zapravo nudi površnu informaciju i jeftinu zabavu za vlastiti ego. Upravo u takvim okolnostima, promicanju viralnosti informacije bez obzira na kontekst, činjenice i istinitost, kada svjetovni mediji pod izgovorom prilagodbe publici, olako ruše vjerodostojnost, etičke i novinarske standarde, Hrvatska katolička

Katolički mediji čuvari su novinarske profesije. U eri građanskog, aktivističkog, tabloidnog i (hiper)senzacionalističkog novinarstva, katolički mediji su oaze novinarstva. U središtu naših objava su činjenice, ljudi i njihova svjedočanstva te primarno Riječ Božja, a ne manipulacija ili senzacija skrojena prema zakonima tržišta ili za ideološko i političko nadmetanje.

Budućnost?

Kakva je naša budućnost? Upravljana po Duhu Svetom, u to vjerujemo i tome se nadamo. Ali i ovisna o nama samima, ispravnom tumačenju medijskog trenutka u kojem se nalazimo. Internet, točnije društvene mreže, odavno su vladari stvaranja medijske percepcije. I ako nas tamo nema u ponudi, ako nema proizvodnje naših medijskih sadržaja, naše cjelovite informacije, tehnološki prilagođene novim načinima komuniciranja, naši će se dosezi smanjivati. U redakcijama se danas od

mreža želi biti svjetionik. I Vas potičem da budete dio naše mreže, naravno da nas obogatite sadržajima, ali budete i promicatelji tih istih sadržaja.

Mediji su tu da pomognu Crkvi predstaviti se suvremenom svijetu, da joj olakšavaju unutrašnji dijalog, omogućuju joj da shvati mentalitet suvremenih ljudi kojima treba objaviti poruku spasenja.

novinara traži produktivnost, efikasnost i profitabilnost. Oglašivačka industrija i politički utjecaji nadjačali su javni interes. U takvim odnosima, naše poslanje itekako ima smisla.

Stepinac je jednom rekao da ćemo „u Nebo ponijeti samo plodove dobrih djela“. Ako je Vaših 300 brojeva i 25 godina izlaženja donijelo brojne plodove, vidimo se na Nebu, a nadam se i prije toga, barem još jednom ovdje u Subotici, ako ne prije, onda na proslavi zlatnoga jubileja, što Vam od srca priželjkujem. Blagoslovljeni bili i neka tih 25 godina Zvonika bude zarez, a ne točka.

Proslavljena 25. obljetnica Katoličkog lista Zvonik

Jubilej Zvonika – zarezi, a ne točka!

U nedjelju, 17. studenog, proslavljena je 25. obljetnica izlaza Katoličkog lista *Zvonik*, svetom misom u župi sv. Roka u Subotici koju je predslavio subotički biskup mons. Ivan Péntes, a propovijedao glavni urednik *Zvonika*, vlč. Vinko Cvijin. Potom je u Velikoj vijećnici Gradske kuće održana svečana akademija.

Na svetoj misi u propovijedi vlč. Vinko rekao je: *U povijesti naše biskupije postojali su brojni časopisi informativnog i duhovnog karaktera, ali jedan od njih tijekom 25 godina rastao je i stasao u jedan ozbiljan i stabilan list koji je postao ogledalo vjernika Hrvata u Subotičkoj biskupiji. Upravo zato što je nastao kao plod zajedništva svećenika s hrvatskog govornog područja, a rastao u zajedništvu te župne zajednice. On nam večeras svjedoči da ako „hram našeg zajedništva“ ostane utemeljen na čvrstoj stijeni – Kristu, ostat će postojan unatoč svim nesigurnostima koje vrijeme u kojem živimo nosi sa sobom.*

Svečanoj akademiji nazočili su bivši urednici, članovi uredništva, vjerni dopisnici, suradnici i čitatelji Katoličkog lista *Zvonik* te brojni gosti: u ime Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **Mihael Tomšić** i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** sa suradnicima, ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Ušumović** i dr. Nakon uvodnih riječi, na akademiji su

pročitani pozdravi onih koji nisu mogli nazočiti proslavi: predsjednika Hrvatske biskupske konferencije i nadbiskupa zadarskog **mons. Želimira Puljića**, ravnatelja Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama Vlade Republike Srbije, **dr. Milete Radojevića**, državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, **Zvonka Milasa**. Pozdrave i čestitke pročitala je dugogodišnja dopisnica lista **Nevena Mlinko**.

Komu *Zvonik* zvoni?

O nastanku *Zvonika* govorio je **mons. dr. Andrija Anišić**, kome je povjerena prva dužnost glavnog i odgovornog urednika. Na početku svog govora rekao je: *Mnogima je od vas poznato da sam i prije osnutka Zvonika radio vrlo aktivno u uređivanju našeg tadašnjeg lista „Bačko klasje“ i kalendara-godišnjaka Subotička Danica – kako pisanjem, a tako još više tehnički, zajedno s prof. Belom Gabrićem i preč. Franjom Ivankovićem. Negdje u veljači 1994. godine, povukao sam se iz uredništva Bačkog klasja iz osobnih razloga. Dvadesetak svećenika*

*Hrvata, na svom mjesečnom sastanku koji je održan 19. rujna 1994. godine, u drevnom franjevačkom samostanu u Baču, odlučilo je osnovati novi vjerski list na hrvatskome jeziku za područje naše biskupije. Na prijedlog vlč. Marka Vukova prihvaćeno je da novi list nosi ime: Katolički list „Zvonik“. Potom se osvrnuo na svoje uvodnike u jubilarnim brojevima *Zvonika* te rekao: Nakon pedeset brojeva, u božićnom broju 1998. godine pisao sam u uvodniku ovako: Dok budemo zagledani u Sina – Božića*

– u jaslicama, na „slamici oštroj“; i dok budemo tražili riječi da Ocu mucajući zahvalimo na Njemu i na svemu, nama koji radimo ovaj „Zvonik“ i vama koji ga rado čitate, neka padne pogled na ovaj POSEBAN BROJ! Nije li i ovo Božja providnost da je upravo ovaj, božićni broj „Zvonika“ jubilaran – PEDESETI! Kako je lako u božićnom raspoloženju „slavljenja i hvaljenja Boga“ zbog Isusa, zahvaljivati Bogu i za NAŠ „ZVONIK“! (Tako su ga mnogi nazvali). Pedeseti broj vam je u rukama! Zar da se hvalimo?! Da, u Gospodinu! Gospodnje je ovo djelo, kakvo čudo u očima mnogih! Svećenici Hrvati naše biskupije – osnivači ovog Lista i članovi Uredničkog vijeća doista su ponosni zbog ovih pedeset brojeva! A kako i ne bi. Započeli smo skromno. Sa strahom! Sa željom da pokušamo! Neki su sumnjali... Pa, ipak, pedeset brojeva je iza nas. Slavimo Gospodina! I samo to! „Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!“ Upotrijebiti talente koji su nam darovani. Ali beskrajno smo sretni ako ste vi zadovoljni! A jeste! Toliko puta ste to rekli, napisali, s nama surađivali... Hvala vam na podršci! Hvala što čitate „Zvonik“. To nam je najveća radost i najveća nagrada.

Marko Tucakov, jedan od dopisnika Zvonika koji priprema tekstove iz mjeseca u mjesec i prati vjerske i kulturne događaje govorio je na temu „Kome, kako i gdje su zvonila zvona ‘Zvonika’“. U svom govoru rekao je: O „Zvoniku“ govorim u trećem licu, jer govorim o zajednici onih koji pišu i onih koji čitaju. Govorim u prošlom vremenu

jer je moj zadatak osvrtni, ali s pogledom u budućnost. Koje su sve bile misije „Zvonika“? U najkraćem, „Zvonik“ je sadržavao kondenzirane informacije o Crkvi u Bačkoj i Crkvi u svijetu, kada drugih točnih informacija na hrvatskom jeziku na našem prostoru nije bilo, i pokušao se prilagođavati informiranju o Crkvi u vremenu kada su isti prostor preplavljivali elektronički mediji. „Zvonik“ nije htio da povezanost katoličkih obitelji s Crkvom oslabi u vremenima koja su za to bila idealna. On je uvijek bio uz obitelj, detaljno se baveći svim obiteljskim temama, i to na način da te teme obrađuju obitelji same, koje ih najbolje proživljavaju i preživljavaju. Da je on postao dio katoličke i hrvatske baštine u Vojvodini pokazuje činjenica da je nedavno cijelu produkciju do konca 2016. godine digitalizirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i postavljena na internetski portal te institucije. /.../ „Zvonik“ nije htio objavljivati tekstove koji se brzo zaborave. Zato je toliko privlačno iznova otvarati „Zvonik“, čuvati ga, pokazivati ga onima koji ga nisu imali prilike vidjeti.

Zvonik nije ignorirao ostale katoličke medije u Srbiji, niti ostale medije na hrvatskom jeziku. Dapače, s nekima od njih nakladnik ima ugovore o suradnji. „Zvonik“ se nije postavljao ekskluzivistički, nego je izvješćivao o uspjesima i teškoćama koje proživljavaju mediji mlađi od njega. Ako se nešto trebalo naučiti o medijskome svijetu na ovom prostoru u posljednjih četvrt stoljeća, to se trebalo naučiti od „Zvonika“ i iz „Zvonika“. Svoj govor Tucakov je završio riječima: Svakome tko ih je htio čuti. Redovito i glasno. U svim župama Subotičke biskupije (svaka je, naime, makar jednom spomenuta u „Zvoniku“) i gdje god su njegovim zvonima htjeli zazvoniti njegovi čitatelji. Prvi broj Zvonika moja je obitelj dobila od našeg nekadašnjeg, sada pokojnog župnika Josipa Miloša u našoj župnoj crkvi u Beregu. I dalje ga čuvam. Zahvalan sam što imam priliku ponešto u njemu i objaviti. Sa zahvalnošću se spominjem svih urednika i autora koji su me podučavali istodobno i životu u vjeri i novinarstvu. Već je izišao 300. broj, a i dalje nestrpljivo čekam svaki novi, jer – zvoniti se mora!, rekao je Tucakov. Proslavi jubileja nazočio je **Siniša Kovačić**, glavni ured-

nik Hrvatske katoličke mreže koja djeluje u Zagrebu od 2018. godine. On je govorio na temu „Potencijali katoličkih medija – Hrvatska katolička mreža“ (cjelovito izlaganje pročitati u ovom broju Zvonika na str. 6-8).

Pred sam kraj proslave jubileja nazočnima se obratio glavni i odgovorni urednik Zvonika vlč. Vinko Cvijjin te je nakon svoje upućene riječi zahvale podijelio zahvalnice onima koji su pomogli u stvaranju Zvonika iz broja u broj tijekom 25 godina. To su sljedeće institucije: Hrvatska biskupska konferencija, Uprava za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama, Subotička biskupija. Zatim mediji: Radio Marija Srbije, NIU „Hrvatska riječ“, Hrvatska katolička mreža, a onda i nekadašnjim glavnim i odgovornim urednicima: mons. dr. Andriji Anišiću, **mr. Mirku Štefkoviću**, vlč. **Draganu Muharemu** i vlč. **Siniši Tumbasu Loketiću** te vjernicima laicima: **mr. Ervinu Čelikoviću**, **prof. Katarini Čeliković** i **Željki Zelić Nedeljković**.

Program proslave jubileja uzveličao je Zbor „Collegium musicum catholicum“ skladbama Subotičanina Albe Vidakovića, a program je vodio **Dario Marton**. Cijelu proslavu jubileja mogli su pratiti u izravnom prijenosu i slušatelji Radio Marije.

Otvorena jubilarna 100. godina Družbe Kćeri Milosrđa

U Blatu na Korčuli, na svetkovinu sv. Franje, 4. listopada, M. Cristina Orsillo, vrhovna predstojnica Družbe Kćeri Milosrđa, otvorila je svečanim proglasom jubilarnu 100. godinu Družbe na svečanom euharistijskom slavlju koje je predslavio mons. Mate Uzinić, dubrovački biskup uz koncelebraciju mons. Petra Palića hvarskog biskupa, don Željka Kovačevića župnika u Blatu, mons. Andriju Anišića iz Subotice, preč. Milana Vidakovića iz Novske, don Jerka Vulete iz Zemunika i don Mihaela Čavleka iz Smokvice.

Na svetkovinu sv. Franje ujutro provincijalna predstojnica Provincije Krista Kralja s. M. Emila Barbarić otvorila je izložbu „Stoljeće ljubavi i milosrđa“ u kojoj

su sudionici mogli vidjeti prikaz svih filijala Provincije koje su otvorene u Hrvatskoj i okolici, bilo da su još uvijek aktivne ili su zatvorene.

Sedmi simpozij Družbe na temu Družba Kćeri Milosrđa u stoljetnoj povijesti koji je održan 4. i 5. listopada, predstavljao je dio proslave otvorenja jubilarne godine. Na simpoziju su teme o djelatnostima Družbe u stoljetnoj povijesti obradili mons. Andrija Anišić (Družba Kćeri Milosrđa – djelo Providnosti, putokaz današnjem čovjeku), don Mladen Parlov (Blažena Marija Petković velika žena našega vremena), hvarski biskup mons. Petar Palić i s. M. Aurora Marecos (Uloga crkvenih pastira u razvoju Družbe Kćeri Milosrđa), prof. Tonči Padovan – Maslinjak (Družba Kćeri Milosrđa i Blačani u stoljetnom hodu), s. M. Emila Barbarić (Duhovnost – izvor snage za djelovanje Družbe u Crkvi i društvu), s. M. Jasna Crnković i prof. Joel Acosta Barua (Družba Kćeri Milosrđa – mjesto odgoja prema poimanju bl. Marije Petković), s. M. Anamarija Vuković (Družba Kćeri Milosrđa u župnom apostolatu), s. M. Graciela Ojeda i s. M. Vlatka Bratinščak (Družba Kćeri Milosrđa u apostolatu zdravlja i starijih osoba), s. M. Danijela Škoro i s. M. Maria Luisa Gallagher (Otvorenost Družbe misijskom djelovanju) i s. M. Jelena Krilić (Družba Kćeri Milosrđa u novoj stvarnosti). Simpozij je završio osobnim svjedočenjem suradnika sestara Kćeri Milosrđa: Bisera Očeva milosrđa, Poslanika Milosrđa i predstavnika korisnika Zaklade „Blažena Marija Petković“.

Dani otvorenja jubilarne godine završili su svečanim euharistijskim slavljem u župnoj crkvi u nedjelju 6. listopada koju je predslavio mons. Mate Uzinić, dubrovački biskup. Papinska pokorničarna izdala je dekret po kojem se u jubilarnoj godini može dobiti potpuni oprost u svim kapelicama samostana sestara Kćeri Milosrđa, uz uobičajene uvjete: biti u milosti Božjoj (ispovijed), pričestiti se, izmoliti Vjerovanje i molitvu na nakanu za sv. Oca uz zaziv bl. Mariji Propetog Isusa. /s. M. Jasna Crnković_www.dubrovacka-biskupija.hr/

Početak školske godine i Misijska nedjelja u župi Uskrsnuća Isusova

U župi Uskrsnuća Isusovo, 20. listopada djeca na poseban način ulaze u crkvu, u procesiji, veseli, s torbama na leđima.

Pred oltarom su se predstavili po razredima i pjevali himan Duhu Svetomu za sretan početak školske i vjeronaučne godine. U svetoj misi sudjelovali su čitanjem, ministriranjem, prinosom darova i pjevanjem. Dječji zbor pratio je dječji tamburaški orkestar koji je za tu priliku pripremila prof. Mira Temunović. Mladi župnik vlč. Marijan Vukov na zanimljiv način približio je djeci značenje misijske nedjelje pričom o misijama u Kambodži i Salomonovim otocima. Potaknuo je djecu

da svaki dan odvoje malo vremena za Gospodina u kratkoj molitvi. Također im je poručio da ih sve čeka na župnom vjeronauku. Nakon svete mise ispred crkve, djeca su prodavala kolače koje su izradili prethodni dan na Oratoriju. Prikupljeni novac namijenili su za potrebe misija. /Emina Kujundžić/

Radio Marija u Augsburgu

Vjernici Hrvatske katoličke misije u Augsburgu, 27. listopada ugostili su subotički ansambl „Ravnica“ i katedralnog župnika mons. Stjepana Beretića. Ansambl je svojim nastupom podržao promociju Radio Marije Srbije. Jedan od članova Ravnice je Nikola Jaramazović, koji je ukratko iznio nastojanje i predani rad djelatnika Radio Marije. Sve se dogodilo u okviru svete mise u crkvi Svetog Sebastijana u Augsburgu, gdje se Hrvati Katoličke misije sastaju.

Svetu misu predslavio je župnik Beretić, zajedno s tamošnjim župnikom fra Ivanom Čilićem. Ansambl „Ravnica“ nastupio je zajedno s crkvenim sastavom mladih. Na koncu svete mise Nikola Jaramazović župniku fra Čiliću darovao je sliku izrađenu od slame u znak zahvale, jer je omogućio i promidžbu Radio Marije i prikupljanje darova za pomoć tom radiju. Crkveni sastav i pjevače uvježbava vjerna čitateljica Zvonika Marina Ebner r. Beretić. Toga dana ona je slavila svoj 40. rođendan pa je i ona dobila prigodnu sliku. Poslije svete mise

„Ravnica“ je priredila kraći koncert i još više oduševila okupljene vjernike. Čule su se tri pjesme „Ej salaši na sjeveru Bačke“, „Ne dirajte mi ravnica“ i „Ruža crvena.“ Ljepota poznatih pjesama oduševila je okupljene vjernike, a kod nekih izmamila i suze. Subotičanima su se mnogi u crkvi pridružili svojim pjevanjem. Druženje se nastavilo za zajedničkim stolom, gdje su se našli članovi ansambla, subotički župnik, voditelji misije fra Čilić i kapelan fra Mato Logar. Za stolom su bili i članovi misijskog vijeća i časne sestre. /Marina Ebner/

Planirano o Neplaniranom u tri grada Vojvodine

Nakladna kuća *Verbum* i Inicijativa 40 dana za život predstavila je hit knjigu *Neplanirano u tri grada na području Vojvodine u Subotici, Somboru i Novom Sadu*. U ponedjeljak, 25. studenog, tribina i predstavljanje knjige *Neplanirano* održana je u organizaciji Udruge „Želim živjeti“ u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici.

Gosti tribine su bili Lidija Dugan, regionalna koordinatorica za Slavoniju i Josip Matezović, vjeroučitelj i voditelj Inicijative u Vinkovcima. Goste je pozdravila Vesna Gatara, a uvodnu riječ je izložio vlč. Dragan Muharem, duhovnik Inicijative 40 dana za život Subotica. Cijeli događaj uzveličao je „VIS Ritam vjere“. Josip Matezović se obratio s par riječi o radu Inicijative u Vinkovcima. Skrenuo je pozornost na novi projekt koji sada oživljava u okviru Inicijative „Iscjeljivanje očeva srca“ gdje se mnogi muškarci liječe od rana pobačaja te im se vraća samopouzdanje i potiču se na očinsku ljubav i zaštitu života. Projekt „Oprostom do oslobođenja“ namijenjen ženama, do sada je za par godina postojanja dao dobre rezultate. Nakon izlaganja razvila se kratka rasprava nakon čega je uslijedilo druženje. Sljedećega dana, 26. studenog, predstavljanje je održano i u Somboru u karmelićanskoj crkvi sv. Stjepana kralja.

Budući da je ova Inicijativa došla prvi put u ovaj grad 2019. godine, nešto više o samoj Inicijativi govorio je Ante Čalikušić, predsjednik Inicijative 40 dana za život – Hrvatska, dok su knjigu predstavili Lidija Dugan i Krunoslav Puškar, koordinator Inicijative za sjevernu i sjeverozapadnu Hrvatsku. Nakon njihova izlaganja, vjernici su pozvani da pitaju u svezi Inicijative i knjige *Neplanirano*, te su svoje druženje s gostima nastavili u dvorani. U trećem gradu Vojvodine u Novom Sadu tribina i predstavljanje knjige održano je 27. studenog u franjevačkoj crkvi sv. Ivana Kapistrana. Tom prigodom nazočni su upoznati s pričom Inicijative i knjigom autorice Abby Johnson *Neplanirano*. Knjigu možete nabaviti u svim knjižarama *Verbum* ili kod članova Inicijative 40 dana za život Subotica. /Vesna Gatara i Dario Marton/

Jubilej bračnih parova u župi Uzvišenja sv. Križa

Svečano misno slavlje u povodu jubileja bračnih parova proslavljeno je 10. studenog u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru.

Terezija i Ladislav Major proslavili su 40 godina braka, Lidija i Ivan Jozić 10 godina, Magdalena i Josip Tucakov 5 godina. Svi oni svjedoci su ljubavi, zajedništva i obiteljske topline. Svim paro-

vima Bog je dao posebnu milost da žive u ljubavi i slozi, razumijevanju i snagu odgoja djece u vjerskom ozračju. Skladnim obiteljskim životom oni svjedoče da nisu podlegli napastima, naprotiv, obogaćivali su se praštanju u bezuvjetnoj ljubavi. Svojim ponašanjem i primjerom mogu učiniti svijet boljim i ljepšim, a uz Božju pomoć sve je moguće. /Marica Mikrut/

Proslava bračnih jubileja u Maloj Bosni

Već tradicionalno na Misijsku nedjelju 20. listopada u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni bračni jubilarci slavili su svoje jubileje. Svetu misu predvodio je župnik vlč. Dragan Muharem. Ove godine 13 parova proslavilo je svoj jubilej.

Bilo ih je onih najmlađih, s pet godina braka, a to su Jelena i Nebojša Poljaković te Jelena i Mirko Gabrić. Petnaest godina braka proslavili su Biljana i Saša Vojnić Hajduk. Tereza i Tomo Vidaković slavili su srebrni jubilej, 25 godina. Najviše je bilo onih s 35 godina braka: Mira i Antun Nadheđesi, Julija i Lazo Skenderović, Jelena

i Branko Ivković, Matilda i Istvan Pelhe. Bilo je i onih koji su proslavili 40 godina zajedništva: Marija i Petar Stipić. Krista i Pajo Gabrić te Kata i Pere Tikvicki proslavili su 45 godina braka. Svatko tko proslavi 50 godina braka, svake naredne godine može slaviti svoj jubilej pa su tako Marija i Dezső Matković proslavili 54 godine braka. Najstariji ovogodišnji jubilarci bili su Gabriška i Joso Gabrić, koji su proslavili 60 godina braka. Župnik ih je radosno pozvao da se za pet godina okupe svi zajedno. Na kraju svete mise prodavali su se misijski kolači koje su pripravile vrijedne žene naše župe. Uspjeli smo sve prodati, a akciju smo nastavili sljedeće nedjelje. /Larisa Skenderović/

Književna večer kod franjevaca u Subotici

U franjevačkoj crkvi sv. Mihaela arkandela u Subotici, 24. studenog predstavljena je poezija fra Mladena Rozića pod nazivom „U svjetlu vječnosti“.

Na početku književne večeri nazočne je pozdravio fra Zdenko Gruber, gvardijan samostana, a potom riječ prepustio onima koji su govorili o poeziji fra Rozića. O knjizi su govorili autor, Vedran Peić i Nevena Mlinko, dok je stihove uz glazbenu pratnju kazivao Davorin Horvacki.

Franjevac Mladen Rozić (Ljuti Dolac kod Širokog Brijega, 1957.) studij filozofije i teologije završio je u Sarajevu i Zagrebu, gdje je diplomirao na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. Član je Hercegovačke franjevačke provincije. Trenutačno je na službi župnika u Bukovici. Objavio je sedam zbirki

poezije: *Put iz sna, Dodir neba, Cjelov života, Put Riječi, Na putu za Gdje, Soneti ljubavi, U svjetlu vječnosti.* /Zv./

DODIR NEBA

Htjedoh prstima napipati život
al zagrljih golu sjenu.

Poželjeh pregršt iluzija
koje me ogradiše svojim sjajem.

I uđoh u bol i tugu
što mi otvoriše srce.

Te pristupih vrtu želja
gdje svaka ljudska duša zagrljaj treba.

A duša osjeti čovjeka
kojeg očuh u otkucaju svoga srca.

Kucura: Obljetnica crkve i proštenje

Župa Kucura nalazi se u srednjoj Bačkoj i pripada Kulskom dekanatu. U selu najvećim dijelom stanuju Rusini grkokatolici, zatim Srbi pravoslavne vjere, a u manjini su Mađari i Hrvati rimokatolici. Selo ima tri lijepe crkve, grkokatoličku, rimokatoličku i u novije vrijeme sagrađenu pravoslavnu crkvu. Crkve su ponos i simboli sela, na koje su stanovnici jako ponosni.

Rimokatolička crkva građena je 1859. godine u čast Svih svetih. Dugačka je 25 metara, široka 8 m, unutarnja visina je 10 m, toranj je visok 29 metara. Poseban ukras crkve glavni je oltar sa slikom, zatim kipovi Srca Isusova i srca Marijina, radovi tirolskih majstora. Župa je malobrojna, ali ta mala je zajednica složna i ponosni su na svoju crkvu. Posljednjih godina uvijek je nešto popravljeno i obnovljeno, pa tako i cijela crkva. Proštenje se uvijek proslavlja na blagdan Svih svetih. I ove godine je tako bilo, kada je slavljen još i 160. obljetnica postojanja crkve. Dvojezičnu svetu misu i propovijed održao je **mons. József Miocs**, rektor Paulinuma, a koncelebranti su bili:

vlč. **Károly Szabady**, župni upravitelj, dekan **preč. György Juhász**, **Tibor Zsunyi**, srbobranski župnik, **Vladislav Rac**, grkokatolički paroh i otac **dr. Jakob Kulić**, isusovac. U Službi riječi pomagali su **Anto Nedić**, predsjednik crkvene općine i **Szilveszter Nagyfeju**. Pjevanje su vodili **Imre Paska** i **Marija Mezei**. Poslije svete mise, kler je vjernicima otišao na kalvariju gdje je bila posveta obnovljenih postaja i glavna slika Uskrslog Isusa, kojeg je slikao mjesni umjetnik **Silvestar Makaj**. /M. E./

Zahvala na plodovima u Bođanima i Vajskoj

U župnim crkvama sv. Ilije u Bođanima i sv. Jurja u Vajskoj, 10. studenog proslavljene su svete mise zahvalnice. Misna slavlja predvodio je vlč. **Željko Šipek** u koncelebraciji s domaćim župnikom **Vinkom Cvijinom**. Na misnom slavlju sudjelovala su djeca iz HKU „Antun Sorgg“.

Sveta misa započela je svečanom procesijom u crkvu, u kojoj su sudjelovali ministranti djeca iz KUD-a odjevena u narodne nošnje i svećenici. Poslije homilije u kojoj je vlč. Šipek istaknuo važnost zahvaljivanja Bogu na sva dobrim koja primamo od njega, na oltar su darove prinijela djeca. Na kraju misnog slavlja, župnik je zahvalio svima što su tamo, što ta župna zajednica živi zahvaljujući vjernicima. Pozvao je okupljene župljane da poslije mise ostanu na druženju u župnoj dvorani, ali da prvo na parking ispred crkve pogledaju program koji su pripremili djeca zajedno sa svojim voditeljima, **Vesnom Feher Petrov** i **Amalijom Šimunović**. Izveli su pjesme i plesove s kojima su se predstavili i na dječjim Vinkovačkim jesenima ove godine. Misno slavlje animirao je župni zbor u pratnji gospodina **Davida Bertrana**, a poslije pričesti djeca iz KUD-a zapjevala su pjesmu „Zahvali srcem prepunim“. Za lijepo druženje u dvorani pobrinule su se župljanke pa su pripremile razne kolače i nereske. /Amalija Šimunović/

Sedmi Holywin u Subotici posvećen bl. Mariji Petković

U HKC „Bunjevačko kolo“ u Subotici 31. listopada, uoči svetkovine Svih svetih, održan je sedmi po redu Hollywin, a ove godine „Noć svetaca“ u Subotici bila je posvećena bl. Mariji Petković, utemeljiteljici Družbe Kćeri Milosrđa koja iduće godine slavi stotu obljetnicu osnutka.

U programu večeri sudjelovala su djeca iz subotičkog vrtića Blažena Marija Petković, vjeroučenici Župe sv. Roka u Subotici te djeca iz Blata, rodnog mjesta bl. Marije Petković. Djeca iz vrtića Bl. Marija Petković zajedno s djecom iz Blata otpjevala su na početku pjesmu „Marija dijete u Blatu se rodi“. **Jasna Crnković**, uz foto-prezentaciju, prikazala je povijest djelovanja i širenja Družbe Kćeri Milosrđa i uključivanje vjernika laika u djelovanje i karizmu Družbe Kćeri Milosrđa. Posebno je predstavila najnoviju inicijativu Družbe u kojoj će nositelji biti vjernici laici. Nova udruga zvat će se „Poslanici milosrđa“, a smisao joj je da vjernici, prijatelji Družbe Kćeri Milosrđa, slijedeći karizmu i primjer Bl. Marije Petković i sami u svijetu djeluju duhovnim i tjelesnim milosrđem. Slijedila je šaljiva igra „Marija Petković u Subotici i magarac Ranko“, koju je izvelo troje djece iz hrvatskih odjela. Vrhunac večeri bio je nastup

djece iz Blata. Djeca su, pod ravnanjem svoje katehistice, **s. Julijane Beretić** i uz pomoć svojih učiteljica i roditelja, oduševila brojnu publiku lutkarskom predstavom „Stopama ljubavi“ koja govori o životnom putu bl. Marije Petković i osnivanju Družbe Kćeri Milosrđa.

Tridesetero djece iz Blata došlo je u Suboticu iz Zagreba, gdje su također izveli predstavu „Stopama ljubavi“. Animatori Subotičkog oratorija svim sudionicima večeri pripremili su i podijelili pisane poruke s mislima bl. Marije Petković.

Hollywin su u Subotici pokrenuli mladi subotičke župe Marije Majke Crkve na čelu sa župnikom **dr. sc. Marinkom Stantićem**. Svake godine „Noć svetaca“ bila je posvećena nekom svecu. I uvijek dosada u programu su sudjelovala djeca i mladi pojedinih subotičkih župa. Ove godine organizacija je povjerena Sestrama Kćeri Milosrđa u Subotici na čelu sa **s. Silvanom Milan**, kao i odgajateljicama subotičkog vrtića koji nosi blaženičino ime. Svake godine ta noć privuče veliki broj djece, mladih i odraslih iz Subotice i iz okolnih mjesta pa čak i iz Sombora. Na taj način vjernici Subotičke biskupije odupiru se sve napadnijem širenju „Noći vještica“ u njihovoj sredini. Voditeljica večeri bila je **Katarina Ivanković Radaković**. Na svetkovinu Svih svetih, gosti iz Blata sudjelovali na blagdanskoj misi u crkvi sv. Roka. Djeca iz Blata na misi su pjevala, čitala Božju riječ i predmolila molitve vjernika. /Zv./

Blagdan Svih svetih u župi Uzvišenje sv. Križa

Prvoga dana studenog obilježavamo blagdan Svih svetih, a dan poslije toga Dušni dan.

Na Dušni dan prisjećamo se svih svojih dragih pokojnika te palimo svijeće na grobovima za pokoj

njihovih duša. Svi oni žive u našim srcima, sjećajući se lijepih trenutaka kada smo bili zajedno. To je dan kada se naše molitve uzdižu do neba moleći Boga da svi oni budu dostojni njegovoga svadbenoga stola. Nedostaju nam, ali ljubav u našim srcima traje. Ljubav koja gori poput plamena svijeće. Proslavljeno je i misno slavlje, jer svi želimo biti sudionici hoda sa svim našim svecima. /Marica Mikrut/

200 godina župne crkve Svih svetih u Čonoplji

Zahvala Bogu za dvostoljetnu obljetnicu izgradnje župne crkve Svih svetih u Čonoplji upriličena je 3. studenog. Toga dana svečano dvojezično misno slavlje predslavio je subotički biskup Ivan Péntzes, a propovijedao je Luka Poljak, župni vikar u župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku na hrvatskom, odnosno Dávid Serfözö, župni vikar u župi Kraljice svete Krunice u Budisavi i filijalama Kać i Kovilj, na mađarskom jeziku.

U svojoj propovijedi vlč. Poljak opisao je putovanje Božjeg naroda prema Nebeskom Jeruzalemu, prema Nebu. *Na putu prema nebesima nismo sami. Nalazimo se u povorci mnoštva koje užurbanim korakom hode prema nebeskom Jeruzalemu. Mnogi su taj put završili i svjedoci su nam kako taj put jedini vodi u vječnu sreću. U toj golemoj povorci pobjednika gledamo nježnu dječicu, kao onu pobijenu u Betlehemu, ili sv. Tarziciju, gledamo čiste djevice kao Janju, Luciju, Ceciliju, Agatu, gledamo junačke kršćanske mučenike kao Sebastijana, Florijana, Jurja, gledamo junačke svete majke kao Moniku, gledamo predrage sinove i kćeri našega mađarskog, njemačkog i hrvatskog naroda, koji su preminuli u svetosti života, kao blažena Ozana Kotorska, Elizabeta Ugarska, Gracija iz Mula, Margareta, Bonifacije, Augustin Kažotioć, Stjepan kralj, Marija Petković, Ladislav kralj, Hildegarda iz Bingena, Leopold Mandić ili poput onih koji su izdahnuli u najtežim mukama kao Nikola Tavelić, János Brenner, Alojzije Stepinac, Zoltán Meszlényi pa čak i rukom u ruci poput Istvána Pongrácza i Marka Križevčanina, koji su zajedno, poput prave braće, prispjeli u Kraljevstvo Božje, primivši mučenički vijenac slave. A uz njih tisuće sinova i kćeri naših naroda palih tijekom dugih stoljeća u borbi za svoju svetu vjeru. Ne, nisu oni mrtvi, oni su živi, jer naš se Bog hoće zvati Bog živih, a ne Bog mrtvih. Zato je slavlje Svih svetih za nas blagdan vedrog kršćanskog optimizma, kazao je Poljak.*

Župa Svih svetih nalazi se u Somborskom dekanatu Subotičke biskupije. Utemeljena je 1761., a prije toga

bila je filijala župe Rođenja Marijina u susjednom Lemešu. Jednobrodna crkva podignuta je 1819., a u međuvremenu često je obnovljena. Dugačka je 44 m, široka 12 m, a toranj je visok 32 m. Čonoplja je od utemeljenja bila velika župa u kojoj je, nakon razvojačenja Sombora uspostavljeno upravljanje Mađarske dvorske komore i 1747. naseljen dio graničarskih somborskih obitelji Hrvata Bunjevaca. Pet godina poslije doseljene su mađarske i slovačke obitelji, a 1756. oko sto njemačkih obitelji. Sve to kraja II. svjetskog rata Čonoplja je bila gotovo stopostotno naseljena katoličkim vjernicima. Od osnivanja župe, župnici (ili upravitelji) podrijetlom Hrvati, bili su postavljeni u većem broju u odnosu na župnike, odnosno upravitelje Mađare i Nijemce, s tim da je župa imala gotovo neprekidno kapelane da bi se u njoj njegovala katolička višejezičnost. Župnici Hrvati bili su: Stjepan Jerković (1761.), Mihael Šin(m)ković (1826. – 1834.), Marijan Klas(a)nović (1838. – 1853.), Marko Palić (1854.), Stjepan Bedić (1855. – 1863.), Franjo Kulišić (1864.), Juraj Volarić (1865. – 1875.), Andrija Mandić (1876.) i Josip Pekanović, a kapelani: Josip Palković, Martin Mihalović, Martin Janković, Mirko Lubišić OFM, Antun Marković, Jakov Suknović, Mirko Lukačić, Mihael Šinković, Josip Ulić, David Barašević, Marko Palić, Josip Ambrozović, Franjo Kulišić, Mirko Radojčić, Andrija Mandić, Juraj Romić, Baltazar Agatić, Vilim Antalković, Matija Čatalinac, Josip Đurić i Marko Kovačev. U toj župi rođeni su brojni svećenici, među kojima su i četvorica Hrvata: Marijan Beretić, Stjepan Vuković, Ivan Palić i Ivan Burnać. Župa u Čonoplji danas, po riječima župnog upravitelja Lászla Hajdua, broji oko 300 vjernika, većinom Mađara i Hrvata. Ipak, sveta misa na hrvatskome jeziku služi se samo jednom mjesečno. Svojevrsni apsurd te proslave bila je činjenica da je Župno pastoralno vijeće odlučilo ne pozvati službene predstavnike hrvatske zajednice na tu proslavu, uz javno izrečeno obrazloženje da „u Čonoplji nema Hrvata“, s tim da su na proslavu bili pozvani predstavnici nacionalnih vijeća Mađara, Nijemaca i Bunjevaca (koji se ne izjašnjavaju Hrvatima). /M. Tucakov/

100. obljetnica rođenja slamarke Mare Ivković Ivandekić

Stogodišnjica rođenja Đurđinčanke Mare Ivković Ivandekić, jedne od utemeljiteljica umjetnosti u tehnici slame, obilježena 24. studenoga izložbom

njezinih radova i predavanjem u dvorani župe u Đurđinu.

Izložbu je otvorio predsjednik HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta **Ladislav Suknović**, čija je teta Mara bila dugogodišnja članica. O njezinu radu i liku govorila je i slamarica iz Subotice **Ivana Dulić**, a prikazan je i isječak iz filma **Rajka Ljubiča** „Tri slamarke, tri divojke“. Izloženi radovi dio su župne kolekcije, a mnogi njezini radovi čuvaju se u Tavankutu, Subotici i diljem svijeta. /HKPD „Đurđin“/

Dan sjećanja na poginule i blagoslov vitraža

U mjesecu listopadu u cijeloj Pokrajini održana su sjećanja i memoracije za poginule i nevine žrtve iz 1944. godine. Među nevinim žrtvama bili su i brojni svećenici, redovnici i redovnice. U župnoj crkvi na Kelebiji 27. listopada služena je sveta misa za žrtve rata i za nevine poginule prije 75 godina, koji su bez suđenja pogubljeni i ubijeni. Nakon sv. mise posvećeni su i vitraži, koji su postavljeni u čast ocima franjevcima, također žrtvama jednog nepravednog režima. Novosadski franjevci, o. Krizostom i o. Krištof, s obzirom na to da nisu napustili samostan, već su ostali sa svojim vjernicima, odneseni su s ostalim žrtvama preko Dunava gdje su pogubljeni. Kelebijska crkva ukrašena je raznim vitražima svetaca i mučenika, a sada su postavljeni novi s pogubljenim ocima franjevcima. Dvojezičnu svetu misu i propovijed održao je mons. József Miocs, rektor „Paulinuma“ u zajedništvu s vlč. Lászlom Tojzanom. Pjevanje je predvodio zbor „Pro musica“ pod vodstvom vlč. Csabe Páskóa te mjesni Dječji zbor kojega je na orguljama pratio mr. Kornelije Vizin.

Posjet Radić kapeli

Sat povijesti umjetnosti u gimnaziji „Paulinum“ ne održava se samo u školskim prostorijama, nego profesor vodi učenike i na izložbe, galerije, stilske kuće, crkve i mauzoleje da bi na tom mjestu doživjeli stvarnost umjetničkoga stvaranja. Paulinci su tako nedavno posjetili pravoslavno groblje gdje se nalazi spomenik ratnim žrtvama i Radić kapela. Spomenik je postavljen vojnicima koji su stradali tijekom II. svjetskog rata. Kapela Radić podignuta je 1868. godine, a dala ju je izgraditi Marija Radić u spomen na svoga muža Dušana Radića. Kapela je izvana u stilu klasicizma, a unutrašnjost u baroknom stilu. Ta kapela poznata je još kao kapela starokatolika, jer se tu ponekad održava starokatolička liturgija.

Susret u kolegiju „Emaus“

Oci salezijanci iz Slovenske provincije godine 1965. preuzeli su župu Mužlja u Zrenjaninskoj administraturi, a njihova je djelatnost, uz dušobrižničku, obuhvatila odgoj mladih. Godine 2002. otvoren je kolegij „Emaus“ koji je vremenom proširen i obnovljen, a prije godinu dana dobio je veliku dvoranu za tjelesni odgoj. U toj dvorani priređuju se razni susreti, natjecanja i sportske discipline. „Paulinum“, kao jedina katolička škola, ima dobre odnose s vodstvom kolegija i s vremena na vrijeme učenici odlaze na susret u Mužlju. Prošloga mjeseca posjetili smo kolegij, imali smo susret i nogometno natjecanje s tamošnjim mladima. Pri posjetu, ravnatelj kolegija o. Stojan Kalapiš pokazao nam je zgradu, govorio o životu i radu u kući,

a zatim smo s nekoliko skupina odigrali nogometnu utakmicu.

Nove tenisice

Među mladima razne sportske discipline uvijek su bile omiljele. To vrijedi i za učenike Paulinuma. Paulinci se sportskim aktivnostima imaju prilike baviti prije svega

unutar kuće, a zatim i na drugim terenima, dvoranama u gradu ili u nekoj školi. Među tim aktivnostima najradije se igra nogomet, po skupinama međusobno, odnosno s učenicima drugih škola. Za dobru igru potrebne su odgovarajuće tenisice. Ministarstvo prosvjete ubraja tjelesni odgoj među važne školske predmete. U tom smislu nedavno smo od Ministarstva prosvjete i od Ministarstva pravde – Ureda za vjerske zajednice, dobili sportsku opremu i nove tenisice.

Hodočasnici iz Dubrovačke biskupije

Vjernici iz župe sv. Nikole u Cavtatu na čelu sa svojim župnikom don Matom Karamatićem, posjetili su hodočasnička mjesta i biskupije u Republici Srbiji. Prije svega, hodočastili su na mjesto srijemskih mučenika u Mitrovici, a zatim su posjetili Nadbiskupiju Beograd. U Petrovaradinu posjetili su sjedište Srijemske biskupije i Petrovaradinsku tvrđavu, a nakon toga su hodočastili Tekijama.

Dana 15. studenog došli su u Suboticu, gdje su obišli znamenitosti grada, gimnaziju i sjemenište „Paulinum“. Preč. Mato Karamatić bio je učenik Paulinuma i zato su čak u dvama navratima bili u Paulinumu. Prijepodne primio ih je rektor, mons. József Miocs, proveo ih kroz zgradu i pokazao školske i kolegijske prostorije. U poslijepodnevним satima hodočasnici i Paulinci imali su zajedničku sv. misu koju je predslavio don Mato.

Srijemska Mitrovica: Proslava svetkovine svetog Dimitrija, đakona i mučenika

Svetkovina nebeskog zaštitnika Srijemske biskupije, katedrale i župe Srijemska Mitrovica, svetog Dimitrija đakona i mučenika, proslavljena je 26. listopada u Srijemskoj Mitrovici. Euharistijsko slavlje u katedrali-manjoj bazilici predslavio je mons. Ivan Ćurić, pomoćni biskup Đakovačko-osječki, u koncelebraciji s nadbiskupima i biskupima Đakovačke-osječke i Beogradske nadbiskupije, te Srijemske i Subotičke biskupije, generalnim vikarom Srijemske biskupije i župnikom župe sv. Dimitrija, mons. Eduardom Španovićem te tridesetak svećenika. U euharistijskom slavlju sudjelovali su i svećenici iz Janjeva s Kosova, članovi Međunarodne biskupske konferencije, svećenici Srijemske biskupije, redovnice i redovnici te ostali vjernici iz Srijema i susjednih župa iz Hrvatske.

Sve vjernike pozdravio je predsjedatelj euharistijskog slavlja, pomoćni biskup Đakovačko-osječki, msgr. Ivan Ćurić. U svojoj propovjedi osobito je istaknuo da Kristovo evanđelje ukazuje da je najvažnije zajedništvo svih ljudi te da mučeništvo pripada temeljima kršćanske vjere. *Mučenik ne mrzi svijet, nego očituje i navješćuje nove istinske vrijednosti, koje su ostvarljive jedino u Bogu i u zajedništvu s ljudima. Mi danas živimo u civilizaciji s toliko napretka i emancipacija, a opet u nepravdi i patnji ljudi. Mučeništvo je uvijek suobličavanje Kristu. Neka nam putokaz bude Dimitrije i škola mučeništva. Pogledajmo svoje živote i ako je potrebno iz korijena promijenimo vlastite stavove i preispitajmo sve vrijednosti koje nas sada zaočupljaju. Promijeniti se da bismo mogli uvijek biti dionici zajedništva s Kristom. Današnja katolička zajednica u Srijemu brojno je ostala jako mala. Kroz Srijem, je možemo reći, prošao teški kotač povijesti: stradanja, rata, suza... Čekali smo vrijeme ozdravljenja. Danas, unatoč teškim iskustvima i stradanjima, naš je odgovor snaga evanđelja, a duhovni putokaz nam je satkan u molitvi, svetom zaštitniku za mir i jedinstvo, poručio je mons. Ćurić.*

Na euharistijskom slavlju u Srijemskoj Mitrovici sudjelovao je i nadbiskup i metropolita Đakovačko-osječke nadbiskupije **Đuro Hranić**, koji je istaknuo značaj molitve za izgradnju zajedničke budućnosti, na dobrobit cjelokupnog društva. *Sveti Dimitrije radije je prolio svoju krv nego se odrekao Krista. Tijekom cijele povijesti sveti Dimitrije svijetlio je svim vjernicima, svim kršćanima da trajno, i u zgodno i u nezgodno vrijeme, budu vjerni Isusu Kristu i da svojim vjernim kršćanskim identitetom vjernošću u evanđelju, evanđeoskim idealima, nastoje svijetliti u svojoj zajednici, da bi ona bila ljudskija, solidarnija, s više osjećaja za druge ljude. Crkva se održala i očuvala svoju vjeru u Krista i danas u ovim novim okolnostima. Jednako tako želi svim kršćanima i u Srijemskoj*

*Mitrovici i u ovome društvu, pružiti ruku bratskoga zajedništva, zajedno s većinskom Pravoslavnom Crkvom u jednu cjelinu, jer vjerujemo u istoga Krista, častimo Djevicu Mariju i imamo zajedničku bogatu baštinu. Ona je čvrsti snažni temelj, s kojega svi zajedno možemo rasti u budućnost. Radujemo se što je u kršćanstvu i u Crkvi, zapuhao jedan novi vjetar unutar kojeg mi prepoznajemo da nismo uvijek bili vjerni Isusu Kristu i dopuštali smo da se previše ljudskoga nastani u nama. Onda kada smo previše bili mi u središtu, a premalo Krist Gospodin, onda je istina ono što ja zastupam. Tako su nastali raskoli unutar Crkve tijekom povijesti. Danas shvaćamo da smo svi skupa grijeshili i da se moramo obratiti i vratiti Kristu. Što budemo više jedni s drugima, odmah ćemo prepoznati kako smo međusobno bliži. Što se više našega ljudskoga, tvrdoglavoga nastanjuje u nama, mi imamo neke druge interese. A kad nam nije u središtu Krist, onda i naš dijalog ima poteškoća. Ali kad dopuštamo da se Krist nastani u nama, da jedni druge promatramo Kristovim očima, njegovim srcem, onda se doista prepoznajemo kao braća i idemo graditi zajedničku budućnost, naglasio je nadbiskup Hranić. Na kraju misnoga slavlja, generalni vikar Srijemske biskupije i župnik župe Svetog Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici mons. Eduard Španović zahvalio je svima na zajedništvu, naglasivši: *Izabran od davnih dana, Mitar je naš štit i brana.**

Osim velikog broja vjernika, euharistijskom slavlju nazočili su veleposlanik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu **Gordan Bakota**, konzul prvog razreda Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Hrvoje Vuković**, vijećnici HNV-a, članovi HKC-a „Srijem – Hrvatski dom“, predstavnici mađarskog, njemačkog kulturno-umjetničkog društva iz Srijemske Mitrovice, predstavnik Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama **Gavrilo Grban** te gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Vladimir Sanader** sa suradnicima.

Pjevani dio euharistijskog slavlja animirao je crkveni zbor „Sveta Cecilija“ iz Srijemske Mitrovice, uz orguljašku pratnju **s. Svetlane Paljušević** iz Đakova. **/Suzana Darabašić/Ivica Zrno/**

Papa Franjo palaču u blizini Vatikana dao siromašnima

Palača siromašnih novo je prihvatilište za beskućnike i siromašne stanovnike Rima.

Radi se o vrijednom zdanju Palazzo Migliori (hrv. Palača najboljih) koje se nalazi na nekoliko koraka od bazilike sv. Petra, a ime nosi po rimskoj obitelji koja ga je izgradila u 19. stoljeću. Tako su napušteni najvećeg talijanskog grada dobili mjesto gdje će moći spavati, jesti, ali i učiti. Zanimljivo, tvrtka koja je radila na prenamjeni prostora palače angažirala je, na zahtjev Vatikana, skupinu beskućnika. Iz tvrtke su toliko bili impresionirani njihovom radnom etikom da su im ponudili zaposlenje. Na 3. svjetski dan siromaha Papa je ručao zajedno s 1500 siromaha i beskućnika u Vatikanu. /IKA/

Papa Franjo u apostolskom pohodu Tajlandu i Japanu

Papa Franjo od 19. do 26. studenoga na poziv mjernih vlasti i biskupa pohodio je Kraljevinu Tajland i Japan, kao drugi papa koji posjećuje te dvije azijske zemlje, nakon svetoga Ivana Pavla II.

Geslo pohoda Tajlandu „Kristovi učenici, učenici misionari“ podsjeća na važnu obljetnicu koja se obilježava ove godine – 350 godina osnivanja apostolskoga vikarijata u Sijamu (1669.) što je izraženo i u logu na kojemu je papa Franjo prikazan nasmijan, dok je niže naslikana lađa kao simbol evangelizacije, s tri jedra koji predstavljaju Presveto Trojstvo. Lađu drži stilizirana ruka Djevice Marije. Pozlaćeni križ pak potiče cijelu Katoličku Crkvu na Tajlandu da bude svjedok Radosne vijesti.

Od 23. do 26. studenoga Papa je boravio u Zemlji Izlazećega Sunca te posjetio Tokio, Nagasaki i Hirošimu. Geslo apostolskoga putovanja u Japan, „Zaštititi svaki život“, uzeto je iz „Kršćanske molitve u zajedništvu sa stvorenim svijetom“ kojom završava enciklika pape Franje „Laudato si“ o brizi za zajednički dom, kao poziv na poštovanje dostojanstva svake osobe, ali i okoliša, posebno u zemlji u kojemu je trajno prisutna nuklearna prijetnja. U logu je slovo T u riječi „život“ u obliku križa, tri plamena obilježavaju se u tri različite boje: crveni podsjeća na mučenike, temelj Crkve u Japanu; plavi plamen predstavlja Blaženu Djevicu Mariju koja kao svoju djecu grli čitavo

čovječanstvo; zeleni plamen predstavlja japansku prirodu i poslanje propovijedanja Evanđelja nade. Crveni krug poput sunca obuhvaća svaki život, a predstavlja ljubav. Papin lik, u stavu blagoslova, stiliziran je u plavoj boji. /IKA/

Biskupsko ređenje novog varaždinskog biskupa

Na nedjelju Krista Kralja u varaždinskoj katedrali zaređen je mons. Bože Radoš, novi pastir te biskupije.

Biskupsko geslo je „Služiti radosno Gospodinu“. Dosadašnji biskup, mons. Josip Mrzljak, istaknuo je važnost biskupskog ređenja za Varaždinsku biskupiju, s obzirom na to će to biti prvo biskupsko ređenje u povijesti varaždinske katedrale. Na misi je sudjelovalo više od 2000 vjernika, četrdesetak biskupa i provincijalnih poglavara te velik broj svećenika. Biskupskom ređenju prethodila je molitvena trodnevica koju su predvodili biskupi rodnom iz Varaždinske biskupije. /IKA/

Statistički godišnjak Katoličke crkve

Na svijetu živi sve više katolika, ali broj svećenika, redovnika i redovnica nastavlja opadati, rezime je statističkih podataka agencije Fides.

Broj katolika premašuje milijun i tristo tisuća vjernika. Porast je također zabilježen na svim kontinentima, a najveći je zamijećen u Sjevernoj i Južnoj Americi koje su za potrebe godišnjaka svrstane u zajedničku kategoriju „Amerika“. Broj katolika tamo je narastao za 6.083 000. Povećanje broja katolika (od 259.000), nakon tri godine pada, zabilježila je i Europa.

Broj svećenika smanjio se na globalnoj razini za 387 te iznosi 414.582. Najveći pad bilježi Europa (- 2.946, od čega dijecezanski svećenici – 2.048), a najveći porast Afrika (1.192) i Azija (1.424). Tako je krajem 2017. na jednog svećenika dolazilo 3.168 katolika. Broj redovnika, pak, bilježi pad petu godinu za redom. Konkretno, to znači 1090 redovnika manje te je njihov broj iznosio 51.535. Pad je zabilježen na svim kontinentima, osim Afrike. Redovnice su također zabilježile pad i to od 10.535, tako da je ukupni broj iznosio 648.910. Pritom je najveći pad zabilježen u Americi (- 4.893) i Europi (- 7.960), dok rast bilježe Afrika i Azija. S druge strane, broj trajnih đakona porastao je za 582 (ukupno 46.894).

Napomenimo i da je do kraja 2017. godine djelovalo 71.305 katoličkih vrtića sa 7.303.839 djece. Crkva je također upravljala s više od 150 tisuća škola koje je polazilo više od 55 milijuna učenika, a skrbila je i o gotovo 3 milijuna studenata.

Što se tiče dobrotvornih i zdravstvenih ustanova, posljednji podatci govore o 5.269 bolnica, 16.068 ambulanti, 646 ustanova za smještaj oboljelih od gube, 15.735 domova za starije, kronične bolesne ili osobe s invaliditetom, 9.813 sirotišta, 10.492 jaslice, 13.065 centara za bračno savjetovanje, 3.169 društveno-rehabilitacijskih centara i još 31.182 različite institucije. /Bitno.net/

**Nedjelja, 1. prosinca 2019.
PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA**

ČITANJA:

Iz 2,1-5; Ps 122,1-2.4-9; Rim 13,11-14a; Mt 24,37-44

Prvom nedjeljom adventa započinje nova liturgijska godina. Svaka liturgijska godina, stoga, započinje iščekivanjem. U prvoj nedjelji adventa iščekujemo Kristov dolazak na kraju vremena, drugim riječima, očekujemo sudnji dan kada će Krist preobraziti našu stvarnost. I kako kaže današnje evanđelje, *bit će to dan kao i svaki drugi*. Ni po čemu se neće razlikovati, osim po jednom: tko je pripravan i tko nije. Vjerujem da bit tog evanđelja nije da vodimo bezgrišan život, nego budnost u dobru i budnost u borbi protiv zla. Naglasak je na borbi koja se vodi u svakom od nas, u sadašnjem trenutku, u svakodnevnici. Stoga nas Krist opominje na budnost slušanja njegove riječi, koja uvijek našu savjest drži na oprezu, da se ne bismo uljuljali i zaboravili na smisao ovoga života, a to je ljubav prema Ocu i ljubav prema ljudima koji nas okružuju te koje susrećemo.

**Nedjelja, 8. prosinca 2019.
DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA**

ČITANJA:

Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17; Rim 15,4-9; Mt 3,1-12

Jednostavna je logika današnjega evanđelja: tko svojim životom, vjerom i radom donosi rod, on opstaje, raste i buja, a tko ne donosi rod, sječe se i odbacuje. Doista, možemo se zapitati je li samo privilegij biti vjernikom ili je to i obveza koja me uvjetuje da moja vjera bude plodna? Kada kao vjernici sagledavamo svoje živote, možda nam nije jasno koji su plodovi života u vjeri? Tu nam pomaže sv. Pavao koji u poslanici Galaćanima kaže da su plodovi Duha: *ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost* (usp. Gal 5 22-23). Možda se često osjećamo beskorisni, jer mislimo da samo mogli bolje i ustrajnije, ali ako naš život rađa barem nekom plodove Duha, onda znači da je plodan te da ima prostora još rasti.

**Nedjelja, 15. prosinca 2019.
TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA**

ČITANJA:

Iz 35,1-6a.10; Ps 146,6c-10; Jak 5,7-10; Mt 11,2-11

Božja iznenađenja najbolja su iznenađenja. Koliko god čovjek bio blizak Bogu, koliko god često s njime razgovarao, koliko god bio mudar i dalekovidan, Bog ga uvijek iznenadi. Jednostavno, nemoguće je da se neke situacije same od sebe poslažu tako savršeno. I Ivan je danas ostao zatečen. Nedavno je krstio Isusa na rijeci Jordanu, pokazao ga kao Mesiju, čuo je glas Božji na krštenju, ali opet šalje učenike da pitaju Isusa je li doista on taj koji ima doći ili drugoga da čekaju. Nisu mu bila jasna Kristova djela. Nije očekivao Mesiju koji će činiti djela milosrđa i ljubavi, koji će služiti, a ne vladati. Bog nam daje taman toliko koliko nam je potrebno da izvršimo svoje poslanje na ovoj zemlji. I mi smo dobili koliko nam je potrebno. Jesam li toga svjestan?

**Nedjelja, 22. prosinca 2019.
ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA**
Svagdan

ČITANJA:

Iz 7,10-14; Ps 24,1-6; Rim 1,1-7; Mt 1,18-24

Iako je dolazak Mesije bio najavljivan stoljećima, iako se znalo mjesto njegova rođenja, iako se znalo da će ga roditi djevica, iako su ga Židovi željno iščekivali, njegov dolazak bio je svojevrsno iznenađenje. Bog nije do kraja otkrio kako i kada će se to dogoditi. Cijelo ostvarenje Kristova rođenja temelji se na povjerenju i ljubavi prema Bogu. Nitko nije očekivao da će se Spasitelj čovječanstva roditi na tako jednostavan, ali opet dramatični način. Čak ni Marija i Josip, koji su imali Božju objavu, nisu znali kako će se sve to zbiti. Ono što je sigurno, u njihove živote s Bogom stigle su i nevolje i poteškoće. Život im se potpuno promijenio i nije im bilo lako, ali uz sve te životne poteškoće s njima je bio i Bog.

Služba riječi u misi, V. dio

Povijest i ustroj liturgijskih čitanja

Mnogo je danas onih koji, poput „general“ nakon bitke, kritiziraju Drugi vatikanski sabor. Donekle nekada i s pravom. Ali ako je ičega dobroga niklo iz ovog velikog Koncila (a mnogo toga jest), onda je to sigurno novi ustroj liturgijskih čitanja. Konačno se otvorila velika i bogata riznica Svetoga pisma, Božje riječi. Ta nakana Koncila sažeta je u dokumentu o liturgiji (SC 51): „Neka se u svetim slavljinama obnovi obilnije, raznovrsnije i prikladnije čitanje Svetoga pisma“. Naredba je u potpunosti ostvarena: danas se u liturgiji rabi gotovo sav biblijski tekst. Slikovito rečeno, ako redovito dolazite na misu tijekom tri godine, čit ćete gotovo cijelu Bibliju.

Otvaranje riznica

Izrada liturgijskih knjiga čitanja (lekcionara) povjerena je skupini sastavljenoj od bibličara, liturgičara, kateheta i pastoralaca. Oni su najprije proučili sve poznate lekcione zapadnih i istočnih liturgijskih skupina. Zatim je trideset i jednom bibličaru povjeren zadatak da iz pojedinih biblijskih knjiga izaberu odlomke koje smatraju prikladnima za liturgijsku uporabu. Napokon je, nakon napornog i strpljivog dvogodišnjeg rada, izrađen prvi nacrt cijelog lekcionara i predstavljen saborskim ocima. Najviše se raspravljalo o obvezatnosti triju čitanja i o godišnjem krugu čitanja (jedan ili više?). Bez poteškoća prihvaćena je obvezatnost triju čitanja, no valjalo se odlučiti za trogodišnji ili četverogodišnji ciklus (A, B, C ili A, B, C i D godina). Gotovo jednodušno je prihvaćen trogodišnji ciklus čitanja. Nakon višegodišnjih upita i provjera učinjena je temeljita revizija nacrtu koja je završena u svibnju 1969. i podnesena Papi na odobrenje.

Prema tome, najznačajnije novosti nakon Koncila su:

- trogodišnji ciklus čitanja (A, B i C) i tri čitanja za nedjelje i svetkovine
- jedno čitanje treba biti iz Staroga zavjeta, jedno iz apostolskih spisa i jedno iz evanđelja
- u godini A čita se Matejevo evanđelje, u godini B Markovo te u godini C Lukino. Ivan je po predaji ostavljen za božićno, korizmeno i uskršno vrijeme, a u godini B dopunjava Marka koji je najkraći
- svagdani, tj. dani u tjednu imaju dvogodišnji ciklus (parna i neparna godina). To se odnosi samo na prvo čitanje i to u vremenu tijekom godine. Evanđelje je uvijek samo jedno.
- Usprkos sitnim nedostacima, možemo zaključiti da je naš sadašnji lekcionar najbolji što ga je ikad imala. Čak su naš raspored čitanja prihvatile i neke reformirane Crkve.

I Isus je bio čitač

Uređenje liturgije riječi ipak nije nešto novo. Potječe zapravo iz sinagoge. Izraelski narod subotom je redovito čitao Zakon i proroke: Zakon – povijesne knjige od Postanka do Makabejaca te proroke: od Psalama do Knjige mudrosti, od Izaije do Malahije. Tradicija je ponovno svečano nastavljena poslije babilonskog sužanjstva: pripovijedanje Knjige Nehemijine pripada najljepšim svjedočanstvima Svetoga pisma: „Čitahu iz knjige Božjega zakona po odlomcima i razlagahu smisao da narod može razumjeti što se čita... I ode sav narod... da slavi veliko slavlje: jer su shvatili riječi koje su im objavljene“ (Neh 8, 10-12).

Najljepše izvješće o službi čitanja u sinagogi nudi četvrta glava Evanđelja po Luki: „I dođe Isus u Nazaret, gdje bijaše othranjen. I uđe po svom običaju na dan subotni u sinagogu te ustane čitati. Pruže mu Knjigu proroka Izaije. On razvije knjigu...“ (Lk 4,16-30).

Prepoznavamo iz Lukina izvješća kako je čitanje u Kristovo vrijeme bilo središnja točka izraelskog bogoslužja. To se posebice vidi u onom događaju na putu u Emaus, kada Uskrsli susreće razočarane učenike te im: „Počevši od Mojsija i svih proroka, protumači što u svim Pismima ima o njemu“ (Lk 24,27).

On je tu!

Aktualnost čitanja ne sastoji se samo u tome što je upućeno pojedincu: „Ti si taj čovjek!“ Čitanje je u sebi čin odvijanja onoga što se čita. Krist kaže u Nazaretu: „Danas se to na vama ispunilo što ste čuli!“ Čitanje nije dakle samo izvješće ili obavijest, niti tek neki međuprostor u misi koji se treba popuniti. Ono samo jest događaj. Ono o čemu čitanje govori događa se sada i danas. Već smo prije to spomenuli, ali ne smeta još jednom ponoviti: nije samo u sakramentalnim prilikama Isus Krist prisutan, nego već i u liturgiji riječi jer upravo čitanja posadašnjuju događaj o kojem izvješćuju. To prije svega vrijedi za evanđelja: „Učitelj je tu i zove te“ (Iv 11,28). On je tu. Nije posrijedi samo čitanje njegovih riječi. On je tu! Čitač mu posuđuje usne i glas. Onaj koji uistinu govori jest sam Krist.

Za kraj koristim se ovim prostorom da čestitam 300. broj i 25 godina izlazenja našeg katoličkog lista *Zvonik*. Neka i dalje ustrajno otvara riznice Božje riječi i otajstva i nesebično ih unosi u srca svih čitatelja!

Markovo evanđelje

(II. dio)

U drugom evanđelju NZ-a, božansko djelovanje počinje krštenjem. Otac daje jednu sasvim novu Objavu: Bog stupa na tlo Zemlje. Židovima je to nezamislivo, jer prema njihovu vjerovanju, Jahve se nikako ne može utjeloviti, ne može primiti tijelo na sebe. Njegov dom je u nebesima, on je duhovna stvarnost. No realnost je drukčija, u Isusu se pojavio onaj poslanik o kojem govori sam Otac: „Ti si Sin moj, Ljubljani, u kome mi sva milina“ (Mk 1,11). To je javno priznanje da Bog zaista ima Sina, ne samo u prenese-nom smislu, kao što su vjernici sinovi Stvoritelja.

Sve se događalo u tišini. Poslije 30 godina zasjala je Svjetlost svijeta (Iv 8,12). Čovjek je stavljen pred odluku: prihvatiti Sina Božjeg ili ostati sam u krhkom vanjskom i unutarnjem svijetu. No dokaz da Otac tako voli svijet da se Sin utjelovio – više se ne može izbrisati. Taj dokaz čuvaju ljudska srca koja žive po njemu.

Proklamaciju: „Ti si Sin moj, Ljubljani...“ – slijedit će poziv na prihvaćanje: „Ovo je Sin moj, Ljubljani! Njega slušajte!“ (Mk 9,8). Na kraju će se pak pojaviti čovjek koji je uvidio istinu, usvojio i krenuo slijediti ju. Stotnik pod križem kaže: „Uistinu, ovaj čovjek bijaše Sin Božji“ (Mk 15,39). Preko Marka govori Otac, koji je zajedno sa Sinom odlučio u Duhu Svetom postati jedan od nas i time pokazati da je Stvoritelj sasvim zainteresiran za svakoga osobno. Pred njim nismo „mass-produce“ – bezlična gomila, 7 milijarda „primjeraka“ – svaki je pojedinac, posebno stvorenje, za koga Isus Nazarećanin daje život. Cilj svega je ona „četvrta“ izjava – koja doduše nije napisana ni u jednom evanđelju, ali u srcu Oca da: „Ti si sin moj, ljubljani...“ – „Ti“ – tj. onaj, koji ima svoje ime u društvu i svojim djelima blagoslivlja vlastitu sredinu: obitelj, radno mjesto itd. Prva Očeva izjava o svome Sinu želi biti realnost i za nas. I postaje stvarnost na zemlji u svakome koji redovito izvršava svoje dužnosti, a kada zatreba, onda i manje ili veće žrtve. Objava je Sin, ali Objava je i to, da svatko od nas lagano može postati ljubljenim sinom, ako prihvaća Isusa i živi po njemu – čak i unatoč grijesima, koje moramo ispovijedati.

U povijesti evanđeoskih događaja, krštenje slijedi sakupljanje učenika i mnoga čuda. Sin uz sebe želi imati svjedoke. Tim svjedocima daje znakove po kojima mogu prihvatiti, čvrsto ugraditi u sebe smisao Isusove pojave. No nikada ne ostaju fascinirani samo čudom, nego izvorom tih izvanrednih događaja. Isusova osoba ih prožima: onaj koji služi drugima u ljubavi. Početak je lagan, jer se širi Učiteljeva slava, ali Adam mora razumjeti čin najveće ljubavi: dati život za bližnjega.

Shvatiti i prihvatiti za sebe najdublji temelj ljubavi daleko je teže od čuda. Ta ljubav traži cijelog čovjeka, ne samo neke znakove. Bog je, pak, po Nazarećaninu pokazao da je spreman svoj život dati za stvorenje. Zato nije samo Sin „Ljubljani“ – nego i sam Otac. On je izvor Sinovljeve ljubavi. Božanska pedagogija kreće u akciju i oko dvije do tri godine davat će upute apostolima, a po njima nama, kako postati sinom Božjim, koji je ljubljen, tj. izjednačen sa Sinom, s Isusom.

Markovo evanđelje služi gore navedenom cilju: iako je opisana povijest Nazarećanina, ona zapravo želi biti naša povijest. Bilo tko od nas – ako prihvaća put Isusa – u razvojnom procesu stiže do onoga: „Ti si sin moj, ljubljani.“ Primjer je pred nama. No svaki čovjek treba stići do one razine kada shvaća da je smisao života davati. Najbolje to rade roditelji koji podižu djecu. Bilo koliko se žrtvuju za njih, nikada se ne kaju što su zbog njih izgubili vrijeme, živce, novac, slobodu... Davati je božansko, jer ispunja Adama, stvara mir i zadovoljstvo: takav život ima jedino smisao, koji će biti živ i u onom trenutku kada budemo stajali pred Isusom Kristom. Markovo evanđelje na početku naznačuje naš cilj, gdje se mora svršiti svaka egzistencija po nakanu nebeskog Oca.

Što Bog traži od nas – sve ono je već uradio za nas. Ne samo u povijesnom događaju Nazarećanina nego i u našem osobnom vremenu. To je pak Euharistija: ondje se Ljubljani Sin sjedinjuje sa sinom, koji je još na putu. Nije važno što smo nesavršeni. Samo neka postoji dobra volja i djela. U tom zajedničkom životu oblikuje se onaj čovjek, o kome će braćni drug, djeca, kolege na radnom mjestu i na kraju Otac moći reći: „Uistinu, ovaj čovjek je sin Božji!“

Markovo evanđelje služi gore navedenom cilju: iako je opisana povijest Nazarećanina, ona zapravo želi biti naša povijest. Bilo tko od nas – ako prihvaća put Isusa – u razvojnom procesu stiže do onoga: „Ti si sin moj, ljubljani.“

Svršetak svijeta ili Došašće

Pred kraj crkvene godine i u prvom dijelu Došašća u liturgijskim čitanjima slušamo odlomke Svetog pisma u kojima je naglasak stavljen na svršetak svijeta i dolazak Dana Gospodnjeg, Dana suda. Najavljuju se propast svijeta, uništenje, velike katastrofe, ratovi i neobične pojave koje među ljudima izazivaju strah i tjeskobu. Zašto dolazak Božji sa sobom nosi uništenje? Hoće li i nas zahvatiti uništavateljski gnjev Božji? Trebamo li se bojati Božjega dolaska ili ga s radošću iščekivati? Slika Boga silnog razaratelja nadvija se kao sjena nad onu drugu sliku što je slavimo i doživljavamo u Božićnom otajstvu, gdje se Bog objavljuje kao ljudima bliz, „s nama Bog“ i čovjeku privržen. Kako pomiriti te dvije slike u smislenu cjelinu? Nije lako shvatiti te tekstove koji Božje spasenje i Božji dolazak prikazuju kao dan uništenja i propasti. Došašće je vrijeme razmišljanja i produbljivanja poruke Božje Riječi, pa se uputimo i u taj ne malen problem s kojim se susreću mnogi vjernici.

Vjernička reakcija na krizna stanja

Dijelovi biblijskih tekstova koji se odlikuju drugačijim rječnikom, izrazitom simbolikom i posebnim alegorijskim jezikom, oblikovani su i nastali u kriznim razdobljima pripadnika židovskog i kršćanskog vjernog naroda. Povijesni i životni kontekst pisanja te vrste biblijske literature veoma je težak. Nevolje, bezutješnost, ugnjetavanje, velike nepravde, ratovi, velike nacionalne i osobne katastrofe mjesto su i vrijeme nastanka biblijskih tekstova što ih nazivamo „apokaliptičkima“. Kao posebna književna vrsta starozavjetnih, kasnožidovskih, novozavjetnih i kasnijih kršćanskih spisa, apokaliptička literatura pisana je u razdoblju od 2. st. pr. Kr. do početka 2. st. po. Kr. U to vrijeme u svijetu su se događali veliki prevrati, propadala su velika i moćna carstva. Opći nemiri i previranja stvarali su doživljaj nestalnosti i nepostojanosti zemaljskih poredaka koja su nekoć moćna carstva svojom propašću ostavljala iza sebe. Apokaliptički tekstovi koje nalazimo u Bibliji svojevrsni su odgovor i reakcija na krizna stanja u kojima se našao ne samo izraelski nego i drugi narodi tada poznatoga svijeta. Izgledalo je da se čitav svijet ruši, da čitava Zemlja propada. Zato u apokaliptičkoj literaturi kao najčešći motiv prevladava opis razaranja i uništenja Zemlje kao gotovo neizostavan događaj i nužan sastavni dio događanja posljednjih vremena.

Hoće li Zemlja propasti?

Problem o kojem pisci apokaliptičkih tekstova raspravljaju jest pitanje budućnosti. Apokaliptička

razmišljanja, izazvana težinom sadašnjosti i bolnim iskušenjima pred kojima i u kojima se nalaze, usmjeravaju pogled u budućnost

želeći osmisлити mukotrpnu sadašnjost. Zato je osnovna poruka apokaliptičkih tekstova uvijek nada da će Bog na kraju ipak spasiti i sačuvati svoje izabranike i da oni koji u nevoljama njemu ostanu vjerni neće biti zaboravljeni. Ipak, Zemlja je u gotovo svim apokaliptičkim opisima predstavljena kao kolateralna žrtva apokaliptičkih događanja, a razaranja koja se predviđaju najprije pogađaju upravo nju. Kao prva zloslutna prijetnja, bez obzira radilo se o kakvom strašnom potresu ili nekoj

drugoj kozmičkoj katastrofi, uvijek se navodi uništenje zemlje i dovođenje svega stvorenoga u ruševno stanje do stupnja neprepoznatljivosti (Usp. Iz 13,9-13; 24,1-3; Jr 4,23-26; Ez 32,7-9; Jl 2,10-11; 1 Kor 7, 29-31; Heb 12,26; Mt 24,29-30; Otk 8,5; 8,12; 8,13; 9,1; 10,4; 11,19.; 21,3.). Zašto se Bog koji je stvorio svijet u apokaliptičkoj literaturi opisuje kao njegov razaratelj? Hoće li stvarno biti katastrofalne propasti svijeta i cijele Zemlje? Hoće li Bog uništiti Zemlju?

Budućnost je u našim rukama

U okolnostima kriza uvjetovanih povijesnim propadanjem kako političko-ekonomskih tako i religiozno-filozofskih sustava pisci apokaliptičkih biblijskih tekstova u svojim objavama i otkrivenjima kao glavnu pouku ističu da se odlučni trenutak u kojem se događa razlučivanje dobra od zla, života od smrti, kao i ponovna uspostava reda svih stvari prema Božjem planu događa već sada i u okolnostima ovog života i to usred svijeta u kojemu i pisac i čitatelj/slušatelj živi. Najupečatljivije i najtjeskobnije iskustvo, koje je oblikovalo svijest i egzistencijalnu dramu biblijskih apokaliptičkih autora, jest promatranje propadanja vlastite zemlje, vlastitog svijeta, njihove imovine, gradova i sela, njihovih obitelji i slamanje budućnosti njihove djece. Apokaliptičko se očekivanje skoroga kraja ne može shvatiti kao prognoza događaja koji će se dogoditi cijeloj Zemlji, nego je to izraz drame u kojoj mi vjernici stojimo. Mi sad odlučujemo što će biti u budućnosti s našom Zemljom i našom domovinom. Tako temeljno pitanje pisaca apokaliptičkog vremena nije ono koje se tiče budućnosti u vječnosti, nego pitanje sadašnjosti. U središtu apokaliptičkih opisa je poziv na shvaćanje ozbiljnosti odluka koje se donose sada i ovdje jer one imaju posljedice za budućnost već u ovozemaljskom životu, a i u životu vječnom.

Uz otvorenje jubileja 100. obljetnice Družbe Kćeri Milosrđa

Stopama bl. Marije Petković...

Prošloga mjeseca započela je proslava jubileja 100 godina Družbe Kćeri Milosrđa. Milost je bila biti u svetištu bl. Marije Petković, moliti na njezinu grobu, proći stopama kojima je ona išla i svugdje osjećati miomiris njezine svetosti (Babina, Prižba...). Mnogo sam novoga saznao o bl. Mariji Petković na trodnevnom simpoziju njoj u čast. Imao sam prilike čuti mnoge njezine misli od raznih i vrsnih predavača. Čak sam dobio priliku jedne večeri propovijedati na misi dok sam bio u koncelebraciji s biskupom dubrovačkim, mons. Matom Uzinićem. Stoga sam ovoga mjeseca u svojoj rubrici odlučio podijeliti ono što sam govorio u njezinu svetištu, kraj njezinog groba.

Propovijed u Blatu na misi, 5. listopada 2019.

Ovih dana čuli smo mnogo podataka iz života i djelovanja bl. Marije Petković, kao i mnogo njezinih lijepih misli. Stoga, danas bih želio maštati i upitati se što sada čini draga nam Blaženica? I što mi trebamo činiti prema njoj. /.../ Crkva za proglašenje blaženim i svetim traži da se po zagovoru blaženika dogoditi čudo. Dakle, bl. Marija Petković mora za nas moliti. To joj je zadaća, to joj je, da tako kažemo, nebesko poslanje sve do konca svijeta. Mi, s druge strane, imamo zadaću štovati ih i moliti im se. Smisao štovanja blaženika i svetaca je da promatrajući njihov život, upознаavajući njihove kreposti, i mi učimo živjeti kreposnim, svetim životom, nasljeđujući njihov primjer. Na taj način stalno smo s njima u vezi i tvorimo ono divno općinstvo svetih.

Želim vam posvjedočiti kako mi u Subotici štujuemo bl. Mariju Petković. Ponosni smo što je ona u Subotici boravila nekoliko puta. Dovala je svoje sestre u dječji dom „Kolijevka“ da skrbe i njeguju stotinu napuštene djece. Poslije je u župi sv. Roka sagradila samostan svojim sestrama. U Subotici i okolnim mjestima, osobito u Đurđinu, išla je prositi brašno i žito za potrebite svoga vremena u Blatu... I zato volim isticati da je draga nam Blaženica i u Subotici ostavila iza sebe svijetli trag krepognog života i da osjeća miomiris njezine svetosti u našoj župi i u našem gradu. U župi sv. Roka bl. Mariju Propetog Isusa počeli smo štovati intenzivnije kad je proglašena Časnom službenicom Božjom, a još više nakon njezinog proglašenja blaženom u Dubrovniku. Na tom slavlju sudjevalo je i stotinjak hodočasnika iz Subotičke biskupije. Poslije slavlja, bili smo prvi hodočasnici na njezin grob nakon proglašenja blaženom. U roku od dva mjeseca otvorili smo u našoj crkvi kapelicu njoj u čast i od onda je ustrajno štujuemo i obraćamo joj se svojim molitvama. Svjedoci smo brojnih uslišanja svojih molitava po njezinu zagovoru od koji su neka ravna čudu. I ovih dana sam, pripremajući svoj predavanje o providnosti u životu bl. Marije Petković za ovaj simpozij u Blatu, doživio dva zanimljiva

uslišanja vezana upravo za providnost u koju je ona tako čvrsto vjerovala i o kojoj je svjedočila toliko puta. Naime, ovih dana obratio mi se za pomoć jedan beskućnik koji se, nakon šest godina provedenih u zatvoru, vratio u naš grad. Jednu večer nazvao me je i rekao da je u parku, da je gladan, da nema gdje spavati... U prvi mah sam pomislio da se ja sad nemam vremena njim baviti, jer sam upravo završavao svoje predavanje za Blato, naravno uz druge obveze. A onda mi je došla misao: kako bi sada bl. Marija Petković postupila... Ona bi se sigurno za njega pobrinula... Sjeo sam u auto, pokupio ga u parku i odveo u jedan gostinjac i uplatio smještaj za pet dana. Zatim sam objavio na Facebook-u zamolbu s pitanjem zna li netko neki stan ili kuću da ga ondje trajnije smjestimo. Zanimljivo je bilo da mi se prva javila jedna žena iz Amerike i uputila me na svoje roditelje koji bi ga mogli primiti na jedan salaš. Kontaktirao sam ih i oni su pristali i primili ga da stanuje kod njih besplatno, oni su mu davali hranu, a on im je pomagao radeći na njihovu imanju. Zanimljivo je bilo da mi je jedan čovjek, koji je također pročitao objavu na Facebook-u, stavio u prolazu u ruku novac, rekavši da je to za tog beskućnika. Kad sam pogledao koliko mi je dao, vidio sam da je bilo upravo onoliko koliko sam ja dao za onih pet dana u gostinju. Uvjeren sam da je to djelo Božje providnosti po zagovoru bl. Marije Petković. I još jedno zanimljivo uslišanje. Nedavno mi se obratila jedna studentica da molim za nju, jer već dugo ne može položiti pola jednog ispita koji joj je bio posljednji na Medicinskom fakultetu. Bio sam u crkvi kad je stigla poruka: „Izvukla sam najstrožu i najnezgodniju profesoricu“. Otišao sam tada u kapelicu bl. Marije Petković i pomolio sam se ovim riječima: „Ajde, sada draga Blaženice, pokaži da je Bog svemoguć i njegova providnost divna, izmoli toj studentici da položi taj ispit i kod takve profesorice.“ I položila je, u međuvremenu diplomirala i već počela stažirati... I na kraju, još jedno zanimljivo zapažanje. Moji župljani i ja iskusili smo moćni zagovor bl. Marije Petković u financijskim poteškoćama tako da ju štujuemo kao zaštitnicu onih koji traže posao i mole njezin zagovor za rješavanje novčanih poteškoća u osobnom i obiteljskom životu.

Moćan je i divan zagovor naše drage Blaženice. Obraćajmo joj se često svojim molitvama, osobito ustrajno u ovoj godini jubileja, da bismo što prije izmolili i potrebno čudo da bismo ju mogli uskoro početi častiti i kao sveticu Katoličke Crkve.

Katehetsko djelovanje Zvonika

Povodom obilježavanja 25 godina izlaza i 300. broja *Zvonika*, želja mi je reći nešto o katehetskoj ulozi tiskanih medija u informiranju i odgoju vjernika, čitatelja, ograničavajući se više na osobni osvrt nego podrobnu analizu crkvenih dokumenta i prijašnjih brojeva *Zvonika*.

Kada je *Zvonik* počeo izlaziti nije bilo toliko različitih medija koliko ih imamo danas (prvenstveno interneta) te je njegova uloga bila pratiti događaje naše mjesne, ali i opće Crkve, informirati nas i povezati, „poticati čitatelje da Boga slave i zahvaljuju mu na svemu lijepom i dobrom; da mole za sve potrebe, kako svoje osobne tako i za potrebe cijele Crkve i našeg naroda u njoj, i da se svojim žrtvama i dobrim djelima suobličuju Kristovoj otkupiteljskoj žrtvi za spasenje čovječanstva“ (Uvodnik prvog broja *Zvonika*). To je ostala vizija i misija *Zvonika* i do današnjega dana. Iako sada živimo u digitaliziranom svijetu, „tiskani način komunikacije ima svoje prednosti s obzirom na to da je

pisana riječ trajnija, dohvatljivija po mjeri i potrebi korisnika, provjerljiva i pogodnija kao polazište za razmišljanje ili raspravu u formalnim i neformalnim skupinama te s obzirom na to da je mnogim vjernicima potrebna dopuna temeljne informacije o vjerskim sadržajima, razumijevanju moralnih načela te o crkvenim pogledima i stavovima o brojnim sudbinskim suvremenim pitanjima“ (HBK, *Crkva i mediji. Pastoralne smjernice*, 14, 2016). Pravo je blago sadržano u rubrikama koje izlaze već dugi niz godina poput biblijskih tumačenja i egzegeze tekstova, moralnog i liturgijskog kutka, povijesnih rubrika, rubrika Upoznajmo istine naše vjere i Vjeronauk za odrasle, Svetac mjeseca, Vjernici pitaju, u kojima čitatelji mogu naučiti mnogo, razumjeti i dobiti pravu i istinitu informaciju. *Zvonik* je otvorio svoje stranice vjernicima koji su željeli s kršćanskog stanovišta promisliti neku aktualnu temu, podijeliti s drugima svoje misli, osjećaje i stavove, objaviti pjesmu, meditaciju ili molitvu.

Mnoge generacije odrasle su uz *Zvonik*. Polako smo prelazili s dječje na stranicu za mlade i sa zanimanjem čitali i pratili ostale rubrike, čitali izvješća s raznih događaja,

tražeći ne vidimo li se možda na nekoj fotografiji – mi ili netko od naših. Što drugo bolje od toga svjedoči koliko je crkveni tisak veoma korisna i nezao-bilazna potpora i pomoć svakom pastoralnom nastojanju i koliko je važno da bude prisutan i čitan u svakoj našoj vjerničkoj obitelji (usp. *Isto*).

Katehetska stranica u Zvoniku

Katehetska stranica, ili kako se na početku zvala Kutak za katehete, pa Katehete katehetama, postala stalna rubrika u *Zvoniku* od njegovog 167. broja koji je izašao u rujnu 2008., s ciljem dijeliti iskustva, materijale za rad, prijedloge za korelaciju s bliskim nastavnim predmetima, internetske linkove za vjeroučitelje i pastoralne djelatnike. Tijekom godina urednici i sadržaj katehetske stranice u *Zvoniku* mijenjali su se. Prvotno je stranicu uređivala vjeroučiteljica Vesna Huska zajedno s timom vjeroučitelja, a posljednjih šest godina tu ulogu preuzela je vjeroučiteljica Jelena Zečević, s kojom je tijekom godinu dana stranicu uređivala i Zorica Svirčev. Nastojali smo biti na pomoć vjeroučiteljima i katehetama te im nuditi različite sadržaje prigodne za susrete s djecom i mladima. Objavljivali smo kratka predstavljanja naših vjeroučitelja i njihova rada, različita događanja i aktivnosti koje smo imali u školi i na župi, izvješća sa susreta i seminara, poučne priče i igrokaze, razmišljanja vjeroučitelja o aktualnim temama, objavljivali natječaje i dr.

Da se poslužimo slikom pape Franje koju je upotrijebio u svojoj poruci za 51. Svjetski dan društvene komunikacije (citirajući Kasijana Rimskog): „Već su naši pređi u vjeri govorili o ljudskom umu kao o mlinskom kamenu koji se, pogonjen vodom tekućicom, ne može zaustaviti. Onaj tko je zadužen za mlin, međutim, ima mogućnost odlučiti hoće li mljeti pšenicu ili kukolj. Čovjekov um uvijek je u pokretu i ne može prestati ‘mljeti’ sadržaj koji prima, ali na nama je da odlučimo kojim ćemo ga materijalom opskrbljivati. Želio bih da ova poruka doprije i bude na poticaj svima onima koji, bilo u profesionalnom radu bilo u osobnim odnosima, svakodnevno ‘melju’ tolike informacije da bi mogli ponuditi mirisan i dobar kruh onima koji se hrane plodovima njihove komunikacije.“

I dok u ovom broju zahvaljujemo i slavimo što naš *Zvonik* zvoni već 25 godina, dok razmišljamo o potrebama dijaloga s medijima i tehnologijom koji mogu biti u službi katehizacije i evangelizacije, ujedno se i pitamo i promišljamo odgovaraju li sadržaji Katehetske stranice potrebama čitatelja, dajemo li dobar i mirisni kruh i gdje bismo i što mogli popraviti.

U nadi da je cijeli *Zvonik*, a onda i Katehetska stranica vama dragi čitatelji na rast i korist, preporučamo se u vaše molitve i očekujemo vaše sugestije ili pitanja.

Razgovor s bivšim urednicima i aktualnim urednikom Zvonika

Zvonik – plod zajedništva

Mons. Andrija Anišić,
glavni i odgovorni urednik od
osnutka 1994. do 2007. godine

Zv.: Na dužnosti glavnog i odgovornog urednika proveli ste punih trinaest godina. S kojim ste se sve izazovima, tehničko-tehnološkim, ali i organizacijskim susreli u tom razdoblju, s obzirom na to da je *Zvonik* počeo izlaziti, današnjim mjerilima vrjednovano, u vrijeme kada medijima informacije nisu bile lako dostupne i za svaku se doslovce trebalo izboriti?

Andrija A.: Prije svega želim istaknuti da je Božja providnost spojila nekoliko okolnosti u jedno, koje su pogodovala pokretanju novog katoličkog lista u našoj biskupiji. Naime, nakon iznenadne smrti preč. Blaška Dekanja, imenovan sam župnikom župe sv. Roka u Subotici. Već ranije sam upoznao župljane te župe **mr. sc. Ervina Čelikovića**, informatičara i **Katarinu Čeliković**, profesoricu književnosti. S njima sam razgovarao i sagledao mogućnosti o konkretnom uređivanju lista. Kada je već sve bilo dogovoreno: svećenici su osnovali list *Zvonik*, a mene izabrali za glavnog i odgovornog urednika. Prihvaćen je moj prijedlog o sastavu uredničkog vijeća, a onda je trebalo početi raditi. Tekstove i fotografije smo dosta brzo skupili, ali priprema za tisak i prijelom baš nije išla lako. Nismo imali ni odgovarajuće računalo, fotografije nisu bile digitalne, trebalo je sve točno izmjeriti i na sliku napisati koja širina, visina... Prvi koji se prihvatio prijeloma nije ga tehnički mogao odraditi, pa smo posudili računalo... i tako je krenulo. U svakom slučaju bilo je napeto, ali i zanimljivo. Brzo smo stvorili obiteljsku atmosferu u uređivanju *Zvonika*, ne samo zato što se radilo u obiteljskoj kući Čelikovića uz malo, pa i jedno bolesno dijete, nego smo se lijepo slagali, družili ali i puno i naporno radili, uglavnom „noćarili“ budući da su svi prije podne bili na svojim radnim mjestima. Nakon Katarine i Ervina u uredništvu nam se pridružila **Bernardica Kopunović** (sada **Grgić**) koja je savršeno radila korekturu, a kasnije i **Željka Zelić** (sada **Zelić Nedeljković**), dipl. novinar.

Zv.: U svojem izlaganju na proslavi 25. obljetnice *Zvonika* istaknuli ste kako ste dužnost glavnog i odgovornog urednika predali mlađim generacijama „na vrhuncu slave“. U vrijeme kada se ljudi sve više „drže svojih fotelja i rijetki su

oni koji mlađima pružaju prilike da se dokažu, pa čak da ih i nadmaše, kako i zbog čega ste tada donijeti tu odluku?

Andrija A.: Mislim da je to bilo Božje nadahnuće. Na jednom predavanju o ulozi medija, izvrsno predavanje održao je **mr. sc. Mirko Štefković**. Tada mi je došla misao – približavao se izlazak 150. broja – da bi on bio dobar urednik i moj zamjenik. Zamolio sam ga i malo nagovarao i prihvatio je. Bogu hvala. Sjećam se da je na proslavi 150. broja, kada je bila i javna primopredaja, bilo puno pohvala toj mojoj odluci i kasnije su mi mnogi rekli „svaka čast“, ali, ipak, nitko baš nije slijedio moj primjer. Ja sam bio sretan što sam dobio dobrog zamjenika, ali ostalo sam i dalje član uredničkog vijeća. Zapravo, nikada nisam ni prestao biti dio *Zvonika*...

Zv.: U prvom uvodniku *Zvonika* koji je iz tiska izašao koncem studenog 1994. istaknuli ste: „Kao što zvona sa zvonika naših crkava javljaju radostne i tužne vijesti, tako će i naš ‘Zvonik’ pratiti sve događaje u životu Crkve u Hrvata Subotičke biskupije kao i događaje u životu vjernika Mađara, Slovaka, Nijemaca i drugih naroda koji žive u Subotičkoj biskupiji. No, zvona sa naših zvonika

prije svega pozivaju i potiču vjernike na molitvu, na zahvalnost, i slavljenje Boga ili pak na kajanje zbog osobnih grijeha i grijeha svijeta. Tu ulogu imat će i naš 'Zvonik'. Je li Zvonik uspio ispuniti svoju zadaću?

Andrija A.: Oni koji su pratili Zvonik sve ove godine, mislim da to mogu potvrditi. I ja s radošću

mogu istaknuti da je Zvonik ostao vjeran toj zadaći, tom poslanju. Osobito je bila, u tom smislu, značajna uloga Zvonika u prvim godinama izlaženja, kad je još uvijek bilo vrlo teško doći do časopisa i katoličke literature iz R. Hrvatske. Zvonik je bio, iako ne adekvatan, ali dobra zamjena onima koji su prije Domovinskog rata naručivali i čitali i više katoličkih listova.

Mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik 2007. – 2011. godine

Zv.: Dužnost glavnog i odgovornog urednika Zvonika preuzeli ste 2007. godine, prigodom izlaska iz tiska 150. broja, poslije trinaestogodišnjeg vođenja lista tadašnjeg urednika Andrije Anišića. Jeste li u to vrijeme bili svjesni izazova s kojim se suočavate i koje su bile osnovne smjernice vaše uređivačke politike?

Mirko Š.: Malo ste me nasmijali pitanjem, jer u to vrijeme nisam imao nikakvu primisao bilo kakve uređivačke politike. Još sam manje bio svjestan izazova s kojim sam se potom suočio. Jednostavno sam prihvatio ponudu mons. Anišića. Nakon što sam se u lipnju 2006. vratio sa studija i otpočeo službu biskupova tajnika, imao sam mogućnosti i osjetio sam potrebu dati svoj doprinos gdje to bude bilo potrebno. Tada mi se činilo da se veći angažman u Zvoniku može dobro povezati s mojom prvotnom službom. Uostalom, biti urednikom Zvonika jest i svojevrsna čast, koju sam radosno i ponizno prihvatio. U obavljanju te službe bio sam svjestan da je najvažniji timski rad s osobama koje su i do tada radile na uređivanju. Dobra suradnja i komunikacija među najbližim suradnicima za mene su značili najvažniju smjernicu uređivanja, jer u konačnici on i jest plod zajedništva.

Zv.: Uređivanje katoličkog mjesečnika iziskuje praćenje ne samo crkvene i liturgijske godine već

i svih gibanja unutar mjesne ali i Katoličke Crkve u svijetu. Je li po vama Zvonik uspio odgovoriti toj zadaći, biti u isto vrijeme i informativan i formativan?

Mirko Š.: Vjerujem da je Zvonik od svojih početaka pa sve do danas jako dobro odgovarao zadaći informiranja i formiranja vjernika. Sve vrijeme krasi ga šarolikost formativnih rubrika. Divio sam se rubrikantima koji su vrijedno i ustrajno slali svoje priloge dugi niz godina, dajući tako svoj nemjerljivi doprinos formativnoj dimenziji lista. Nadalje, po mojem mišljenju Zvonik je ispratio sve relevantnije događaje bilo u mjesnoj, bilo u općoj Crkvi. U vrijeme bogoslovne formacije svaki mjesec sam iščekivao novi broj, osobito zbog vijesti iz naše Biskupije. Rado sam čitao priloge o životu i djelovanju naše lokalne Crkve. Slično iskustvo su mi posvjedočili mnogi drugi čitatelji, osobito iz inozemstva. Smatram, dakle, da Zvonik ima svoj prepoznatljivi profil, kojega čitatelji itekako prepoznaju i cijene, bilo zbog informativne, bilo zbog svoje formativne dimenzije.

Zv.: Svoju ste dužnost uređivanja predali mlađem kolegi 2011. godine, poslije četiri godine na mjestu glavnog i odgovornog urednika. Što biste izdvojili kao prednosti i manjkavosti koje su pratile uređivanje lista i što na koncu mislite da je nužno za vjerodostojni odnos medija prema čitateljima?

Mirko Š.: Odgovor na ovo pitanje iziskivalo bi puno vremena i prostora. Ukratko, obradovao sam se nasljedniku na mjestu glavnog i odgovornog urednika, jer mi je služba biskupova tajnika donosila sve više obveza. Tijekom četiri godine uređivanja, skupa s užim uredništvom, puno smo toga učinili. Zvonik je i do tada rastao, pa je to bio imperativ za sve nas. Radili smo na sadržajnom obogaćenju, ali jednako tako i na tehničkom razvitku. Kratko vrijeme smo imali ažurnu web stranicu, a nadam se da će u skoroj budućnosti Zvonik ponovno zaploviti prostorima weba, ali na puno suvereniji i ustrajniji način. Smatram da je laka dostupnost sadržaju katoličkih medija – kojima znamo „ime i prezime“ – jako važna za suvremeni i korektan odnos prema čitateljima, što zacijelo pridonosi vjerodostojnosti medija, to čitatelji cijene.

Vlč. Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik 2011. – 2016. godine

Zv.: Prigodom jednog od razgovora, ušli ste izjavili kako vam je dužnost uređivanja *Zvonika* na neki način nametnuta i niste imali vremena razmišljati, te da jedva čekate mirovinu. Uređivali ste ga tijekom pet godina. Jeste li kroz uređivanje doživjeli da se i na taj način može vršiti svećenička služba i širiti Radosna vijest, unatoč možebitnim organizacijskim i inim poteškoćama s kojima ste se suočavali?

Dragan M.: Kada sam prihvatio dužnost glavnog urednika *Zvonika*, iskreno, nisam znao u što se upuštam. To nije bilo nešto čim sam se prije bavio niti sam to studirao. Zna se čuti – da mi je ova pamet a one godine... Ali ne, tada je to bila dobra odluka jer nije bila vođena ničim drugim osim mladenačkim entuzijazmom. A u tom razdoblju ljudskog života ima nečeg duboko kršćanskog - mladenačka neproračunatost (pa i naivnost, zašto ne?). Tu je spremnosti „baciti se“, upustiti se u otkrivanje i pomicanje vlastitih granica. „Odrastanjem“ pomalo gubimo ovu gipkost, ne „bacamo“ se olako, uvodimo mjere „samoštednje“. To može biti odraz mudrosti, ali ponekada zna biti i ustuk od Providnosti. A što se tiče spomenute mirovine... tek mi je zapeti! ;)

Zv.: Za vrijeme vašega uređivanja, *Zvonik* je u izvjesnom smislu doživio i izmjenu vizualnoga identiteta, pojavile su se i nove rubrike, novi suradnici i autori. Koliko je bilo teško animirati suradnike da pišu, s obzirom na to da je *Zvonik* od osnutka objavljivao članke ljubitelja pisane riječi i entuzijasta koji su pisali *pro bono*, želeći na taj način dati doprinos Crkvi, za povijest, jer pisana riječ objavljena u *Zvoniku* bila je i ostala trajni čuvar vjerskoga identiteta katolika na ovim prostorima?

Dragan M.: Svaki urednik je nastojao provlačiti liniju kontinuiteta u cilju da očuva identitet i dušu *Zvonika*, ali i utkati novoga s obzirom na prilike u Crkvi i društvu. Drago mi je da sam u mom mandatu bio u doticaju s tolikim divnim ljudima, suradnicima, dopisnicima, kojima je jedini interes bio dobro Crkve, društva, dobro vlastitog naroda. U nekoj znanstveno-fantastičnoj pomisli – kada bismo imali (zasluženo) plaćene dopisnike, smatram da bi *Zvonik* izgubio „ono nešto“. Od *Zvonika* nitko ne živi niti ikom donosi materijalnu korist. Ekonomski gledano – neisplativ projekt. Bogu hvala, ipak nismo i nadam se da nećemo „zagristi jabuku“ profitabilnosti. List 25 godina živi jer se vodi nekim drugim parametrima. Neka tako i ostane!

Zv.: Za 25 godina izlaženja, *Zvonik* je promijenio pet glavnih i odgovornih urednika, trudeći se odgovoriti izazovima suvremenih medija i sve agilnijem senzacionalističkom pristupu vijestima i izvještavanju. Kakvom, u današnjemu vremenu dominantnih suvremenih medija i društvenih komunikacija, vidite ulogu *Zvonika* i katoličkih medija općenito?

Dragan M.: *Zvonik* je jedan vid odgovora na Isusov trajni i nepobitni nalog: „Idite po svem svijetu i navješćujte Radosnu vijest“. Jer taj nalog neće biti povučen niti prevladan, tako ni katolički medij bilo koje vrste, shodno tomu i *Zvonik*, neće izgubiti vrijednost i važnost. Naša zadaća je pratiti znakove vremena i tražiti suvremene platforme tj. „krovove“ s kojih će ta Radosna vijest odjeknuti te doprijeti do uha i srca.

Vlč. Siniša Tumbas Loketić, glavni i odgovorni urednik 2016. – 2018. godine

Zv.: Što je po vama obilježilo razdoblje vašega uređivanja *Zvonika*, od studenog 2016. do travnja 2018.

godine i s kakvim ste početnim uredničkim idejama započeli navedeno razdoblje?

Siniša T. L.: Biti urednikom *Zvonika* je doista veliki izazov. U taj izazov ušao sam veoma radostan i spreman jako puno raditi kako bi naš *Zvonik* napredovao i bio sve bolji i bolji. Za početak sam oformio nove uredništvo koje se sastojalo od mladih ljudi. Neki su još bili studenti, a neki tek na početku svoje karijere. Ipak, svi smo bili spremni puno toga učiniti kako bi *Zvonik* napredovao. Netko će reći da smo krenuli prebrzo, ali imali smo mnogo ideja i nismo htjeli puno čekati. Već poslije nekoliko brojeva smo uređili potpuno drugi dizajn i započeli raditi na novim rubrikama. Bilo je tu i drugih ljudi koji su bili spremni

raditi za *Zvonik*, odnosno pisati tekstove. Bilo je to jedno djelo koje je moglo biti zaista divno.

Zv.: Članovi Uredništva u vaše vrijeme bile su osobe mlađe generacije, s novim i svježim idejama, od kojih većina laici. Hvale je vrijedno spomenuti da je Katolička Crkva općenito prepoznala laike koji također mogu vršiti dužnost apostolata i naviještanja Božje poruke spasenja. Kakvom osobno vidite ulogu laika u Crkvi?

Siništa T. L.: Ulogu laika u Crkvi vidim kao novu šansu za budućnost Crkve.

Zv.: Što biste apostrofirali kao najvažniju ulogu katoličkih medija u suvremenom svijetu?

Siništa T. L.: Ulogu medija u suvremenom svijetu vidim kao prostor koji može doći do svakoga čovjeka i pokazati mu što je prava istina. Mediji danas oblikuju našu stvarnost. Zašto ne bismo iskoristili medije da poučimo ljude što je Crkva, što ona čini?!

Vlč. Vinko Cvijin, glavni i odgovorni urednik od 2018. godine

Zv.: Na mjesto glavnog i odgovornog urednika došli ste, baš poput jednog od vaših prethodnika, vlč. Dragana Muharema, i prema osobnom svjedočanstvu, pomalo nespremni, ali prihvaćajući s ljubavlju zadaću koja vam je povjerena. Koliko je bilo teško pronaći suradnike, nastaviti ondje gdje su stali vaši prethodnici, znajući da vam je povjerena odgovorna zadaća ne samo za sadašnjost, već i za budućnost?

Vinko C.: Više puta i na više načina, vlč. Dragan me je pitao da aktivno sudjelujem u uređivanju i pisanju pojedinih rubrika *Zvonika*. U tim trenutcima nisam se vidio u tom poslu, jer sam bio na početku svećeničke službe, i nisam dovoljno poznao kako samu službu, tako i prilike u našoj biskupiji. Kasnije, nakon nekoliko godina svećeničkog i župničkog iskustva, iako se i dalje nisam vidio u svemu tome, nisam ni imao razloga odbiti. Oni koji su me predložili i izabrali imali su povjerenja u mene, i to mi je bilo dovoljno. Početak je bio težak. Nisam imao pojma kako se uređuje jedan časopis, ali se uvijek vodim mislju da ako nešto ne znam, onda je najpametnije pitati onoga tko zna. Po tom principu sam birao svoje suradnike. Došao sam u Suboticu i nisam otišao dok nisam pronašao ljude koji su spremni raditi, ne za mene, nego za *Zvonik*. I nakon dva-tri dana, avantura je započela.

Zv.: Svjedoci smo prevage tzv. „brzih medija“ kao što su internet, radio i televizija nad tiskanim medijima, osobito mjesečnicima koji zbog prirode izlaženja kasne s objavom informacija. Treba li po vama *Zvonik* nužno odgovoriti izazovima suvremenih medija i brzini informacija dostupnih putem društvenih mreža?

Vinko C.: Svako vrijeme ima svoje oblike, trendove i potrebe. Nalazimo se u vremenu u kojem prevladava internet, koji sa sobom donosi brzinu i dostupnost različitih sadržaja. Nekada su to pokrivali tiskani mediji, danas oni polagano odlaze u prošlost. Stoga, suštinsko pitanje jest: što je

Zvonik? Je li to časopis, internetska stranica ili možda buduća katolička informativna agencija koja će izvještavati o događajima s ovih prostora? Vjerujem da može biti i ostati sve navedeno. Jedno je sigurno, ukoliko ostane samo časopis, kad-tad, otići će u prošlost. Smatram da ovu odluku ne treba donijeti urednik sam, nego i osnivatelji *Zvonika*, kao i Subotička biskupija.

Zv.: *Zvonik*, nažalost, ni danas poslije 25 godina izlaženja, nije časopis koji upošljava profesionalne djelatnike, a financira se uglavnom od donacija i novčanih potpora, što u velikoj mjeri diktira i mogućnosti i praćenje suvremenih tiskarskih trendova ali i suvremenih medija općenito. O kakvom *Zvoniku* maštate u budućnosti?

Vinko C.: *Zvonik* danas upošljava dva novinara, koji pored svoje stručnosti, imaju bogato iskustvo rada na polju informiranja, pisanja i uređivanja časopisa. Osim njih, tu je i profesorica hrvatskog jezika i književnosti, koja lektorira sve tekstove. Grafički prijelom teksta radi osoba koja se tim poslom profesionalno bavi, kao i fotografa koji, osim što fotografira bitna zbivanja u našoj biskupiji, uživo prenosi bitne događaje putem Facebook stranice *Zvonika*. Tako da s ponosom mogu reći da sam kao urednik najmanje stručan na polju novinarstva i uređivanja časopisa. Ne želim time umanjiti svoju ulogu u uređivanju *Zvonika*, nego istaknuti da u *Zvoniku* itekako postoji stručnosti i profesionalnosti. Uz sve to, trenutačno maštam o *Zvoniku* koji bi svoj sadržaj mogao predstaviti u boji. Vjerujem da bi na taj način mogli pristupiti malo slobodnijem načinu grafičkog uređivanja, kao i to da bi sadržaj teksta fotografije u boji itekako učinile primamljivim i snažnijim.

Krist Kralj

Isus je imao tri glavne službe u svome životu. Najprije je imao službu svećenika. Svećenik je posrednik između Boga i ljudi, onaj koji je u sredini, koji povezuje. U tom smislu Isus je jedini i pravi svećenik jer je on kao Bogočovjek uistinu u sredini, most koji spaja. Druga Isusova služba je proročka. Po prorocima se Bog objavljuje. Isus je jedini i pravi prorok jer se u njemu Bog potpuno objavio – on je potpuna objava živoga Boga. U studenom slavimo Isusovu kraljevsku službu. Isus je bio i jest kralj. Kraljevi su u ono vrijeme bili pomazani uljem da bi vlašću danom od Boga vodili narod u Gospodinovo ime. Isus je bio pomazan Duhom Svetim, samim Bogom. On je pomazanik – Mesija. On je imao vlast, ali on svoju kraljevsku službu uvijek doživljava upravo kao službu, želi služiti – njegova vlast nije da vlada, nego da služi.

Isusova kraljevska vlast prvobitno se očitovala njegovim govorom. On je govorio s vlašću. Slušajući ga, ljudi su se obraćali,

Sjeti se dostojanstva, službe koju si zadobio, sjeti se da si kralj dok ne živiš u glavnom gradu, dok te budu okruživali priprosti ljudi, dok budeš pomagao siromasima i bolesnicima, dok budeš radio 30 godina svojim rukama... Poput Isusa, imaš poslanje izgrađivati to kraljevstvo – ti si vjesnik velikoga kralja. Dobio si vlast ljubiti, služiti, praštati, to je vlast milosrđa.

životi su se mijenjali. Imao je vlast nad okorjelim srcima, nad životima... Njegove izgovorene riječi imaju kraljevsku vlast. Nadalje, Isusova vlast očitovala se kada je susretao opsjednute. Đavli su vrišteći bježali od njega, jer su znali tko je on, jer su znali da je kralj, bježali su pred kraljem. Kraljevska vlast isto tako očitovala se dok je mrtve uskrsavao. Zamislite tu vlast. Njemu se smrt pokorava. On je stvoritelj. On je kralj. On je gospodar svega živoga i mrtvoga.

Ipak, Isusova vlast najljepše se očitovala u Getsemanskom vrtu, kada su vojnici dolazili po njega. Kada im je Isus odgovorio: „Ja sam“, u tom trenutku svi nazočni pali su na koljena, da uopće nisu znali što se događa. „Ja sam onaj koji jesam“. Tim riječima Bog se očitavao Mojsiju u gorećem grmlju. Sada Isus govori te riječi „ja sam, ja sam Bog“ i svi padaju pred njim. On ne treba vojsku, na njegovu jednu jedinu riječ svi padaju

na koljena, i vojnici, i anđeli i đavli, i smrt i život – svi su na koljenima pred kraljem.

Vidite kakvu vlast ima naš kralj, ali on nikada tu svoju vlast nije htio iskoristiti za sebične ciljeve, sebi na korist, da bi nešto za sebe zadobio. U pustinji mu je đavao nudio sva kraljevstva svijeta, a Isus ga je odbio: „Ne. Ja nisam došao vladati nad drugima, ja sam došao služiti.“ U tome se razlikujemo od Isusa. Kada bi nam ponudili nešto besplatno, prihvatili bismo. Mi makar nemamo vlasti, ali bismo željeli vladati, željeli bismo priznanje i slavu.

U Božjem kraljevstvu Kralj nema potrebe za kućom, naš kralj nije imao krova nad glavom, bio je beskućnik. Kralja su okruživali jednostavni, priprosti ljudi, ribari.

Kralj je radio 30 godina svojim rukama. I nije živio u glavnome gradu već je hodao po nekim neznatnim selima. Naš kralj družio se s bolesnima, gubavcima, prosjacima, prostitutkama. Naš kralj posluživao je i prao noge drugima. Naš kralj i dan danas svakodnevno nam pritajeno i ponizno dolazi u Euharistiji. Vidite kakvo je Isusovo kraljevstvo i kakav je on kralj.

Imamo još mnogo naučiti o poimanju kraljevstva i vlasti. Još se mnogo treba promijeniti u nama da shvatimo što znači biti kraljem, čemu služi vlast. Ali radosna vijest je da smo kod krštenja svi postali dionici Isusove svećeničke, proročke, ali i kraljevske službe. Krštenjem smo postali sugrađani Božjega kraljevstva. Postali smo djeca Božja, po Isusu, to jest posvojeni sinovi Kralja, kraljevići.

Kada siromasi blagoslivljaju

Siromahe ćete uvijek imati sa sobom (Iv 12,8). To Isusovo proročko upozorenje svakako nije bez osnove. Gospodin je vrlo dobro znao da poigravanje sa statusom socijalno najnižih slojeva društva nije samo značajka njegova vremena, nego je upozorio na to da će stvarno biti tako dok je svijeta i vijeka. Zato je i prekorio prozirnog Judinu „brigu“ za siromahe u kući Marije, Marte i Lazara u Betaniji, gdje je za stolom, posljednji put posjetio svoje drage prijatelje i dopustio da mu Marija, u simbolu istočnjačke dobrodošlice i poštovanja, skupocjenom pomašću pomaže noge.

Doista, siromahe je teško ne vidjeti, ne osjetiti njihove nepovoljne, turobne i, za nas koji nismo u tom sloju društva, odbojne životne situacije. Oni su doslovno „uvijek s nama“, baš kako je Isus rekao. Oni su na našim vratima, pokraj cesta, baš na mjestima gdje užurbano

ljudi nikada ne bi radila, a netko u društvu ipak mora. Ne znamo kako žive niti, iskreni da budemo, želimo znati. Ako smo ih ponekad i pitali, nismo dobili odgovor ili ga nismo razumjeli. Ako jesmo, pokajali smo se što smo uopće i pitali, jer je bio takav da nismo znali kako pomoći i odakle krenuti, pa smo, ostavivši im zgužvanu novčanicu, nastavili svojim putem, stegnutih zubi i sa suzom u oku.

„Za kruh“. „Za hranu“. „Imam bolesno dijete“. Takve su rijetke poruke koje, napisane, vidimo u naših siromaha. Sagnuta glava, kutija s par novčića i natpis. Uz njega slika Bogorodice, Isusa ili kojeg sveca. Nađe se tu i pokušaj da se objasni neka dijagnoza ili čak kutija od lijeka koji mu/joj treba. Znaju li potrebiti, pitao sam se, da ih je Isus uputio na nas, pa nas na to podsjećaju postavljanjem njegove sličice pokraj svojih praznih

kutija? Je li to razlog što nas vrlo obilno blagoslivljaju kada ih sretnemo, i to riječima blagoslova kakve samo potrebiti mogu izgovoriti? Bez obzira na to gdje su te riječi naučili, kako ih izgovaraju, je li to skladno i kakvog će učinka imati, siromasi nas svakodnevno obilno blagoslivljaju! Vjerujem da njihov blagoslov nije ucjenjivački niti kalkulantski – dobit ćemo ga i ako im ne udijelimo ni novčić. No taj blagoslov, čini mi se, ima drugu svrhu. Trebao bi doprijeti do srži naše savjesti. Je li kršćanski da mu dam samo sitniš zagrabljen skupa s prljavštinom s dna mog džepa (treba spomenuti da je takav sitniš često namijenjen milostinji za crkvene potrebe)? Je li ljudski da mu kažem da nemam danas ništa? Je li moralno da

procjenjujem je li ona profesionalna prosjakinja ako uz sebe ima mobitel? Hoću li odbiti perače automobilske stakla, ili ću im, što je još gore, zatvoriti prozor nakon što ispruže dlan? Hoću li je osuditi što je dijete pvela i ostavila da prosi? Hoću li pomisliti da ne bih imao ništa kada bih svakom siromahu na koga naiđem davao ono što traži?

Kada je papa Franjo na završetku Jubilarne godine milosrđa 2016. ustanovio da se na pretposljednju nedjelju tijekom godine u Crkvi slavi Svjetski dan siromaha, bio sam iznenađen i čak u nevjerici pomislio da nije primjereno „slaviti“ ovakav dan. No ako ga iskoristimo da posvijestimo sebi da su nam siromasi dar koji nas nikada neće prestajati podsjećati koliko smo blagoslovljeni upravo mi kojima ih je Isus povjerio na brigu, onda ga moramo iskoristiti da to nikada ne zaboravimo.

prolazimo, na trgovima, na ulazima u trgovine i tržne centre, na autobusnim i željezničkim kolodvorima. U hladnim danima koji su nam došli, oni spavaju po budžacima, u malim zavjetrinama i suhim kutovima, često uz svoje pse i često u gomili prnja iz kojih se niti ne vide. Često sa sobom vuku svu svoju imovinu, sve što imaju! Prljavi su, nerijetko zaudaraju od nedostatne higijene. Često nisu obrijani, ošišani, umiveni niti im je odjeća vidjela perilicu... Nerijetko u rukama ili torbama imaju cigaretu i bocu alkohola.

Oni su, doduše, i na smetlištima. Oni prevrću kontejnere otpadaka našega ugodnog življenja u potrazi za hranom za sebe i svoje životinje. Imaju pokoju bicikl ili vozilo sklepano od više drugih vozila. Služi im za sakupljanje otpadaka koje mogu unovčiti. Oni rade i druge poslove koji ne zahtijevaju visoku stručnost niti bilo koje drugo znanje – baš one poslove koje većina

26. studenog Sveti Nikon Metanoites (Pokornik)

*oko 925. † 998.

Pobjegao u samostan

Kršno ime svetoga Nikona je Niketas. Kad je stupio u samostan, dobio je monaško ime Nikon. Značenje imena je pobjednik, a dodatak njegovu imenu Metanoites znači pokornik. Rođen je u Pontu (današnja Turska) oko 925. godine, a umro je u grčkoj Sparti 998. godine. Boga je proslavio kao monah, pokornik i osnivač samostana. Rođen je kao sin plemenitog i bogatog zemljoposjednika. Nikon je potajno pobjegao u samostan Krisopet uz granicu Ponta, gdje je dobio redovničko ime Nikon. Dvanaest godina živio je strogim monaškim životom molitve i pokore. Sveti Nikon slavi se i u istočnoj i u zapadnoj crkvi.

Dobar propovjednik

Bio je iznimno darovit propovjednik. Govorio je tako uvjerljivo da su ga najvećom pozornošću slušali i muslimani, koji su mu poslali svoje pretpostavljene da ga pošalju propovijedati na istok u Armeniju. Tri godine poslije 961. godine nakon progona Arapa s otoka Krete, došao je Nikon na otok Kretu, gdje je mnogobrojne nekadašnje kršćane koji su prešli na islam, uspio vratiti kršćanstvu. Mnogo je kršćana ostalo vjerno kršćanskoj vjeri, ali izgubili su kontakt s tradicijom. Te je kršćane učvrstio u vjeri. Crkve i samostani gotovo su se raspadali tijekom muslimanske prevlasti na Kreti. Sve je to monah Nikon nastojao obnoviti.

Što je monah?

Riječ monah dolazi iz grčkog jezika od riječi *monos*, a znači sam, jedini. Iz te je riječi nastala riječ *monakhós*, pa latinska izvedenica *monachus*. Monah je muška osoba

koja se zavjetima vezuje i potpuno predaje monaštvu. U Pravoslavnoj Crkvi svi su redovnici monasi (kaluđeri). U zapadnoj crkvi ima također monaha, ali u zapadnoj crkvi nisu svi redovnici monasi. Monasima na zapadu pripadaju benediktinci, cisterciti, kamaldoležani, kartuzijanci, silvestrini, olivetani, trapisti i valambrozanci. U zapadnoj crkvi postoje i ženski ogranci kontemplativnih redova, kao bosonoge karmelićanke. Žena koja živi monaškim životom zove se monahinja.

Nikon se iz monaške spilje preselio u grad

Pet godina Nikon je djelovao na otoku Kreti, a onda je propovijedao i u drugim mjestima, dok nije došao na otok Egina. Na tom otoku bile su česte provale arapskih pirata. Zbog toga je sjedište otoka 896. godine premješteno u svoju unutrašnjost. Svojim propovijedima nastojao je pravoslavne kršćane osnažiti i sačuvati od utjecaja islama. Nakon toga, prešao je na Peloponez, gdje se uspješno borio za tamošnje kršćane koji su mnogo propatili od demona. Konačno, Nikon povukao se u spilju blizu Sparte. Sačuvana je predaja da je svojom molitvom i pokorom spasio grad od kuge. Kako su građani bili željni njegove propovijedi, Nikon je pristao doći u središte grada, da ga što više ljudi može slušati. Ozdravljao je bolesnike, a činio je i mnoga druga čudesa. U središtu tadašnje Sparte, Nikon je podigao crkvu koja je bila posvećena Kristu Otkupitelju. Dugo se vjerovalo da je bazilika koja je otkrivena kod iskapanja u staroj Sparti Nikonova crkva Krista Otkupitelja. Sada se smatra da je iskapanjem otkrivena bazilika iz doba od 6. do 7. stoljeća, a povjesničari smatraju da je to crkva lakedaimonskog metropolita. Tako se ne zna gdje je točno bila Nikonova crkva.

Gotovo zaboravljeni svetac

Nikon je pokopan u crkvi koju je sam podigao u Sparti. Poslije je pokraj crkve podignut samostan. Iguman toga samostana je, prema sačuvanoj usmenoj predaji, 1142. godine napisao životopis svetoga Nikona. U 13. stoljeću sudionici Četvrte križarske vojne podigli su novi grad Mistras, pa je od tada stara Sparta zanearena. Od tada, a posebno tijekom turske okupacije Grčke, o od 14. – 15. stoljeća, kršćani Istoka i zapada gotovo su posve zaboravili svetoga Nikona, a njegovo je štovanje ostalo živo samo u mjestu gdje je djelovao.

Poslije Grčke revolucije 1821. godine sastavio je monah Daniel Georgopoulos tropar u čast svetome Nikonu (tropar je u obredu istočne crkve pjesma u čast nekom svecu, svetački himan). Godine 1893. Nikon je prihvaćen za zaštitnika biskupije Monemvasia-Sparta, a katedrala u novopodignutoj Sparti je 1834. godine posvećena u njegovu čast. Sveti Nikon zaštitnik je grada Sparte, poluotoka Mani i biskupije Monemvasia-Sparta.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (9)

Nitko ne bi bio bolestan kada bi bilo lijeka kojim bi se mogao izliječiti. Za dušu imamo lijek, pa ipak bolestan je skoro cijeli svijet, jer se neće ispovjediti, svoju dušu urediti.
(Theologia pastoralis, 003034)

Sveta Majka Crkva ima *dar liječenja*. U Prvoj poslanici Korinćanima sv. Pavao apostol, nabraja darove koje Duh Sveti dijeli. Među tim darovima za dobro cijele zajednice Pavao spominje *dare liječenja* (2Kor 12, 9). U Svetom pismu spominju se razna ozdravljenja, osobito u evanđeljima, koje je Isus činio u korist ljudi koji su mu donosili bolesnike. Iz povijesti Crkve, kao i iz života svetaca, poznato nam je da Bog mnogim svecima daje moć liječenja. Bog je dao milost *dara liječenja* našem sluzi Božjemu.

Među brojnim svjedočanstvima koje su dale osobe u postupku za proglašenje blaženim Sluge Božjega o. Gerarda, evo i lijepog svjedočanstva *dara liječenja* o. Gerarda: „Sjećam se događaja, koji se odnosi na apostolat Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Radi se o slučaju djevojke koja je bila bolesna na živce. Napadala je i bila agresivna. Morali su ju vezati i držati vezanom u jednoj sobi. Kako je obitelj bila pravoslavna, otac joj je pošao svom pravoslavnom svećeniku i potužio se bolest kćeri i od njega tražio savjet što da učini u tako teškom slučaju. Pravoslavni svećenik, s obzirom na to da je saslušao oca bolesne djevojke, dao mu je savjet da pođe u veliku katoličku crkvu i potuži se katoličkom svećeniku o. Grgi (Gerardu). Dodao je: ‘Ako Vam on ne može pomoći, ne znam što biste mogli poduzeti za liječenje svoje kćeri’. Otac djevojke, po savjetu svoga svećenika, požalio se o. Gerardu i ispričao mu slučaj svoje kćeri. Otac Gerard, pošto je saslušao oca djevojke, pristao je odmah poći s njime na njegov salaš. Odvezao se kolima na obiteljski salaš, gdje je bolesna djevojka.

Da bi omogućili o. Gerardu pristup k djevojci, odlučili su djevojku svezati, jer su smatrali da o. Gerard neće moći k njoj pristupiti. Mogla bi ga napasti i povrijediti. Otac Gerard se tomu protivio i rekao: ‘Neće ona ništa, ta ona je mirna!’ Otac Gerard ušao je k njoj u sobu u kojoj se nalazila i ostao s njom izvjesno vrijeme. Poslije susreta s djevojkom,

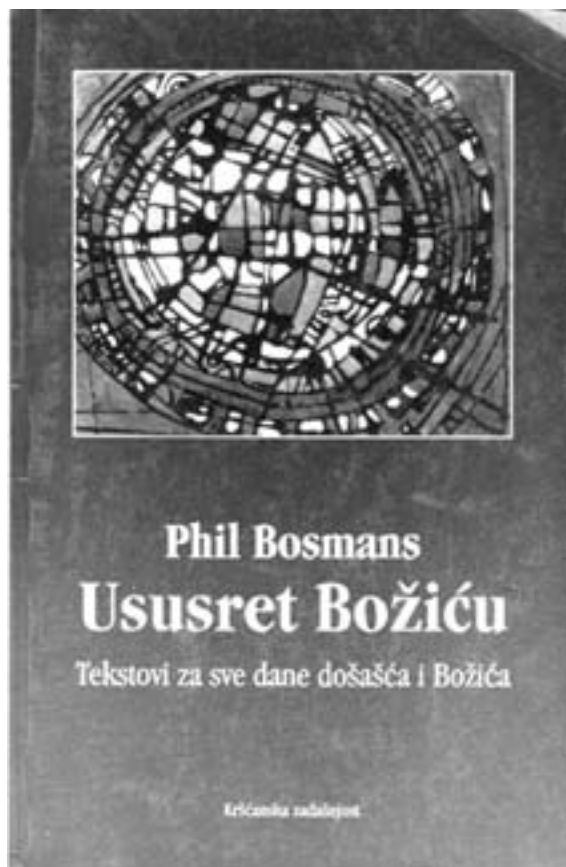
najprije je izišao o. Gerard i rekao ukućanima: ‘Dat će Bog i djevojka će ozdraviti i sve će biti dobro’. Nakon kratkog vremena izišla je iz sobe djevojka i pokazala se zdravom, kao da uopće nije bila bolesna. Iz zahvalnosti njezin je otac svake godine darivao samostanu izvjesnu količinu pšenice. Zaboravio sam kako je bilo ime ocu djevojke koja je ozdravila” (*iskaz se nalazi u Arhivu vicepostulature*).

Postoje i druga svjedočanstva u izvješću biskupijskog postupka za proglašenje blaženim o. Gerarda, koje se odnose na ozdravljenja koja se pripisuju zagovoru o. Gerarda. Imao je o. Gerard posla i s nečistim dusima. Slučaj ozdravljenja navedene djevojke iz Sombora ima svoje ekumensko značenje. Radi se o djevojci pravoslavne vjere. Zanimljiv je taj slučaj i po tomu što se iz njega vidi kakvo je povjerenje uživao o. Gerard kod jednog pravoslavnog svećenika, koji svoga vjernika upućuje baš katoličkom svećeniku, Sluzi Božjemu o. Gerardu. U tom slučaju valja istaknuti činjenicu da o. Gerard uživa ugled i povjerenje među pripadnicima drugih kršćanskih konfesija. Otac Gerard promicao je ekumenski dijalog na poseban način, a to je svjedočenje vječnih neprolaznih dobara, koja su i druge konfesije prepoznavale u njemu. Tako je, na primjer, pravoslavni arhimadrit, gospodin Ilkić, često dolazio u naš samostan u Somboru i s redovnicima u koru molio Časoslov na latinskom jeziku. Taj put ekumenskog zbližavanja nastavili su pravoslavni svećenici koji djeluju u crkvi sv. Đorđa i sv. Jovana Krstitelja, sve do danas. Sve se događalo još prije II. vatikanskog sabora. Ekumenski duh promiče ne samo dijalog na razini učenja i smjernica nego i ugled svjedoka. Pravoslavni vjernici pozivali su o. Gerarda svojim bolesnicima. Nije to bio nikakav prozelitizam, već djelovanje Duha Svetoga s jedne i druge strane spomenutih crkava. Uzorni kršćanin cvijeće je koje dijeli miris i ljepotu, vlastito svjedočanstvo života koje je izazov ljudima bez obzira koje su vjere i nacionalnosti. Pravoslavni svećenik ne bi sigurno preporučio zabrinutom ocu da se zbog stanja svoje kćeri obrati o. Gerardu, da nije vjerovao da je o. Gerard svjedok o neprolaznim dobrima.

(nastavlja se)

Dovoljna je već i jedna jedina zvijezda u noći da ponovno povjerujemo u svjetlo

ili
o knjizi *Ususret Božiću* Phila Bosmansa

Sadržaj knjige:

1. tjedan došašća
Božić: Ući u Božji san
o nebu na zemlji

2. tjedan došašća
Božić: Prodor svjetla
i ljubavi na našem
hladnom planetu

3. tjedan došašća
Božić: Odložiti svako
nasilje i ponad zemlje
ispisati mir

4. tjedan došašća
Božić: Upalimo svoje
svjetiljke na betle-
henskoj zvijezdi

Božićni tjedan
Božić: Ljubav dobiva
ruke i noge i toplinu
ljudskog srca

društva punih pola stoljeća na čelu udruge *Savez bez imena*. Vjerujem da se upravo to djelovanje dodatno kristaliziralo Bosmansovu misao i stil. Što odlikuje te čini posebnom knjigu *Ususret Božiću*?

Knjiga *Ususret Božiću* može funkcionirati kao osobni vodič ili priručnik adventskom i božićnom vremenu za pripremu nutarnje proslave omiljenog kršćanskog blagdana. Na dnevnoj razini autor nudi kratka, koncizna i nadahnujuća promišljanja koja se najčešće započinje kroki prikazom raširenog društvenog fenomena tipičnog za to doba godine ili izdvojenog psihološkog vida suvremenosti, koji zatim meditativno reflektira i stilski pitko spušta u konkretnost pojedinačnog života progovarajući izravno i toplo dragom čovjeku, čitatelju. Svaki tekst zapečaćen je lirskom sentencom koja sažima te snažno ili pak nježno poentira dnevnu poruku nudeći se kao strjelovit i pamtljivi stih s kojim čovjek može hoditi u

razmatranju cijeli dan. Iz dana u dan autor gradi i na koncu zaokružuje duhovnu pripremu za obnovu ljudskog srca u Božjem svjetlu, kako slikovito veli: *Pođimo zajedno putem kroz pustinju našeg vremena. Posijmo lijevo i desno po nekoliko cvjetova, objesimo za ljude u noći na nebu nekoliko zvijezda. Tako ćemo zajedno sagraditi malu oazu. Svaka oaza može se zvati Betlehemom, jer u njoj se rađa Ljubav.*

Knjiga Phila Bosmansa *Ususret Božiću* idealno je društvo tijekom vrepe prosinačkih dana i obveza, društvo koje nas strpljivo, postupno, humano te artistički oplemenjujuć, vraća suštinskim kršćanskim vrijednostima utvrđujući nas u znanjima i nukajući nas na osobni rast.

Knjiga *Ususret Božiću* može funkcionirati kao osobni vodič ili priručnik adventskom i božićnom vremenu za pripremu nutarnje proslave omiljenog kršćanskog blagdana.

U*susret Božiću* zbirka je tekstova za sve dane došašća i Božića autora Phila Bosmansa, tiskana prije točno dva desetljeća u nakladi Kršćanske sadašnjosti. Zub vremena apsolutno ne dotiče to literarno ostvarenje, jer je knjiga po svojoj tematici univerzalna te joj se u razdoblju adventa svake godine možemo vraćati, stilski je aktualna zbog jednostavnosti i dubine misli te slikovitosti jezika, a grafički plijeni ljepotom i artizmom oblikovanja i reprodukcijama slika Josipa Botterija Dina. Drugim riječima, to je biser kršćanske literature koji toplo preporučam svakom domu.

Phil Bosmans bio je jedan od najpopularnijih i najčitanijih kršćanskih autora XX. stoljeća čije su knjige prevedene na više od dvadeset svjetskih jezika i prodavane u milijunskim nakladama. Njegove knjige i našem narodu su omiljele te vjerujem da ne griješim kada kažem da među čitateljima *Zvonika* nema onoga tko nije barem čuo, ako ne i čitao Bosmansa. Ono što možda nije toliko poznato jest životopis toga flamanskog katoličkog svećenika iz koje bih izdvojila predan i plodonosni humanitarno-karitativni rad s marginaliziranim skupinama

Ljekoviti psihoterapijski razgovori

Tijekom posljednjih nekoliko godina ljudi s naših prostora sve su otvoreniji za razgovore s psihoterapeutima, psiholozima, kao i psihijatrima. Uspoređujući trend prije desetak i više godina, rekla bih da ljudi danas radije priušte sebi psihoterapijske seanse i izlažu se u zaštićenom prostoru terapijske sobe. Ta soba u trenutku posjeta muškarca ili žene postaje njegov ili njen mikro kozmos koji dijeli s psihoterapeutom. To je često ugovorni odnos gdje osoba koja traži pomoć i psihoterapeut zajedno dogovaraju na čemu će raditi. Terapijski ciljevi mogu biti različiti. Od toga kako da povećam samopouzdanje ili samopoštovanje, do toga kako da kažem „ne“ ili da se konfrontiram nadređenom, a da pri tom ne pokvarim odnos. Veliki je broj ciljeva vezan za neželjene simptome tipa anksioznih ili opsesivnih stanja. Ta usmjerenost k cilju obje strane fokusira na moguća rješenja, ali i procese koje skupa prolaze i koji ne moraju nužno biti ugodni. U psihoterapiji osoba mnogo saznaje o sebi, jer može naglas razmišljati, osjećati, ali i reflektirati kako vidi stvari. Ponekada ljudi prvi put čuju sebe da izgovaraju ono što misle, dopuste sebi da se povežu s osjećanjima ili uočavaju ono što im smeta. Počinju uviđati što im je manje ili više značajno.

Tri profesije

Treba razlikovati profesiju liječnika psihijatra koji uglavnom radi s lijekovima i jednom vrstom razgovora podrške, koji može i ne mora nužno biti i psihoterapijski. S druge strane, psiholog vrši eksplorativne i savjetodavne razgovore i može načiniti jednu vrstu analize i presjeka trenutnog stanja različitim psihološkim standardiziranim testovnim baterijama, koje pružaju profile ličnosti, utvrđuju kapacitete inteligencije ili relacija, ili pak utvrđuju predikciju za profesionalnu orijentaciju. Te vrste tzv. *screeninga* mogu pomoći i kolegama psihijatrima da daju dijagnozu (u medicinskom smislu riječi) koristeći se nekom od aktualnih medicinskih klasifikacija. Ipak, to je jedna, rekla bih „nulta“ točka, koja pomaže da vidimo gdje je osoba koja je zatražila pomoć. Psihoterapija, međutim, odatle i kreće. Definirajući neželjeno i željeno stanje, poduzimamo korake i koristimo se različitim repertoarom psihoterapijskih tehnika, da bi u određenom intervalu dostigli terapijski cilj, koji onda možemo vrednovati skupa s klijentom.

Kompetencije psihoterapeuta

Jako je važno da su i klijenti obavješteni i da pitaju terapeuta o njegovim kompetencijama, jer to je njihovo pravo. Danas je ponuda velika, ali nisu svi educirani za tu vrstu posla. Razlog je i što u našoj zemlji još uvijek nije definiran Zakon o psihoterapiji koji bi štitio kako kolege sa završenim edukacijama tako i klijente. Nekoliko njih završi kratki tečaj i smatra da je spreman za tu vrstu rada. To svakako nije etička praksa, jer je edukacija višegodišnja, uglavnom petogodišnja.

Svaki psihoterapeut pripada određenom terapijskom modalitetu, kojih danas ima oko 250, i svakim danom nastaju novi. Ipak spomenut ću neke: psihoanalitička psihoterapija, gestalt, sistemska obiteljska psihoterapija, transakcijska analiza, jungovska analitička terapija, REBT, psihodrama, sociodrama, shema terapija itd.

Koliko traje psihoterapija?

Mnogo ljudi odmah na početku pita koliko će dugo trajati terapija? Učinkovita psihoterapija ima svoj početak, procese i kraj, ili zatvaranje, a to prije svega ovisi o vrsti problema, intenziteta eventualnog poremećaja ili problema, kao i spremnosti i motivacije klijenta da sebi pomogne i da se mijenja. U odnosu smo ravnopravni i dijelimo odgovornost. Indirektno, psihoterapija ima i razvojnu funkciju. Uz dobro vođen i kontinuirani tretman, osoba postaje svjesnija onoga što hoće ili neće, vlastitih autentičnih vrijednosti kao i ponašanja u kojima će njima upravljati, kao individua ili u zajednici.

Nužnost psihoterapije i kvaliteta života

Brz tempo života i izloženost stotinama stimulansa na dnevnoj razini, kao i niz problemskih situacija koje traže od osobe da ih učinkovito rješava, često stavljaju tu istu osobu u drugi plan. Ta postupna „depersonalizacija“ često se čuje kada ljudi kažu: „Izgubio sam se, ne znam više tko sam...“. Važnost vraćanja vlastitih granica i konteksta u kome živimo pomaže osobi da se orijentira i živi život koji će kreirati uz pomoć svoje svjesnosti kao i više svrhe ako njeguje duhovnu dimenziju sebe. Klijenti često izvještavaju da nakon psihoterapije žive kvalitetnije i mirnije. Taj trenutak i naš papa Franjo lijepo je prepoznao i iskoristio u jednom razdoblju života. Kaže da je čak šest mjeseci redovito išao na psihoterapiju svakoga tjedna i da su mu ti razgovori pomogli. Vjerujem da jesu.

Opet idemo... jer volimo advent

Još jednom imamo novu priliku za novi početak – možda su zato tako važni životni, godišnji, crkveni ciklusi. Možda je to ono što nas potiče, nekad čak tjera – stati ponovno na početnu liniju, umiriti disanje, pogledati u Nebo (može u praskozorje, u onaj nježni tren kad je dan još noć, kad samo jako maštoviti i vjerni mogu naslutiti da će doći dan, svjetlo, sunce...), poslati Ocu nebeskom poljubac i – krenuti. Trčati, hodati, puzati, šetati, ne znajući je li utrka na 50, 100 m polumaraton ili maraton. Ne znajući stazu, ima li prepreka, gdje je linija cilja? Tko nam broji vrijeme, ima li mogućnost za predah, tko još trči s nama? Ima li nekoga sa strane tko će za nas navijati, uputiti nam osmijeh ili gestu potpore, gutljaj duše i kap vode, ili makar samo stajati i kimnuti. Ne znamo teren – koliki dio staze treba poravnati, koju goru premjestiti – i ... Ne znamo ništa. Samo trčimo i iščekujemo.

Iščekivanje zvuči lijepo i idilično kad ga zamislimo uz adventski kalendar (bombonica ili kockica čokolade ujutro) ili uz skupljanje sličica – da pred Božić, koji neizostavno dolazi, dobijemo prekrasnu sliku Svete obitelji ili samog premilog, prekrasnog Djetesca Isusa. Romantika adventskog vijenca u elegantnim bojama (ma tko kaže da mora biti ljubičasto, kaže moda), kupovina novih uresa, darova, isprobavanje novih recepata za nove komplimente – zaista, najljepši dio godine, toliko lijep da nije dosta samo četiri tjedna, svijeće za Svi svete odmah zamjenjuju okićene jelke i led lampice, neka advent traje!

Iščekivanje je mnogo manje romantično kad se Dolazak ne dogodi, kad se čežnja ne ispuni, ozdravljenje ne dogodi, želja ne ostvari, molitva ne usliša. Naravno, uvijek možemo pretpostaviti da još nije vrijeme, možda nismo dovoljno usrdno i pobožno molili, patnja pročišćava, ne smijemo posustati, odustati, izgubiti vjeru... Tko je iskusio, zna da svatko ima svoj odgovor Ljubljenom, Bogu svome, i sebi. Ipak, to je ne samo manje romantično, to je teško kao malj nad glavom, kamen na grudima, stijena na leđima. Ovog adventa budimo ures, vjenčić, dar za one koji dar nemaju... (vh)

Kutak za roditelje

Nekoliko općenitih savjeta roditeljima za uspješno i sretno roditeljstvo

Usredotočite se na vrline i snage svojeg djeteta. – Nemojte samo kritizirati ono loše, **svaki dan pohvalite** sve je što je dobro napravljeno, a nakon toga popričajte o svemu što može biti još bolje.

Budite realni u **procjeni posljedica** neprihvatljivog ponašanja. – Ponekad roditelji u ljutnji kažu: „Zabranjujem ti gledanje TV-a mjesec dana“. I vi i vaše dijete znate da će TV biti uključen nakon dva ili tri dana. Provedite u djelo pravedne posljedice i odredite realno težinu prekršaja.

Pitajte dijete kako se osjeća. – Ako to radite redovito, dajete djetetu do znanja da su osjećaji važni i da vam je do njih stalo.

Nadite način da ostanete **mirni u ljutnji.** – Normalno je naljutiti se ponekad, ali je dobro naučiti prepoznati situacije koje predstavljaju „okidač“ za gubitak kontrole. Pokušajte duboko disati nekoliko trenutaka i napustite na kratko prostoriju. Razgovarajte u obiteljskom krugu što svatko može učiniti da ostane miran.

Izbjegavajte ponižavanje ili ismijavanje djeteta („baš si trapava“, „imaš dvije lijeve“, „nemoj frfljati“, „govoriš gluposti“ itd.). Dijete će se osjećati loše, a vaše ponašanje vodi ka gubitku djetetova samopouzdanja te stvara probleme u školskim obvezama i odnosima s vršnjacima. Nepravedno kritiziranje ili sarkazam mogu narušiti obiteljsku povezanost i povjerenje. Razmišljajte

o načinu kojim razgovarate sa svojom djecom. Ostavite im mogućnost pogreške pri usvajanju novih vještina.

Budite spremni na ispriku. – Roditelji bi trebali naučiti ispričati se djetetu ako su rekli ili učinili nešto što nisu mislili. Mirno objasnite što ste stvarno htjeli. Time postajete dobar model ponašanja djetetu jer pokazujete koliko je važno ispričati se kad smo nekog povrijedili. Time ih učite da je moguće prebroditi probleme uz poštovanje druge osobe.

Pružite mu **mogućnost odabira** i poštujujte djetetove želje. – Ako djeca imaju mogućnost odabira, ona će rješavati probleme. Ako vi smišljate i dajete odgovore na sve životne izazove, djeca će teško naučiti kako napraviti pravi izbor u nizu mogućih rješenja određene problemske situacije. Dajući djeci mogućnost donošenja određenih odluka i izražavanja svojih stavova, pokazujete da su njihove ideje i osjećaji važni. (Što ti misliš? Zašto? Što još predlažeš? Kakve bi mogle biti posljedice takve odluke? Koji ti se način čini najboljim? Što želiš odabrati? itd.)

Pitajte ga pitanja koja mu pomažu **samostalno**

riješiti problem. Kada roditelji čuju da dijete ima problem, vrlo je primamljivo uskočiti i preuzeti inicijativu. Ali takvi postupci mogu ugroziti djetetovu sposobnost samostalnog pronalaženja rješenja. Postavljanje pravih pitanja najbolja su pomoć. Primjeri uključuju: „Što ti misliš da treba učiniti u ovoj situaciji?“ ili „Ako odabereš određeno rješenje, koje će biti posljedice takvog izbora?“

Čitajte zajedno s većima knjige, a s manjima priče. Ponekad je dovoljno pročitati istu knjigu i naći vremena za zajedničko komentiranje sadržaja, određenih postupaka likova, razloga za razumijevanje ili nerazumijevanje nekih situacija itd. Čitanjem priča na glas dijelimo nešto ugodno i učimo zajedno o drugim ljudima. (Priča može biti način učenja kako se ljudi ponašaju u sukobima, što čine kad izgube prijatelja, što kad žele steći novog i sl.)

Podržite ideju pomaganja. Zajedno s djetetom možete učiniti mnoga dobra djela (za napuštenu djecu, siromašne, stare, bolesne...). To djecu uči da su njihovi postupci važni i mogu promijeniti živote drugih ljudi. (*James L. Hymes, Jr.*)

Poticaji za adventsko čitanje Biblije

Pismo Boga Oca, Tebi...

Božje riječi koje ćeš sada čitati istinite su. One mogu promijeniti tvoj život ako im to dozvoliš, zato što one dolaze iz Božjeg srca. On te voli. On je Otac kojeg si tražio cijeli život. Ovo je Njegovo pismo za tebe.

„Dijete Moje,

Ti me možda ne poznaješ, međutim ja znam sve o tebi (Ps 139,1). Znam kada sjedneš i kada ustaneš (Ps 139,2). Poznati su mi svi tvoji putovi (Ps 139,3). Čak znam broj vlasni na tvojoj glavi (Mt 10, 30). Stvoren si na moju sliku (Post 1,27). U meni živiš, krećeš se i postojiš (Dj 17,28), jer si ti moj rod (Dj 17,28). Poznavao sam te čak i prije nego si začet (Jer 1,5). Izabrao sam te kad sam planirao stvaranje (Ef 1,11-12). Ti nisi bio greška, jer su svi tvoji dani zapisani u mojoj knjizi (Ps 139,16). Ja sam odredio točno vrijeme tvog rođenja i gdje ćeš živjeti (Dj 17,26). Ti si divno sazdan (Ps 139,14). Ja sam te satio u utrobi tvoje majke (Ps 139,13). Ja sam te porodio na dan tvog rođenja (Ps 71,6). Mene su ti pogrešno predstavili oni koji me ne poznaju (Iv 8,41-44). Ja nisam udaljen niti ljut, nego sam potpuni izražaj ljubavi (1 Iv 4,16). I moja želja je da ti poklonim svoju ljubav (1 Iv 3,1), jednostavno zato što si ti moje dijete i ja sam tvoj Otac (1 Iv 3,1). Pružam ti više nego što će ikada moći tvoj zemaljski otac (Mt 7,11), jer sam ja savršeni Otac (Mt 5,48). Svaki dobar dar koji dobivaš dolazi iz moje ruke (Jak 1,17), zato što se staram za tebe i ispunjavam sve tvoje potrebe (Mt 6,31-33). Moj plan za tvoju budućnost uvijek je pun nade (Jer 29,11). Zato što te volim vječnom ljubavlju (Jer 31,3). Moja

razmišljanja o tebi su nebrojena kao pijesak na obali morskoj (Ps 139,18). Nad tobom se radujem pun veselja i pjesme (Sef 3,17). Nikada neću prestati činiti ti dobro (Jer 32,40), jer si ti moja dragocjena svojina (Izl 19,5). Želim te utvrditi cijelim srcem i dušom svojom (Jer 32,41). I želim ti pokazati velike i divne trenutke (Jer 33,3). Ako me potražiš cijelim srcem, naći ćeš me (Pnz 4,29). Raduj se u meni i dat ću ti sve što ti srce želi (Ps 37,4), jer ja sam taj koji proizvodi u tebi te želje (Fil 2,13). U stanju sam učiniti za tebe mnogo više nego što ti možeš zamisliti (Ef 3,2), jer sam ja taj koji te najviše ohrabruje (2 Sol 2,16-17). Također sam i Otac koji te tješi u svim tvojim teškoćama (2 Kor 1,3-4). Kada si slomljenog srca, ja sam ti blizu (Ps 34,18). Kao što pastir nosi janje, tako ja tebe nosim blizu svog srca (Izl 40,11). Jednog dana izbrisat ću svaku suzu s tvoga lica (Otkr 21,3-4). I uzet ću sve boli koje si pretrpio na ovoj zemlji (Otkr 21,3-4). Ja sam tvoj Otac i volim te čak isto toliko koliko sam volio svog sina, Isusa (Iv 17,23), jer se u Isusu moja ljubav prema tebi otkrila (Iv 17,26). On je potpuni izričaj mene (Heb 1,3). On je došao pokazati da sam ja za tebe, a ne protiv tebe (Rim 8,31). I reći ti da ja ne brojim tvoje grijeha (2 Kor 5,18-19). Isus je umro da bi se ti i ja pomirili (2 Kor 5,18-19). Njegova smrt bila je konačni izraz moje ljubavi za tebe (1 Iv 4,10). Odrekao sam se svega što sam volio, da bi zadobio tvoju ljubav (Rim 8, 31-32). Ako primaš dar mog sina Isusa, primaš mene (1 Iv 2,23). I ništa te neće ponovno odvojiti od moje ljubavi (Rim 8,38-39). Dođi kući, i ja ću prirediti veliku proslavu kakvu nebo nije vidjelo (Lk 15,7). Uvijek sam bio Otac i uvijek ću ti biti Otac (Ef 3,14-15). Moje pitanje je: „Hoćeš li biti moje dijete?“ (Iv 1,12-13). Čekam te (Lk 15,11-32).

Voli te tvoj tata! Svemogući Bog!

Umorni smo

Polako nam se bliži kraj godine, pripremamo se za advent i Božić i polako nas sustiže umor. Dani su sve kraći, vrijeme je hladnije i nekako sve više vremena gledamo da provodimo u kući na toplom. Čaše hladnih napitaka mijenjamo za šalicu toplog čaja, a dekica i krevet su nam sve privlačniji. Umorili smo se. I sve je to razumljivo. Polako skupljamo dojmove ove godine i pravimo planove za narednu. Živimo brzim tempom života, a kao da su nam blagdani sve dalje. Odbrojavamo tjedne pa i dane. Za jedno nikada ne trebamo biti umori. A to je molitva. Molitva je naše vrijeme s Isusom, naš dašak slobodnog vremena. I sada dok lagano koračamo u advent, trebamo biti bliži crkvi i iščekivanju Božića. Umorni ćemo dolaziti na zornice i svaki dan ćemo dobivati snagu za dalje. Važno je još jedno. U trgovinama su se već pojavili

ukrasi, hrana, slatkiši, odjeća koja je u znaku blagdana. Strka oko kupovine takvih stvari može nas jako umoriti i još više udaljiti nas od prave biti Božića. Tako se možemo umoriti da zaboravimo otići na svetu misu na Božić. Zaboraviti malog Isusa zbog lampiona ili bora. E, to bit bilo šteta!

Zato dok još nisam toliko umorni, svratite na zornicu ili, tko ne može, na misu navečer u hladnu crkvu da se malo razbudite.

Larisa

Sav naš život je veliko, neprekidno došašće, priprava za susret s Gospodinom

Glas više: *Pripravite put Gospodinu u pustinji, poravnite u stepi stazu Bogu našem! Svaka dolina nek' se povisi, svaka gora i brežuljak neka se spusti; što je krivudavo, neka se izravna, što je hrapavo, neka se izglati!*

Najbolji način da pripravimo svoju dušu na Gospodinov dolazak jest pripremiti se dobro za ispovijed. Potreba za tim sakramentom, izvorom milosti i milosrđa tijekom cijelog našeg života, osobito dolazi do izražaja u ovo vrijeme kada nas liturgija Crkve potiče i ohrabruje na iščekivanje Božića.

Predlaže nam ovako moliti: „Bože, ti si poslao na svijet svojega Sina jedinca da ljudski rod oslobodiš staroga ropstva; mi čekamo njegov dolazak: nagradi nas pravom slobodom.“

Ispovijed je, uz svetu euharistiju, sakrament koji nas pripravlja i za konačni susret s Kristom na kraju našega života. Sav naš život neprekidno je došašće, iščekivanje posljednjega trenutka za koji se ne prestajemo pripravljati iz dana u dan. Tješi nas pomisao da i sâm Gospodin žarko želi da budemo s njim „u novom nebu i novoj zemlji“.

Svaka dobro obavljena ispovijed ohrabrenje je koje primamo od Gospodina za naš daljnji put, bez malodušnosti, bez žalosti, oslobođeni svojih bijeda. I Krist nam nanovo govori: „Hrabro, sinko, otpuštaju ti se grijesi“, „Sinko, započni još jednom“. Oprašta nam nakon poniznoga ispovijedanja grijeha. Ispovijedamo svoje grijeha „samome Bogu“, podsjeća nas Ivan Pavao II., „iako ih u ispovjedaonici sluša čovjek-svećenik. Taj čovjek ponizni je i

vjerni poslužitelj toga velikog otajstva koje se ispunilo između sina koji se vraća i Oca.“ „Uzroke zla ne treba tražiti izvan čovjeka, nego u nutrini njegova srca; a i lijek dolazi također iz srca. Stoga se kršćani, iskrenošću vlastita napora za obraćenjem, moraju pobuniti protiv skrivanja čovjeka i vlastitim životom objaviti radost istinskoga oslobođenja od grijeha – milost iskrena pokajanja, čvrstu namjeru za pokajanjem i iskrenu ispovijed grijeha.“

Francisco Carvajal, Razgovarati s Bogom

Tribina mladih „Bračna zajednica po Božjoj volji“

Na susretu mladih u Novom Sadu 5. studenog gostovao je vlč. Julijan Rac, grkokatolički svećenik. Susret je započeo predstavljanjem gosta koji je opisao svoj životni put i svećenički poziv. Potom je o. Julijan održao predavanje na temu: „Bračna zajednica po Božjoj volji“. Tijekom izlaganja govorio je o biblijskom utemeljenju ženidbe te o temeljnim značenjima ženidbe. Nakon prvog dijela, o. Julijan je posvjedočio o svom bračnom životu te o poteškoćama na koje je nailazio. Najveća kušnja za njega bila je bolest njegove supruge koju su oboje uz Božju pomoć nadišli. Otac Julijan govorio je i o drugim svakodnevnim kušnjama u obiteljskom životu te dao vrlo jednostavan recept za pobjedu nad njima: sveta pričest i zajednička molitva.

Na susretu je bilo prigode i za postavljanje pitanja predavaču te su tako mladi mogli razriješiti svoje nedoumice u vezi s bračnim životom. Zahvaljujemo našem predavaču, o. Julijanu, i pozivamo mlade koji borave u

Novom Sadu da nam se pridruže na zajedničkom hodu vjere i druženjima svakog utorka u franjevačkom samostanu (Ul. Cara Dušana 4) od 20.15 sati. /**Zajednica mladih iz Novog Sada/**

Donijeti boje u tuđe misli

Kako je divan osjećaj kad nekoga obradujemo! Kada ga učinimo radosnim, kada ugledamo iskre zadovoljstva, sreće, sjaj u nečijim očima. Za to treba imati dar. Dar od Boga da budemo osobe koje će druge znati oraspoložiti, „podići s dna“, posavjetovati.

Tko ima taj dar? Onaj koji ima čisto srce, plemenitu dušu. Onaj tko je na raspolaganju drugima, uvijek i svuda. Bilo da nam je to prijatelj, partner, kolega, netko iz obitelji, profesor, svećenik... Toliko je mogućnosti!

Dar je znati ostati uz nekoga i kada nema rješenja. Ljubav je dar. Nju dobivamo od Boga da ju dijelimo drugima, s drugima. Dijeliti radost s drugima, jer je podijeljena radost – udvostručena radost. Osobe koje su u našoj blizini trebaju u našem životu ostaviti trag, a ne ožiljke. Unositi boje u naše misli, tako što će nuditi rješenja za naše probleme, imati razumijevanja i savjete za nas.

Cijeli život je borba. Upravo stoga važno je da imamo nekoga uz sebe tko će nas poticati na razmišljanje, na promjene. Pomoći nam da postanemo bolji, da se izgrađujemo. Nema pobjede bez bitke, nema vječnog života u nebu bez uzornog života na zemlji. Ono najbolje što imamo, nalazi se u nama. Ali ponekad nam je potreban netko da nam „šapne na uho“ upravo to, da nam posvijesti da smo Božji unikat, njegovo remek-djelo, da smo vrijedni i kad pogriješimo. Upravo stoga nam je potreban netko da donese boje u naše misli...

Oni koji donose svjetlost u tuđe živote ni sami ne ostaju u sjeni. Bog uvijek nagradi dobrotu. A na kraju života bit ćemo suđeni po ljubavi. Po onoj ljubavi koju smo imali za druge. Život nam je lijep, ako ga učinimo lijepim

drugima. I kao što je rekao papa Benedikt XVI. – „Neka se nas vjernike prepozna po tome što i kako radimo.“

„Ne dopusti da ti se netko približi, ako neće otići od tebe bolji i zadovoljniji!“ (Majka Tereza). Upravo tako! Treba unijeti radost u srca onih koje ljubimo, volimo. Pa i svih drugih osoba. Jer svi smo braća i sestre, svi smo upućeni jedni na druge.

Uvijek imati vremena za druge, stvoriti vrijeme da bi bili uz onoga tko je u potrebi. I od najskupljega dijamanta na dlanu, veći je dar prazna ruka koja se daruje s ljubavlju. Ljubav, savjet, vrijeme, razumijevanje besplatni su. Oni su dar od Boga koji trebamo dijeliti s drugima. Najviše daje onaj tko sebe daje. Darovati sve i sama sebe – ljubiti. Slijediti poticaje srca, bez oklijevanja. Drugi su nam putokaz. Upravo zato treba biti ona osoba koja će druge – zalutale, zbunjene – usmjeravati, pokazati pravi put.

Donijeti boje u tuđe misli... Oraspoložiti, usrećiti, obrazovati, posavjetovati, navesti na razmišljanje, obraćenje, zaokret. „Obojiti“ nečiji život, unijeti živost, nadu, utjehu, radost, ljubav. Razmislimo – donosimo li boje u tuđe misli, tuđi život?!

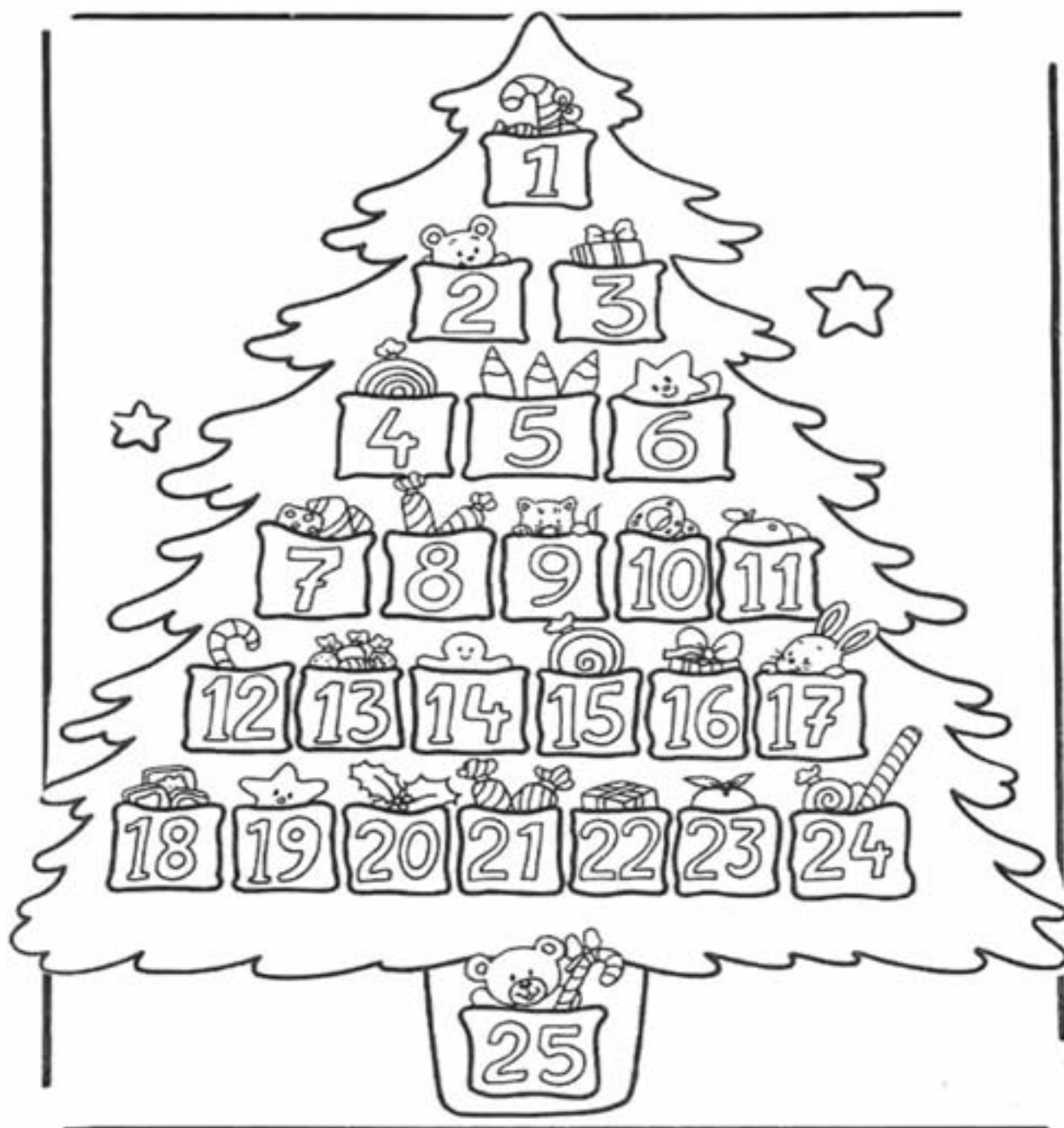
Jelena Pinter

Advent

Draga djeco, volite li advent? Tijekom dana adventa ili došašća pripremamo se za Isusov dolazak. Stoga mnogo dobrog treba napraviti, da bi nam i On došao u srce, dom, ulicu, grad... Stoga se ovih dana i sve urešuje za njegov rođendan. Predlažem vam da mu uredite svoje srce jer je to za njega najdraži dar. Kako? Dobrim djelima! A što tu sve pripada? Evo primjera:

odlasci na zornice, revnost u školi, učenju, pomaganje roditeljima, druženje s bakom i djedom, pomaganje prijateljima, obradovati nekoga darom ili pomoći u nečemu. Stoga na posao! Kada napravite neko dobro djelo, obojite kuglu s brojem. Što bor bude šareniji, znači da ima više dobrih djela! Sretno!

Što znamo o Zvoniku?

Draga djeco, zabavite se i naučite nešto o *Zvoniku*, odgovarajući na pitanja postavljena u kvizu. Ako nešto ne znate, pitajte starije ukućane, možda oni znaju.

1. Koje godine je *Zvonik* počeo izlaziti?

- a) 1995.
- b) 1994.
- c) 2004.

2. Tko je bio prvi urednik *Zvonika*?

- a) Andrija Anišić
- b) Andrija Kopilović
- c) Mirko Štefković

3. Koliko često izlazi *Zvonik*?

- a) Tjedno
- b) Mjesečno
- c) Jednom u dva mjeseca

4. Kako se zovu dugogodišnji urednici obiteljske stranice?

- a) Obitelj Horvat
- b) Obitelj Vukov
- c) Obitelj Huska

5. Gdje se *Zvonik* može kupiti?

- a) U crkvi
- b) Na kiosku
- c) U knjižari

6. Kome je namijenjen *Zvonik*?

- a) Profesorima
- b) Znanstvenicima
- c) Svom vjernom puku

7. Na koliko stranica sada izlazi *Zvonik*?

- a) 32 stranice
- b) 52 stranice
- c) 44 stranice

8. Koje je boje 25. obljetnica kada ju stavimo u boju?

- a) Zlatna
- b) Brončana
- c) Srebrna

9. Koliko slova ima riječ ZVONIK?

- a) 6 slova
- b) 5 slova
- c) 7 slova

10. Kako se zove sadašnji urednik *Zvonika*?

- a) Andrija Anišić
- b) Dragam Muharem
- c) Vinko Cvijin

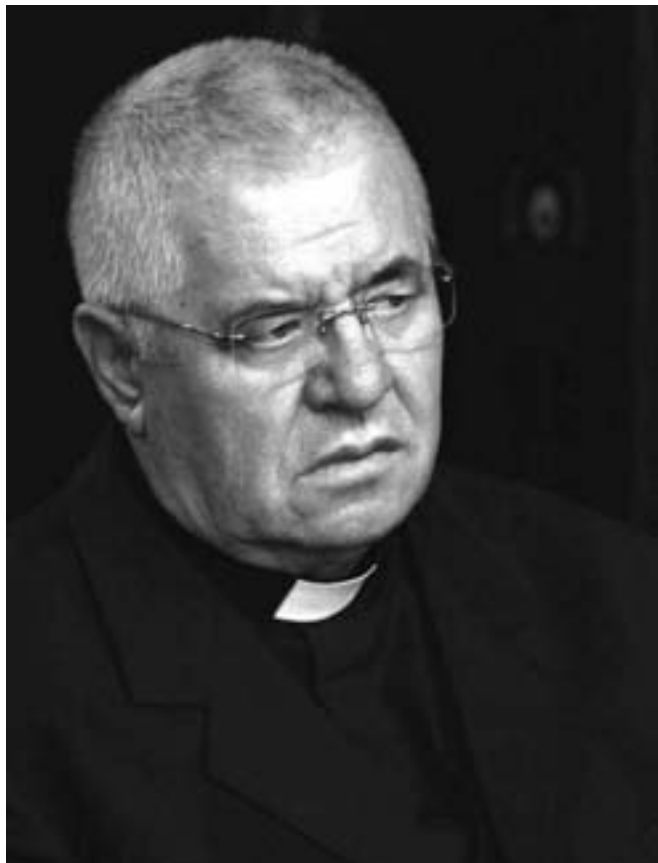
S obzirom na to da je ovo srebrni jubilej, oboji brojke u srebrno!

Odgovori: 1. b); 2. a); 3. b); 4. c); 5. a); 6. c); 7. b); 8. c); 9. a); 10. c)

Dr. Andrija Kopilović

(1941. – 2019.)

Zemaljski život vječnim zamijenio je nakon kratke i teške bolesti, u nedjelju 10. studenoga u Subotici, providen svetim sakramentima, u 78. godini života i 53. godini svećeništva, preč. dr. Andrija Kopilović, umirovljeni svećenik župe Marija Majka Crkve u Subotici. Pokopan je 14. studenoga na blagdan sv. Nikole Tavelića. Svetu misu i sprovodne obrede iz Peić kapele u subotičkom crkvenom groblju sv. Petra i Pavla na Bajskom groblju predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntzes, u zajedništvu sa šezdesetak svećenika i u nazočnosti mnoštva vjernika i prijatelja Andrije Kopilovića.

Biskup Péntzes izrazio je sućut pokojnikovim nećacima i njihovim obiteljima te ostaloj njegovoj rodbini i prijateljima. Ujedno je zahvalio liječnicima i medicinskom osoblju Abdominalne kirurgije Sveučilišne klinike u Novom Sadu kao liječnicima i medicinskom osoblju odjela za Onkologiju subotičke opće bolnice koji su Pokojniku pružali medicinsku pomoć posljednjih mjesec i pol dana, kao i svima koji su mu pomagali u bolesti. Biskup je osobito zahvalio nazočnim ocima cistercitima iz Stične kod kojih je proveo posljednjih

nekoliko godina svoga života. Na oproštaju od pokojnog Andrije Kopilovića iz Stične bili su opat p. Maksimilijan File i p. Jona Vene. Prigodne riječi oproštaja od pokojnog dr. Kopilovića uputio je i episkop bački Irinej, koji je s njim godinama plodno surađivao. On je u svom govoru naglasio da su njih dvojica imali uvijek isto mišljenje u zajedničkom nastupu pred vlastima kad se radilo o uvođenju vjeronauka u škole, kao i u vezi s povratom crkvene imovine. Episkop Irinej i pokojni dr. Andrija Kopilović godinama su plodno surađivali i u mnogim drugim značajnim ekumenskim i znanstvenim projektima. Prigodni oproštajni govor održao je prijatelj i suradnik pokojnog Andrije Kopilovića, mons. Andrija Anišić. U ime svećenika i vjernika Mađara od pokojnika se oprostio vlč. Ákos Gutasi, horgoški župnik. Nekoliko mladih iz Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ kao i predstavnici Čuvara Božjeg groba iskazali su počast preč. Kopiloviću odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju. Na misi i sprovodnim obredima pjevao je katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem zborovođe i katedralnog orguljaša Miroslava Stantića. Župljani župe Marije Majke Crkve u kojoj je pokojnik pastoralno djelovao 43 godine, oprostili su se od svog dugogodišnjeg župnika i rektora marijanskog svetišta „Bunarić“ misom u župnoj crkvi koju je predvodio župnik dr. Marinko Stantić, koji je održao i prigodnu propovijed na hrvatskom jeziku dok je propovijed na mađarskom jeziku imao župnik subotičke župe sv. Jurja, preč. István Palatinus.

Dr. Andrija Kopilović, rođen je Bajmaku 1941. godine. Klasičnu gimnaziju završio u Međubiskupijskom sjemeništu na Šalati u Zagrebu, a studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (1960. – 1966.). Za svećenika je zaređen 8. prosinca 1966. godine u subotičkoj katedrali sv. Terezije. Poslijediplomski studij nastavlja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Godine 1968. imenovan je upraviteljem župe u Zmajevu, a upraviteljem župe sv. Aleksandra u Subotici 1969. Župnikom te župe, koja je poslije preimenovana u župu Marija Majka Crkva, bio je 43 godine, a isto toliko i rektor marijanskog svetišta „Bunarić“. Godine 1969. imenovan je katedralnim ceremonijarom i profesorom Klasične-vjerske gimnazije „Paulinum“ u Subotici gdje je mnogim generacijama sjemeništara predavao vjeronauk i povijest umjetnosti. U isto vrijeme vršio je dužnost katehete mladih te je predavao vjeronauk mladima u mnogim župama naše biskupije.

Godine 1989. bio je inicijator osnutka Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan

Antunović“ u Subotici i predsjedavajući tog Instituta u jednom mandatu. Kada je 1993. godine biskup Ivan Pénzes osnovao Teološko-katehetski institut, dr. Andriju Kopilovića imenovao je prorektorom hrvatskog odjela toga instituta i profesorom dogmatike, liturgije i crkvene umjetnosti. Bio je član Katehetskog vijeća u biskupskom konferencijama kao i izvanredni predavač na Katehetskom institutu u Dubrovniku.

Doktorat iz teologije postigao je 2004. godine na Papinskoj teološkoj akademiji u Krakovu s tezom „Kristova Crkva u službi naroda Hrvata – Kardinal Kuharić svjedok Crkve XX. stoljeća“.

Od 2005. godine kao član mirovnog međuvjerskog izaslanstva sudjeluje na susretima u Bruxellesu, Hannoveru, Berlinu i Meinzu. Sudjelovao je na međunarodnim skupovima, konferencijama i simpozijima. Često je pozivan za predavača na tribine i simpozije kako u inozemstvu tako i u domovini. Poznato je i njegovo zauzimanje za ekumenizam kao i dijalog s drugim vjerskim zajednicama. Gotovo tri desetljeća organizirao je i animirao ekumensku Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana u Subotici. Jedno od zapaženijih njegovih djela je i dugogodišnje organiziranje „Čuvara Božjega groba“ u katedrali.

Objavio je nekoliko knjiga i priredio više djela drugim autorima. Pisao je za časopise *Bačko klasje*, *Zvonik*, *Subotička Danica*, *Hrvatska riječ*. Koautor je vjeronaučnih priručnika Subotičke biskupije, kao i udžbenika za katolički vjeronauk u školi. Bio je urednik Radio Marije Srbije. Dao je značajni doprinos u organiziranju i napretku Dužijance i kao član Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“, član Upravnog odbora HKC „Bunjevačko kolo“; zauzimao se za boljitak našeg naroda i očuvanje nacionalne svijesti Hrvata u Srbiji i bio vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća. Sudjelovao je i u radu nekih državnih tijela koji se bave obrazovanjem i medijima. Za svoj doprinos i napretku Subotice, primio je gradsko priznanje „Pro urbe“ i zvanje Počasnog građanina grada Subotice.

Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima.

Napustio nas je naš veliki prijatelj i brat, svećenik i viken-
daš, dr. Andrija Kopilović. Iako
smo znali da je jako bolestan,
teško nas je pogodila vijest da
nas je zauvijek napustio. Bio je
jedan od glavnih inicijatora da
se sjeme Bračnih susreta posije
u Vojvodini, što je i realizirano
2003. godine. Naredne godine
i sam je prošao Originalni
vikend i širom otvorio vrata
svoje župe Marije Majke
Crkve našoj zajednici. Tu smo
se redovito okupljali svakog
mjeseca na duhovne obnove.
Rado se uključivao u dijaloge
i svjedočio, te duhovno podu-
pirao i u skladu s naukom
Crkve usmjeravao parove k
sakramentalnom osnaživanju
braka. S tih obnova odlazili
smo sigurniji u svojim odlu-
kama ljubavi, poletni i puni
Božje milosti. Budnim okom i
molitvama pratio je rad naše
zajednice. Uvijek nas je poti-
cao da redovito dolazimo da
bismo se hranili sa zajedničkog
stola ljubavi. Ostatak će nam u
sjećanju kao veliki čovjek koji
je živio nesebično darivajući
se za sve nas. Neizmjereno smo
ponosni što smo imali čast kao
zajednica rasti i stasavati uz
njega. Hvala mu na tome.

Iako osiromašeni njegovim
odlaskom, u našim srcima
znamo da smo bogatiji za
još jednog nebeskog anđela
koji nas zagovara kod nebe-
skog Oca! Počivao u miru
Gospodnjem! /Hrvatska
zajednica bračnih susreta,
Subotica/

Hvala – za vječnost iščekujući vječnost

Zahvalni za višegodišnju plodnosnu surad-
nju u *Zvoniku* i gotovo dvadesetljetni neumorni
rad na širenju Kristova evanđelja pisanom riječi
u našem katoličkom listu, opraštamo se od dr.
Andrije Kopilovića, revnoga suradnika i podupi-
ratelja *Zvonika* i radnika na njivi Gospodnjoj, s
čvrstom vjerom u vječni život i osnaženi nadom
u ponovni susret! Počivao u miru Božjem!

Uredništvo Zvonika

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Beskrajno bogati Bogu!

Znam da poput djece volimo priče. Mi smo velika djeca Božja, a On nas nadahnjuje životnim pripovijetkama. Bile one istinite ili ne, ipak se lijepe za nas i potiču nas da budemo bliski s našim Ocem nebeskim. Jedna priča govori o mladiću koji se obratio mudracu.

Prsten velike vrijednosti!

- Dolazim, učitelju, jer se osjećam tako bezvrijednim da nemam volje ni za što. Kažu mi da sam ni za što, da ništa ne radim dobro, da sam nespretni i prilično glupav. Kako se mogu popraviti? Što mogu učiniti da me više cijene?

Učitelj mu je, i ne pogledavši ga, rekao:

- Baš mi je žao momče. Ne mogu ti pomoći budući da najprije moram riješiti svoj problem. Možda poslije... Čuj, kada bi ti meni pomogao, brže bih to riješio i možda bih ti onda mogao pomoći. No, slažeš se?

- Vrlo rado, učitelju – oklijevao je mladić, osjećajući da je opet obezvrijeđen i da su njegove potrebe zapostavljene.

- Dobro – nastavio je učitelj.

Skinuo je prsten koji je nosio na malom prstu lijeve ruke i pružajući ga mladiću, dodao:

- Uzmi konja koji je vani i odjaši do tržnice. Trebam prodati ovaj prsten jer moram vratiti dug. Moraš za njega dobiti najbolju moguću cijenu i ne prihvaćaj manje od jednog zlatnika. Idi i što prije se vrati s tim novčićem.

Mladić je uzeo prsten i otišao. Čim je došao na tržnicu, stao je nuditi prsten trgovcima koji su ga promatrali sa zanimanjem dok im mladić nije rekao koliko traži za njega. Kada je mladić spomenuo zlatnik, neki su se smijali, drugi su okretali glavu i samo je jedan starac bio dovoljno ljubazan da mu objasni da je zlatnik prevrijedan da bi ga dobio u zamjenu za prsten. Netko je htio pomoći te mu ponudio srebrnjak i bakrenu posudicu, ali mladić je dobio upute da ne prihvaća ništa manje od zlatnika pa je odbio ponudu.

Nakon što je ponudio prsten svima koje je sreo na tržnici, a bilo ih je više od stotinu, skrhan zbog neuspjeha popeo se na konja i vratio se. Kako je samo mladić želio zlatnik, da ga može dati učitelju i riješiti ga brige kako bi napokon dobio njegov savjet i pomoć! Ušao je u sobu.

- Učitelju! Žao mi je. Ne mogu dobiti to što tražiš. Možda sam mogao dobiti dva ili tri srebrnjaka, ali sumnjam da ću ikoga moći zavarati u vezi s pravom vrijednošću prstena.

- To što si rekao veoma je važno, mladi prijatelju. Najprije moramo doznati pravu vrijednost prstena. Ponovno uzjaši

konja i idi zlataru. Tko to može znati bolje od njega? Reci mu da želiš prodati prsten i pitaj ga koliko ti može dati za njega. Ali ma koliko ti nudio, nemoj mu ga prodati. Vрати se ovamo s prstenom.

Mladić je opet uzjahao konja. Zlatar je pregledao prsten uz svjetlo uljane lampe, pogledao ga kroz povećalo, izvagao i rekao mladiću:

- Reci učitelju, momče, da mu ako ga želi odmah prodati, za prsten ne mogu dati više od pedeset osam zlatnika.

- Pedeset osam zlatnika? – uzviknuo je mladić.

- Da. Znam da bismo vremenom za njega mogli dobiti šezdesetak zlatnika, ali ako ga hitno prodaje...

Mladić je uzbuđen odjurio učiteljevoj kući i rekao mu što se dogodilo.

- Sjedni – reče mu učitelj.

- Ti si poput ovoga prstena: pravi biser, vrijedan i jedinstven i kao takvog te može procijeniti samo pravi stručnjak. Ne prodaji život svoj u bescjenje! Zašto ideš kroz život želeći da netko nebitan otkrije tvoju pravu vrijednost...

I rekavši to, ponovno stavi prsten na mali prst lijeve ruke.

Zar pripovijest nije predivna, božanski lijepa? Takva je jer nam na usta učitelja govori sam Bog. Trideset i četvrta

nedjelja kroz godinu je svetkovina Krista Kralja svega stvorenja. Otac nas je stvorio za sebe i mi smo prebogatiji jer je on najbogatiji. Tijekom života izgubili smo sjaj, često svoju nevinost i dostojanstvo, ali kao prsten na učiteljevoj ruci još uvijek nosimo Očevo bogatstvo.

Ne dajmo se procjenjivati od drugih kad nas najbolje znade procijeniti pravi stručnjak. Ugledajmo se u one koji su bili vjerni, marljivi i ustrajni u tomu uspjeli u životu. Slavimo njihov dan 1. studenoga i s pravom ih nazivamo Svi sveti. Ne zaboravimo okrenuti svoj pogled i na one koji još trpe vremenite kazne u čistilištu. Oni su ipak i u

zadnjim trenucima života upoznali svoju ljepotu dobivnu od Stvoritelja. Molimo se za njih!

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji Zvonika! Trudimo se i borimo da i tijekom ovih posljednjih dana našega života, koji je nezasluženi dar Božji, prsten koji je Otac utisnuo u nas donesemo i vratimo njemu. Neka bude još jedna blistava zvijezda na njegovu prstu. Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji!

Kršćanski živjeti je „blago“!

Polako ulazimo u ljepotu svoje kršćanske stvarnosti, po čemu vrijedi i razmišljati i razgovarati. Nismo to naučili i baš zato ta tema ima svoje opravdanje. Naime, još jedan razlog za pokretanje te teme jest osjećaj manje vrijednosti kod kršćana. Kada analiziramo medije, a i svakidašnjicu, vjerničke teme i vjernički istupi sve su više potiskivani, da ne kažemo izrugivani. Skoro da su stavljeni na stup srama, da se slučajno netko ne bi usudio spomenuti Boga ili Crkvu u pozitivnom smislu. Tomu zasigurno pridonosi i sablažnjivo stanje u Crkvi, kako Katoličkoj tako i Pravoslavnoj, a i Protestantskoj. Do te mjere je to tako, da one slabe i labilne kršćane zbunjuje i udaljuje od Crkve te više ne odlaze na svete mise, ne krštavaju djecu, ne vjenčavanju se u Crkvi, osjećajući se samouvjerenima i da su u pravu te pada u vodu sve što pripada nazivu kršćanskog. Ne vide više ništa veliko ni važno što bi trebalo braniti, nego one koji su još ostali u Crkvi sažalijevaju ili najblaže rečeno, negiraju.

S druge strane, vidimo da i druga strana, nasuprot vjerničkom stavu, rekli bismo ateistička strana, ne cvjeta, nego sve više bombardira svijet kriminalnim, do kraja nečovječnim rezultatima pa i oni zbunjuju svijet. Možda baš ta i takva situacija u svijetu, možda bolje rečeno u dušama ljudi, stvara opću zbunjenost i nesigurnost kod ljudi. Nije li, možda, baš ta i takva stvarnost uzrok tih perturbacija, migracija u cijelome svijetu? Ljudi se osjećaju nesigurnima! Pokolebali su se u Boga i Crkvu. Razočarali su se u politiku i državne rukovoditelje, doživljavaju sa svih strana prevare i izigranost. Više ništa ne znači ni imanjenje, ni novac, ni školska sprema! Sve je dovedeno u pitanje. Ostaju još neka obećanja koja više nitko ne sluša. Zato su ljudi počeli sami rješavati svoje probleme, koji kako mogu. Koji su još mlađi i sposobniji, kreću u migraciju, a koji to ne mogu, bježe sami od sebe, u neke lažne „sreće“: alkohol, drogu, kocku, igru na sreću itd. Tako imamo jedan opći metež u cijelome svijetu i odlazak sa svojih ognjišta u tuđinu i novu nesigurnost. Tako svi rade pa idemo i mi, mnogi tako misle.

Ovdje baš lijepo pristaje izjava Gospodina Isusa kada ga je slijedio narod tri dana u pustinji gladne i žedne, a on kaže učenicima: „Žao mi je naroda!“ I onda je na

čudesni način s pet kruhova i dvije ribice nahranio masu ljudi. I ne samo da ih je nahranio tjelesno, nego još više duhovno. Ohrabrio ih je kada je rekao da će im dati hrane za život vječni, da mogu živjeti vječno. Odmah su odlučili proglasiti ga kraljem. A kada je spomenuo da će on biti ta hrana za život vječni, onda su ga napustili i rekli: „Tvrđ je to govor!“ Mislio je na presvetu Euharistiju, tj. na sebe kada boravi u obliku kruha i vina u našim svetohraništima. Međutim, oni nisu razlikovali tko im je to rekao: Bog ili čovjek! Bog je svoje obećanje ostvario, a čovjek nikako da ostvari svoje. I ne može, jer je slab i grešan. Čovjek ne može biti naša prava sigurnost, jer je slab kao i ja.

Gospodin Bog naša je sigurnost na zemlji! Njegovo dolaženje na zemlju i njegovo izjednačivanje s nama u svemu, osim u grijehu najbolja je sigurnost, jer nije nas došao suditi, već spasiti! To što nam se daje u obliku kruha i vina radi nas je, jer tako hranimo svoje tijelo. A on tako hrani naš duh koji je važniji od našega tijela.

Vidimo kako je važno razgovarati kao kršćani. Kako je važno pročišćavati vjersko znanje, jer u metežu današnjega svijeta lako se može izgubiti. Već stari Rimljani rekli su: *Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!* To znači: *Štogod radiš, radi mudro i gledaj na cilj!* To „mudro“ jako je važno. Znači gledaj tko ti kaže. Znači slušaj što kaže. Gledaj koji mu je cilj! Cilj je najvažniji!

Braćo! Kršćanin koji živi kao kršćanin, koji poznaje Isusa Krista kao Put, Istinu i Život i slijedi ga, blago je ovoga svijeta! On je „zakopano blago“ koje vrijedi „kupiti“ i posjedovati! Jesmo li to mi?

Kršćanske crkve slabe tako da to one slabe i labilne kršćane zbunjuje i udaljuje od Crkve te više ne odlaze na svete mise, ne krštavaju djecu, ne vjenčavanju se u Crkvi, osjećajući se samouvjerenima i da su u pravu te pada u vodu sve što pripada nazivu kršćanskog. Ne vide više ništa veliko ni važno što bi trebalo braniti, nego one koji su još ostali u Crkvi sažalijevaju ili najblaže rečeno, negiraju.

700 godina Berega (Bačkog Brega)

(nastavak)

Bereški župnici

Nandor Gromilović bio je župnik u Beregu od 1874. do 1883. godine. Od 1858. do 1860. godine bio je kapelan u Santovu. Od 1855. do 1857. bio je kapelan u Brestovcu. Od 1861. do 1868. godine bio je kapelan u Baji. Od 1869. do 1870. bio je kapelan u Subotici. Od 1872. do 1873. godine bio je kapelan u Somboru.

Stipan Vidaković župom Bereg upravljao je 1884. godine kao upravitelj župe, a od 1885. do 1890. je župom je upravljao kao župnik. Od 1860. do 1861. godine u Pečuhu studirao je filozofiju. Od 1866. do 1874. godine bio je kapelan Čantaviru. Od 1875. do 1878. godine bio je kapelan u Subotici. Godine 1879. bio je upravitelj župe u Pačiru. Umirovljen je u Somboru 1891. do 1907. godine.

Balint (Valentin) Bedžula od 1891. do 1911. godine bio je bereški župnik. Od 1879. do 1880. bio je kapelan u Lemešu. Od 1881. do 1883. godine bio je kapelan u Sonti. Od 1884. do 1887. bio je kapelan u Subotici u Sv. Roku. Od 1888. do 1890. bio je kapelan u župi sv. Terezije u Subotici.

Anton Berger rođen je 13. siječnja 1884. godine u Kunbaji. Gimnaziju je završio u Subotici i Kalači od 1897. do 1905. godine. Teologiju je završio u Kalači od 1905. do 1909. godine. Za svećenika je zaređen 26. lipnja 1909. godine. **Godine 1910. bio je kapelan u Beregu** i Gornjem Svetom Ivanu, pa opet u Beregu. **Od 1911. godine bio je upravitelj župe u Beregu.** Godine 1912. bio je kapelan u Gari. Godine 1913. bio je kapelan u župi sv. Roka u Subotici. Godine 1914. bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Jurja i vojni kapelan u pričuvu. Od 1917. godine bio je župnik u Tavankutu. Ubijen je, prema jednoj verziji, u studenom 1944. u Subotici. Prema drugoj verziji podlegao je okrutnom mučenju.

Lajčo Budanović župom Bereg upravljao je od 1913. do 1915. godine. Kao kapelan djelovao je u Santovu, Kačmaru, Subotici, Novom Sadu, Somboru. U Beregu i u Baji bio je župnik. Godine 1899. do 1902. bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Jurja. Godine 1919. bio je župnik u Baji. Godine 1921. imenovan je župnikom župe sv. Terezije u Subotici. Godine 1923. imenovan je apostolskim upraviteljem Bačke apostolske administrature, a 1927. godine je zaređen za naslovnog biskupa te je kao apostolski administrator upravljao Bačkom apostolskom administraturom sve do svoje smrti 16. ožujka 1958. godine.

Matija Čatalinac rođen je 6. studenog 1878. godine u Kolutu od bereških roditelja, a umro u Beregu 19. veljače 1929. godine. Poslije gimnazije i završenog studija

teologije, zaređen je u Kalači 1903. godine. Kao svećenik, bio je i novinski urednik. Od 1904. do 1906. godine bio je kapelan u Čonoplji. Od 1906. do 1907. godine bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Jurja. Godine 1908. bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Roka. Od 1911. do 1913. godine je uređivao *Naše novine*, koje su izlazile na hrvatskome jeziku u Subotici od 1907. do 1918. godine. Od 1909. do 1915. godine bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Terezije. Bio je i kapelan i vjeroučitelj u Novom Sadu. **U Beregu je bio župnik od 1919. do 1923. godine.** S Lajčom Budanovićem, Blaškom Rajićem, Ivanom Evetovićem i Franjom Pijukovićem radio je na oživljavanju narodne svijesti među slavenskim katoličkim stanovništvom tijekom raspada Austro-Ugarske 1919. godine, a kada je međunarodno povjerenstvo na terenu rješavalo sporna pitanja razgraničenja, u Riđici je 1922. organizirao skup nekoliko stotina Šokaca da bi se manifestirala njihova volja da Santovo, Gara i Kačmar pripadnu Kraljevini SHS. Za župnikovanje u Beregu, kao nasljednik Lajče Budanovića u toj župi, nastavio je nacionalnu i duhovnu obnovu toga sela i potaknuo mnoge mlade na školovanje.

Márton Szobonya rođen je 24. svibnja 1902. godine u Bogojevu. Teologiju je studirao u Đakovu od 1922. do 1926. godine. Ređen je u Đakovu 5. rujna 1926. godine. Bio je kapelan u Tavankutu 1926. do 1928. godine. Najprije bio je duhovni pomoćnik u Beregu (*auxiliarius*) od 8. siječnja do 20. studenog 1928. godine. U Beregu je bio kapelan od 20. studenog 1928. do 1. kolovoza 1930. godine. **Od 15. veljače 1929. do 1. kolovoza 1930. bio je upravitelj župe u Beregu.** Poslije je bio kapelan u Adi, u Subotici – sv. Terezija, u Kanjiži – sv. Anđeli čuvari, pa upravitelj župe u Kanjiži – sv. Pavao. Bio je ponovno kapelan u Kanjiži – sv. Anđeli čuvari, pa kapelan u Novom Sadu – Ime Marijino. Zatim, bio je upravitelj senčanske vikarije sv. Antuna. Od 1943. do 1955. bio je upravitelj vikarije Kevi, a od 1955. bio je župnik župe Kevi. Umro je 8. svibnja 1982. godine u Subotici.

Jakob Schwerer rođen je 18. travnja 1890. godine u Odžacima 1890. godine. Gimnaziju je završio u Kalači od 1902. do 1910. godine. Teologiju je studirao u Kalači od 1910. do 1914. godine, gdje je zaređen 28. lipnja 1914. Bio je kapelan u Šupljaku, pa u Stanišiću, 1918. kapelan u Gakovu, gdje je 1920. postao upravitelj župe pa kateheta u Somboru. Godine 1921. ponovno je imenovan upraviteljem župe u Gakovu pa kapelanom u Bezdanu. Bio je kapelan u Subotici – sv. Juraj 1923., a 1925. godine u Subotici – sveta Terezija te upravitelj župe u radničkom naselju u Senti 1928. **Upravitelj župe u Beregu postao je 1. kolovoza 1930. Ondje je ostao do 13. veljače 1936. godine.** Umro je u Adorjanu 19. kolovoza 1950. godine.

Bog Otac Stvoritelj

Na sporednom oltaru posvećenom svetom Franji u somborskoj crkvi Presvetog Trojstva nalazimo predstavljeni lik Boga Oca Stvoritelja. Nalazi se iznad oltarne slike koju sam prikazao u prijašnjem broju *Zvonika*. Sveti Franjo naslikan je kao dio prirode s elementima kamena, trave i potoka, oblaka koji u gornjem dijelu u polukrugu zatvaraju sliku. Iznad slike Bog je Svevišnji, Bog na visinama, koji je predstavljen kao Creator – stvoritelj svega vidljivog i nevidljivog.

Na sporednom oltaru posvećenom svetom Franji u somborskoj crkvi Presvetog Trojstva nalazimo predstavljeni lik Boga Oca Stvoritelja. Nalazi se iznad oltarne slike koju sam prikazao u prijašnjem broju *Zvonika*.

Znakovi božanstva su nimbus, odnosno svjetleći oblak, gloria ili aureola koji zlatnom bojom prikazuju Božju slavu. Svjetlost u ikonografiji koristi se za isticanje Boga ili osoba koje su od Boga odabrane. Sveto pismo često uspoređuje Boga i Isusa sa svjetlošću. U ikonografiji najčešće je to prikazano sa svjetlom oko glave Boga ili svetaca. Trokutasta aureola simbol je Presvetoga Trojstva. Bog Stvoritelj na oltaru svetog Franje, osim aureole, ima i zlatne zrake koje izviru iz njega, simbol zračenja Božje svjetlosti.

Božja ruka (latinski: *manus Dei, dextera Dei*) u svetom pismu simbol je Božje moći koja se očituje u stvaranju i providenju.

Ispružena desnica ujedno simbolizira Božju pravdu, desnicu koja opominje i ljubav prema pravednicima.

Zlatna boja, zlatna pozadina i žuta boje su božanske svjetlosti. Uporaba zlatnih listića kao najplemenitijeg i najdragocijenijeg metala na umjetničkim prikazima božanstva, simbol je Božje savršenosti, vječnosti i nebeske svjetlosti. Jedna zlatna osnova sjajna je, ali neprobijna. Postaje pokazateljem Božje natprirodnosti (transcendencija) nasuprot svakodnevnoj profanosti.

Božja ruka (latinski: *manus Dei, dextera Dei*) u svetom pismu simbol je Božje moći koja se očituje u stvaranju i providenju. Ispružena desnica ujedno simbolizira Božju pravdu, desnicu koja opominje i ljubav prema pravednicima. U ikonografiji najčešće je simbol Božje prisutnosti. Motiv ispružene ruke potiče iz knjige Ezekijela. Prikaz Božje desnice prvi put pojavilo se u Sinagogama. Vremenom ga je kršćanska ikonografija preuzela.

Detalj Boga Stvoritelja, također kao i drugi dijelovi oltara, izrađen je u kićenom baroknom, tj. rokoko stilu.

Znakovi božanstva su nimbus, odnosno svjetleći oblak, gloria ili aureola koji zlatnom bojom prikazuju Božju slavu.

Svjetlost u ikonografiji koristi se za isticanje Boga ili osoba koje su od Boga odabrane.

XVIII. „Dani hrvatske knjige i riječi – dani Balinta Vujkova u Subotici“

„Dani hrvatske knjige i riječi“ održani su od 23. listopada do 27. listopada s bogatim programom kojim se knjiga i materinski jezik/govor želi približiti različitim skupinama – od djece, preko mladih do odraslih.

Manifestacija je započela *Književnim salonom* u čitaonici Gradske knjižnice na kojem je predstavljeno četve-roknjižje *Izabranih djela Miroslava Slavka Mađera* koje je priredila **dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek**. Program je nastavljen u četvrtak programom za djecu Narodna književnost u školi u HKC-u „Bunjevačko kolo“ u kojem je sudjelovalo oko 300 djece vrtićke i osnovnoškolske dobi, a oni su i ove godine uživali u igrokazima i novoj knjizi „Bajke 3“ B. Vujkova. Navečer, istoga dana, za sred-njoškolce je u subotičkoj gimnaziji priređena radionica na temu Razlikovni rječnik srpskoga i hrvatskoga jezika.

Na znanstveno-stručnom skupu, u čijem je središtu književno-jezična baština Hrvata u panonskom pro-storu, napose sakupljači narodne književne baštine, održanom u petak i subotu, sudjelovalo je dvadeset predavača iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Austrije, a predstavljen je i novi zbornik radova s prošlogodišnjeg skupa. Ovogodišnji Dani hrvatske knjige i riječi imali su i jednu novinu – okrugli stol na temu Književnosti u prijevodu – kao mostovi suradnje u kojem su sudjelovali predstavnici vojvođanskih zavoda za kulturu manjinskih zajednica.

Važan je program priređen s ciljem kadrovskog jačanja – dvodnevni stručni skup odgojitelja, učite-lja razredne nastave, učitelja i nastavnika predmetne nastave na hrvatskom jeziku pod nazivom Škola kao učeća zajednica (26. – 27. listopada).

Tijekom središnjeg događaja manifestacije, Multimedijalne večeri, 25. listopada u Velikoj vijeć-nici Gradske kuće, uručene su i književne nagrade. Književnik **Mirko Kopunović** iz Subotice dobitnik je nagrade za životno djelo na području književnosti, koju dodjeljuje Hrvatska čitaonica. Nagradu ZKVH-a „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu u prošloj, 2018. godini dobila je znanstvena monografija „Tradicijska baština, iden-titet i migracije bačkih Hrvata Šokaca“ urednice **prof. dr. sc. Milane Černelić**. Trijenalnu nagradu ZKVH-a „Tomo Vereš“ za najbolje djelo iz područja znanosti i publicistike dobila je knjiga „Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do pro-pasti Austro-Ugarske Monarhije“ **dr. sc. Roberta Skenderovića**. Godišnju knjišku produkciju Hrvata u Srbiji, u razdoblju između dviju manifestacija, pratio je novinar **Davor Bašić Palković**.

Specijalni gosti Multimedijalne večeri bili su članovi Akademskog zbora Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Tu

najveću književnu manifestaciju Hrvatsko nacionalno vijeće proglasilo je jednom od manifestacija od poseb-nog značaja za hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji. U organizaciji manifestacije, osim glavnog pokretača Hrvatske čitaonice, sudjelovali su Gradska knjižnica Subotica, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatsko nacionalno vijeće.

Manifestaciju su podržali: Ministarstvo kulture i informiranja Srbije, Grad Subotica, Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske, Veleposlanstvo Hrvatske u Beogradu, Hrvatsko nacionalno vijeće, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice i Pokrajinsko tajniš-tvo za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.

Predstavljena monografija o bačkim Hrvatima Šokcima u Zagrebu

U Vijećnici zagrebačkoga Filozofskoga fakul-teta 14. studenoga predstavljena je monografija „Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca“.

To kapitalno djelo plod je uredničkog i mentorskog rada **dr. sc. Milane Černelić**, a nakon provedenog etno-

loškog istraživanja među bačkim Hrvatima Šokcima koje su provodile tri generacije studenata etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U njoj je 18 radova na skoro 700 stranica, a bački su Hrvati iznimno zahvalni prof. Černelić na dugogodišnjem trudu koji je uložila u ta istraživanja.

Održan Festival tradicijskog pjevanja

Ljubitelji tradicijskog pjevanja uživali su 26. listopada u dvosatnom programu, u kojem se

predstavilo 13 vokalnih sastava i sudjelovalo oko 200 izvođača.

Drugi po redu festival priredio je Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“. Stručni žiri odlučio je i o nagradama: u A kategoriji (stariji izvođači) prvo mjesto pripalo je Ženskoj pjevačkoj skupini „Vranovke“ iz Vranovaca (Hrvatska), a u B kategoriji (mlađi izvođači) najboljom je proglašena Pjevačka skupina „Gusle“ iz Kikinde (Srbija). Specijalno priznanje za pjesmovodu dodijeljeno je muškoj pjevačkoj skupini „Starotopoljani“ **Željku Norcu**, a drugo specijalno priznanje počimalji KUD-a „Šokadija“ **Mirjani Birovljević**. Zlatna nagrada festivala – Laureat dodijeljen je ženskoj pjevačkoj skupini „Vranovke“ iz Vranovaca.

HKC „Bunjevačko kolo“ u Zagrebu

Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ predstavio se 8. i 9. studenog na nekoliko destinacija u Hrvatskoj i dobio veliku medijsku pozornost.

Prvo u nizu bilo je predstavljanje u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu, gdje je o povijesti i radu Centra govorio predsjednik HKC-a „Bunjevačko kolo“ **Lazar Cvijin** te su održane radionice u vezi s bunjevačkom tradicijskom baštinom. Dvosatno predstavljanje i radionice izravno su prenošene i putem stranice HMI-ja na Facebooku. Tom prigodom Centar je dobio priznanje Hrvatske matice iseljenika (HMI) za doprinos očuvanju i promicanju kulturne baštine Hrvata Bunjevaca, koje je Cvijinu uručila voditeljica Odjela za kulturu **mr. sc. Snježana Jurišić**.

Dobro jutro, cijeloj Hrvatskoj, kao i onima koji mogu gledati taj program izvan domovine poželjeli su i članovi folklornog ansambla i uprave HKC-a „Bunjevačko kolo“ u subotu, 9. studenoga, kada su gostovali u toj poznatoj emisiji. Smotra folklora, 20. po redu, održana je u sklopu proslave dana grada Dugog Sela u subotu, 9. studenoga, na kojoj je sudjelovao i folklorni odjel HKC-a „Bunjevačko kolo“.

Dani hrvatske kulture u Somboru

U organizaciji UG „Urbani Šokci“ u Somboru su 22. studenoga održani „Dani hrvatske kulture“.

Na Dječjem odjelu Gradske knjižnice „Karlo Bijelicki“ otvorena je izložba „Na stativa otkana, pregača ubi-“

rana“, a na istom mjestu predstavljen je zbornik radova „O Šokcima je rič“. U Gradskoj kući priređen je program, simbolično nazvan „Kad zapivam svatovski bečarac“ kojeg je činila revija tradicijskog vjenčanog ruha šokačkih Hrvata iz Bačke, ali i ruha iz Smokovljana (Dubrovnik), Gajića, Mohača, Sombora, Doroslava, uz nastup gostiju iz Bača, Monoštora i Petrovaradina.

ZKVH i NIU „Hrvatska riječ“ na Sajmu knjiga u Beogradu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice predstavili su 21. listopada svoja izdanja na 64. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu.

ZKVH je predstavio knjigu „Sonetist Antun Gustav Matoš“ prirediteljice **dr. sc. Vlaste Markasović** objavljenju u sunakladi s Društvom hrvatskih književnika, Ogrankom slavonsko-baranjsko-srijemskim iz Osijeka. NIU „Hrvatska riječ“ skupa je sa ZKVH-om predstavila sunakladnički projekt – Časopis za književnost i umjetnost „Nova riječ“ s naglaskom na nove, mlade pjesnike iz hrvatske zajednice kojima je posvećen temat u posljednjem broju toga časopisa.

168. Duhovna obnova u čast Prečistom Srcu Marijinu u subotičkoj katedrali

29. studenog – 08. prosinca 2019.

Svake večeri u 17 sati moli se krunica, a u 17.30 sati sveta je misa, propovijed i pobožnost.

Gosti propovjednici govorit će na temu *Marija i Riječ Božja*.

Raspored propovjednika:

29. studenog, petak: **vlč. Patrik Tvorek**

30. studenog, subota, Sveti Andrija: **vlč. Patrik Tvorek**

1. prosinca, Prva nedjelja došašća: **vlč. Patrik Tvorek**

2. prosinca, ponedjeljak: **vlč. Dragan Muharem**

3. prosinca, utorak, Sveti Franjo Ksaverski: **vlč. Dragan Muharem**

4. prosinca, srijeda, Sveta Barbara: **vlč. Dragan Muharem**

5. prosinca, četvrtak: **vlč. Marijan Vukov**

6. prosinca, prvi petak, Sveti Nikola: **fra Dezső Péter**

7. prosinca, prva subota, sveti Ambrozije: **vlč. Ferenc Sótanyi**

8. prosinca, Druga nedjelja došašća: biskupska sveta misa i posveta Prečistom Srcu Marijinu.

Adventska tribina Radio Marije

1. prosinca 2019. u 19 sati

U organizaciji Radio Marije održat će se adventska tribina 1. prosinca u 19 sati u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici. Na temu „Iskaza snagu svoje mišice“ govorit će župnik iz Zemuna **vlč. Jozo Duspara**. Volonteri za sve nazočne pripremaju prigodne darove.

XXIII. izložba Božićnjaka

7. prosinca 2019. u 19 sati

Katoličko društvo „Ivan Antunović“ i Etnološki odjel „Blaško Rajić“ organiziraju otvorenje XXIII. izložbe Božićnjaka koje će se održati u predvorju Gradske kuće, u subotu 7. prosinca u 19 sati. Izložba Božićnjaka bit će otvorena do 14. prosinca.

Na izložbi će se moći pogledati dvije prodajne izložbe: Likovnog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo“ i Likovno-slamarskog odjela HKPD „Matija Gubec“.

Premijera dokumentarnog filma „S vjerom u Boga“

9. prosinca 2019. u 19 sati

Premijera dokumentarnog filma „S vjerom u Boga“, autora Miroslava Antelja, održat će se u Velikoj vijećnici Gradske kuće, u ponedjeljak 9. prosinca u 19 sati. Ulaz je slobodan.

Proslava jubileja Zvonika

Izaslanstvo iz Subotice na otvorenju jubilarne 100. obljetnice Družbe Kćeri Milosrđa u Blatu na Korčuli

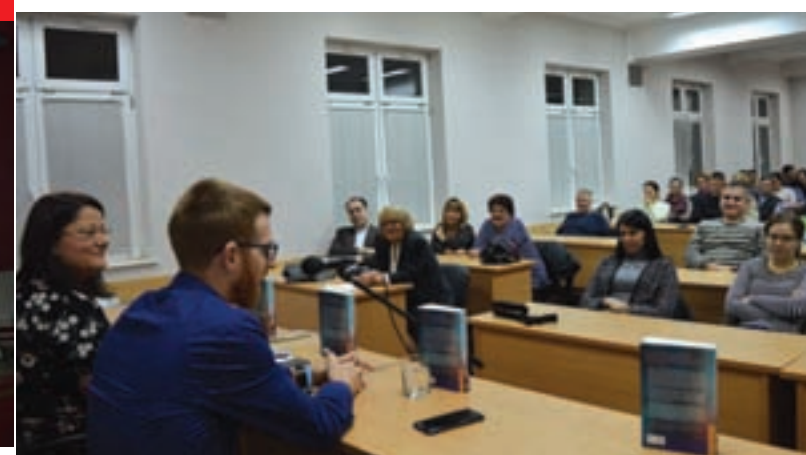
Književna večer u franjevačkom samostanu u Subotici

Sedmi Holywin u Subotici

Dani Balinta Vujkova u Subotici

Predstavljanje knjige „Neplanirano“

Sprovod dr. Andrije Kopilovića u Subotici

Proslava svetkovine Svih svetih na Kerskom groblju

Dušni dan u crkvi sv. Roka u Subotici

Šokačko veče 2019. u Sonti

100. obljetnica rođenja Mare Ivković Ivandekić u Đurđinu